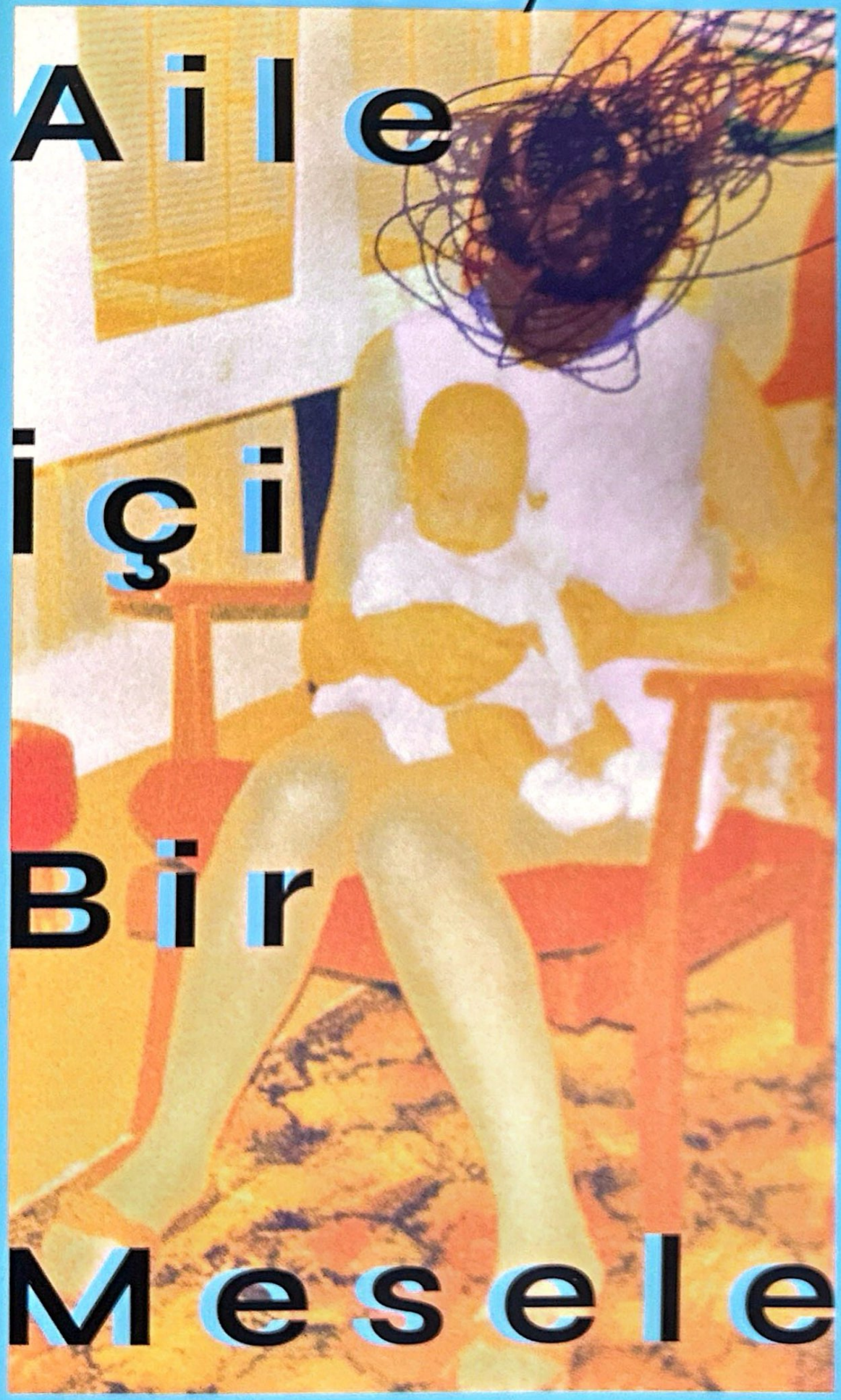
Claire Lynch

Aile İçi Bir Mesele

Roman

holden

Çeviren: Dilara Alemdar

Genç bir kadın kalbinin sesini dinlemeye karar verdiğinde kocası beklemediği bir tepki verir. Çirkin bir boşanma süreci başlar ve küçük bir kız çocuğu annesinden koparılır.

1982. Dawn, Hazel isimli bir kadınla karşılaşana kadar kocasıyla kurduğu hayata alışmaya çalışan genç bir annedir. İki kadın arasında oluşan bağ karşı konulamayacak kadar güçlüdür. Bir anda hayat, Dawn'ın hiç beklemediği kadar karmaşık ama aynı zamanda daha neşeli bir hale bürünür. Ancak sorumlulukları vardır. Tutması gereken sözler ve ilgilenmesi gereken bir kızı vardır.

2022. Heron, doktorundan aldığı bir haberle dünyası altüst olmuş yaşlı bir adamdır. Sessiz ve alışkanlıklarla örülü bir yaşamın içine sıkışıp kalmıştır. Kızına gerçeği söylemek ise neredeyse imkânsız görünmektedir. Heron yıllardır sakladığı diğer sırlar gibi hastalığını da kızına açıklayamaz.

Aile İçi Bir Mesele, geçmişin açtığı yaraların, bugünün değişmiş dünyasında gerçekten iyileşip iyileşemeyeceğini sorgulayan etkileyici bir roman.

holden
@holdenkitap
ISBN 978-625-5539-22-9
9 786255 539229

© Holden Kitap, 2026

AİLE İÇİ BİR MESELE
Copyright © 2025 by Claire Lynch

Özgün Adı
A Family Matter

Bu eserin Türkçe yayın hakları Anatolia Lit Telif Ajansı
aracılığı ile alınmıştır.

İlk Basım Eylül 2026

Yayın Yönetmeni Baran Güzel
Çeviren Dilara Alemdar
Yayına Hazırlayan Ümit Mutlu
Kapak Hamdi Akçay
Sayfa Tasarımı Deniz Tugay

ISBN 978-625-5539-22-9

Baskı ve Cilt Fil Ofset
Adres: Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sk. Yıldız Sanayi Sitesi.
No: 18/201 Zeytinburnu/İstanbul
Matbaa sertifika no: 83227

Holden Kitap
Rasimpaşa Mah. Duatepe Sok. No: 55/15 Kadıköy/İstanbul
e-posta holden@holdenkitap.com
Yayınevi Sertifika No 45027

@holdenkitap
www.holdenkitap.com

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

AİLE İÇİ BİR MESELE

Claire Lynch

Çeviren
Dilara Alemdar

Roman

holden

Claire Lynch

Claire Lynch uzun yıllardır üniversitelerde edebiyat alanında ders vermektedir. Small: On Motherhoods adlı anı kitabının da yazarı olan Lynch, eşi ve üç kızıyla birlikte Windsor, İngiltere'de yaşamaktadır. *Aile İçi Bir Mesele* ise ilk romanıdır.

Dilara Alemdar

New York Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat ve Politika Bölümü'nden mezun oldu. İstanbul'da yaşıyor, çevirmenlik ve editörlük yapıyor.

hep bildiğim
bir şey
neden en iyisi
olmasın ki.
çocukluğumdan beri
seviyorum seni, her günün
birbirine benzediği
o günlerden beri,
rüzgârın ve
büyümenin rastgeleliğinde,
hep sabit kalan
bir sevgiyle,
gün ortasında
yenen
bir sandviç gibi

Eileen Myles'ın "Peanut Butter" adlı şiirinden, 1991

Dehşetin kıyısında yürüdüm ben,
mantar topladım orada,
ama sanma ki bu bir Rus şiiri;
buradan başka bir yer değil bu,
ülkemiz kendi gerçeğine ve
dehşetine adım adım yaklaşıyor,
insanları yok etmenin yeni yollarını buluyor.

Adrienne Rich'in "What Kind of Times Are These" adlı şiirinden, 1995

Elinden gelenin en iyisini yapan herkes için.
Zaten yapabileceğiniz tek şey bu.

/Temmuz
2022

/Beklenmeyen ürün

Heron, öleceğini öğrendikten beş buçuk saat sonra en sevdiği süpermarkete gitti. Hem başka bir planı olmadığı hem de günlerden perşembe olduğu için rutinini bozmak istemedi.

Heron'ın haftalık mutfak alışverişini perşembe günleri yapmayı sevdiği sır değil. Mümkünse akşam saatlerinde, en erken akşamüstünde gitmeyi tercih ediyor. Ailesi Heron'ın bu garip takıntılarıyla hep dalga geçer.

Kızı geçen hafta, "Biraz ânı yaşa," demişti. "Bir çılgınlık yapıp alışverişe *pazartesi* sabahı çık mesela."

Ama perşembelerin sakinliği Heron'ın hoşuna gidiyor. Ona göre perşembe en mantıklı gün. Heron hafta sonuna buzdolabı dolu girmeyi seviyor. Gerçi artık hafta sonları onun için diğer günlerden farksız.

Yürüyen merdivenin başında küçük bir alışveriş arabası buluyor; Heron'a göre bu her zaman mükemmel boy olmuştur. Normal alışveriş arabaları fazla büyük geliyor ona, sepetler ise yeterince büyük değil. Heron alışverişte çok tertipli. Her ürünü, hangi mutfak dolabına aitse ona göre etiketlediği bez çantaya yerleştiriyor. Temizlik malzemelerini ekmekten ayrı tutuyor. Asla acele etmiyor, sütü unutmuyor, yeşilliklerin ezilmesine izin vermiyor. Süpermarketin düzeninin zaman zaman değişmesinden rahatsızlık duyanlardan da değil; aksine, mesela ince doğranmış meyvelerden yapılmış marmelatları ararken kendini bir hazine avındaymış gibi hissetmekten

keyif alıyor. Neden böyle alışveriş yaptığını sorsalar anlatamaz ama zaten sistemi yeterince açıklayıcı.

Heron küçük alışveriş arabasını süpermarketin en uzak ve soğuk köşesine itiyor. Bariz nedenlerden dolayı, dondurulmuş ürünlere en son uğruyor. Ama bugün, rutininin tamamen dışına çıkıyor: Bel hizasındaki derin dondurucunun kapağını kaydırarak açıyor, gülen suratlı patates paketlerini eliyle bastırıp düzlüyor ve dondurucunun içine tırmanıyor.

İlk fark ettiği şey soğuk değil, koku. Kapak aralıkken bile içeride keskin, bayat bir koku var. Dizlerinin arkasını ıslatmaya başlayan buza rağmen, dondurucunun içinin hiç beklemediği kadar rahat olduğunu fark edip şaşırıyor. Kürek kemiklerini güzelce yerleştiriyor, bacaklarını uzatıyor; donmuş patates suratlar Heron'ın ağırlığı altında iyice eziliyor. Derin dondurucunun boğuk sessizliğinde Heron hareketsiz yatıyor ve yaşıyor.

/

Heron bir yandan doktora da üzülmüştü; gençten bir kadındı, sakin görünmeye çalışsa da sürekli kalemiyle oynuyordu. Böyle bir şeyi söylemek kolay olmasa gerekti.

"Broşürler var. Bir de internet siteleri," demişti doktor. Sonra hafifçe kıpırdayıp masasının kenarına dokunarak, en azından konuşmanın bu kısmının bittiğini işaret etmişti. Hızla ayağa kalkarken ceketi sandalyesinin arkasına takılınca Heron, "Suya dayanıklı," demişti nedensizce.

/

Ne var ki dondurucunun içi tahmin edeceğiniz kadar soğuk değil. Ya da belki o kadar soğuk ki Heron artık anlamıyor, bu da mümkün.

Heron cam kapağın buğulu yüzeyinden yukarı bakıyor. Gözlerini biraz daha öteye, süpermarketin tavanındaki floresan ışıklara ve çelik kirişlere çeviriyor.

Yapması gereken şeyler var. Söylemesi, itiraf etmesi gereken şeyler.

Başının hemen yanında, dondurucunun iç duvarlarında birikip parlayan buza bakıyor. Patates suratların o çılgınca gülümsemelerine, boş gözlerine. Bunlara bakıyor ve kendini iyi hissediyor. Orada o kadar iyi hissediyor ki kendini, donmuş bezelye arayan bir kadın dolabın kapağını açıp çığlık atmasaydı muhtemelen orada sonsuza kadar kalabilirdi.

Onu dondurucudan çıkarmak için üç görevlinin yardımı gerekiyor. Heron gerçekten üşümüş; kafasının arkası ıslak, dizleri ağrıyor, her yeri tutulmuş. Müdür durumu çok iyi idare ediyor; hatta, "Sizi oradan çıkaralım efendim, olur mu?" ve "Arayabileceğimiz bir yakınınız var mı?" derken neredeyse neşeli bir hali var.

Heron müdürün o ses tonunun nedenini ancak eve vardığında kavrıyor. Bir adamı dondurucuda uzanırken bulmak, uzun ve sürprizlere gebe perakende kariyerinin sıradan bir parçasıymış gibi sakin ve sabırlıydı zira. Heron işte o zaman anlıyor müdürün ne gördüğünü: kafası karışmış, yaşlı bir adam. Kafası yerinde olmayan, kafası başka yerde bir adam.

/Yerel haberler

Heron yatmadan önce ev telefonundan kızını arıyor. Evde cep telefonunu kullanmaktan hoşlanmıyor.

"Benim," diyor, her zamanki gibi. Ardından duruyor ve kızının, her akşam istisnasız söylediği o cümlelerden birini duymayı bekliyor: *sesine hasret kaldık* ya da *özlettin kendini.*

Maggie gününün nasıl geçtiğini sorduğunda Heron'ın anlatacak çok şeyi var. Karşı komşusu genç çiftten bahsediyor; hortumla sulama yasağından bihaberlermiş gibi yeni çim döşüyorlarmış. Sonra, rüzgâr santralleri hakkında dinlediği ilginç bir radyo belgeselini uzun uzadıya anlatıyor kızına. Dinleme şansı olmuş mu?

Olmamış.

Heron konuşuyor, Maggie de onu dinlediğini belli eden sesler çıkarıyor.

Hı hı. Ya? "İlginçmiş," diyor kızı, veya "Ne güzel."

Heron konuşuyor ama bazı konulara sıra gelmiyor. Mesela hastaneye. Süpermarkete. Bunlara girmemek en iyisi, diye düşünüyor, en azından şimdilik. Açıklamaya kalksa yanlış anlaşılacak. Bu yüzden güvenli başlıklarda kalıyor: Dün gelen yeni tohum kataloğu mesela. Veya kahvecinin üye kartında biriken puanlarla alacağı bedava kahve. Maggie onu dinliyor ve bir noktada, "Peki o zaman, seni daha fazla tutmayayım, iyi uykular," diyerek konuşmadan kaçacağı ânı kolluyor.

Heron ona bu fırsatı veriyor, ikisi için de bir kaçış yolu.

"Sana da."

"İyi geceler o zaman. Görüşürüz."

/

"Anlat bakalım," diyor Conor. "Komşusunun çatı tadilatındaki son gelişmeler neymiş?"

"Yeni bir şey yok," diyor Maggie eşine. "Bugün gündem sakin."

Maggie iki kadehe şarap dolduruyor; buz gibiler ama bir perşembe akşamı için fazla dolular. Birini uzatırken Conor'ın yüzündeki hayal kırıklığını fark ediyor. Heron'la gece telefonlarından genelde bol malzeme çıkar. Maggie, Conor'ın bir partide arkadaşlarına, kayınpederinin yaprak biti sorununu Orta Doğu siyasetinden daha iyi bildiğini şakayla karışık söylediğini duymuştu. Aslında buna gülüp geçmesi, Heron'ın tuhaflıklarının komik yanını görmesi gerektiğini biliyordu. Ama bunu komik bulmamıştı. Babasının ona her şeyi anlatmasından rahatsız değildi, bu hep böyle olmuştu; gününün küçük detaylarını, aklındakileri, teorilerini paylaşırdı. Conor bunu anlamıyor ya da anlamak istemiyordu. Maggie o akşam gülmek yerine, herkesin önünde, "Belki gazeteleri biraz daha dikkatli okumalısın hayatım," demiş, partiden eve tek kelime etmeden dönmüşlerdi.

Kadehler boşalınca kapıları kilitleyip kediyi besliyorlar. Conor, sabah işe gitmeden önce vakit kazanmak için bilgisayarını ve şarj aletini hazırlıyor. Maggie buzdolabının üzerindeki programa göz atıyor, çocukların yarın ihtiyaç duyacakları her şeyi tek tek kontrol ediyor. Tom'un hokey sopası, beslenme çantaları; Olivia'nın kamp gezisi için Maggie'nin imzalaması gereken izin formu. Ertesi gün ve ondan sonraki gün için de farklı farklı maddeler var. Çocuklar artık bebeklikten çıkmış olsalar da ve Conor çocukları okuldan kimin

hangi gün alacağı programını okumaktan daha zor işleri halledebilecek yetişkin bir adam olsa da bunları hatırlamak yine Maggie'nin görevi. Ve yine yerine getirecek görevini; her şeyin sorunsuz ilerlemesini sağlayacak, hiçbir şeyin aksamasına izin vermeyecek.

/Temmuz 1982

/Kermes

Kilisenin önündeki merdivenlerde duran iki genç kız, bozuk paralarla dolu plastik kovayı salladıkça içindeki bozukluklar şıngırdıyor.

"Giriş yirmi peni, çocuklar için on!" diye şarkı söyler gibi tekrarlıyorlar.

Dawn cüzdanını açıp içine bakıyor. Daha ayın başı sayılır, fena durumda değil ama yine de idareli olmalı. Ana caddede yeni bir kuaför açılmış, çıraklar mesai sonrası gelenlere ücretsiz kesim ve fön yapıyormuş. Oraya giderse, saç kesimine vereceği parayı katalogda gördüğü o kot cekete ayırabilir.

Kermesin bir amacı var. Kilisenin çatısı için para toplamak olabilir mi? Ya da cüzzam hastaları için? Keçeli kalem ve balonlu harflerle yazılıp kovaya bantlanmış etiketi okuyamıyor ki. Ama Dawn'un etiketi okumak için gözlerini kıstığını gören izci kızlar hemen atlıyorlar: "Bizim için! Yeni bir kamp ocağına ihtiyacımız var."

Dawn kızlardan birini tanıyor, ablasıyla aynı okula gitmişti. Ne zaman? Belki bir ömür, belki de beş dakika önce. Bozuklukları kovaya bırakıyor, kızlar da ona birbirinin aynısı diş tellerini sergileyen gülümsemeleriyle karşılık veriyorlar.

/

Dawn küçükken, büyükannesi onu hafta sonları zengin mahallelerin yakınındaki bitpazarlarına götürürdü. Dawn

oradan mutlaka biri giysi, diğeri elinde taşıyabileceği bir eşya olmak üzere iki şey almayı severdi. Şanslı günündeyse boncuklu cüzdanındaki para ikisine birden yeterdi. Mesela bir etek ve bilezik veya hâlâ unutamadığı günlerden birinde olduğu gibi, neredeyse yepyeni bir PVC yağmurluk ve Eyfel Kulesi anahtarlığı. Otobüsle eve dönerlerken büyükannesi hâlâ şapka iğnesi takan kadınlarla dedikodu yapardı; Dawn ise yeni favori bluzunun, okuldan birinin bağışladığı eski bluzu çıkmaması için dua ederdi. Şehrin diğer ucuna otobüs yolculuğu yapmayı hâlâ seviyordu, bütçesini aşan moda zevki de hâlâ değişmemişti. Artık bitpazarlarına tek başına gidiyor, yıpranmış pantolon yığınlarının ve küçülmüş okul üniformalarının arasında gizli hazineler arıyordu.

/

En güzel kıyafetlerin hemen kapılacağını herkes bilirdi. Ekoseli pazar arabalarını çeken yaşlı kadınlar, bebek arabalarına yaslanmış genç kadınları sollayıp geçerdi. Hepsi ustaydı; seçer, eleyip ayıklar, etiketlerde sağlam dikişlerin koruyucu azizi St. Michael'ı[1] ararlardı. Dawn, salonda yavaş adımlarla dolaşırken yüzünde kibar ve diplomatik bir gülümseme var şimdi; eski sahibi olması ihtimaline karşı, tezgâhın arkasındaki kadının sergilediği lekeli bluza asla burun kıvırmıyor. Çocuk kıyafetlerinin, eskimiş bir kot pantolonun, göğüs cebine Rupert the Bear[2] işlenmiş hardal sarısı bir ceketin üzerinde parmaklarını gezdiriyor. Tezgâhlardan fazla uzaklaşmıyor; uzanıp kollara ve etek uçlarına, insanların anılarının temas ettiği kumaş ve desenlerine dokunuyor.

1 St. Michael, 1920'lerden 2000'lerin başına kadar Marks&Spencer'ın sattığı hazır giyim markası. (ç.n.)

2 İngiltere'de 1920'lerden beri yayımlanan, kırmızı kazağı ve atkısıyla bilinen bir çocuk kitabı karakteri. (ç.n.)

Salonun ortalarına geldiğinde Dawn onu buluyor, aradığının farkında bile olmadığı o mükemmel parçayı. Tığ işi bebek battaniyelerinin altından krem renkli, Aran motifli yün bir hırkayı çekip çıkarıyor. Temmuz ayında kimsenin yüzüne bakmayacağı bir parça. Dawn bedenini anlamak için hırkayı üzerine tutarken masanın arkasındaki kadın, "Yetmiş beş peni," diyor, sonra da gülerek ekliyor: "Aslında bir pound derdim ama yıkayınca ne hâle geleceğini tanrı bilir." Dawn kadına teşekkür ediyor, bozukluklarını dondurma kabına bırakıyor ve gözünden bir şey kaçmadığından emin olmak için etrafa son bir kez bakıyor. Bugün ıvır zıvır tezgâhına uğrayacak hali yok; başkalarının ayaklarının şeklini almış, lastiklerle birbirine bağlanmış o eski ayakkabılara da.

Onu en az bir saat daha eve bekleyen kimse olmadığı için Dawn ikram masasına gidip bir fincan çay ve üstü kelebek şeklinde süslenmiş küçük bir kek alarak kendini şımartıyor. Salonun öteki ucunda iki yaşlı kadın, toparlayıcı iç çamaşırlarını inceliyorlar; Dawn, çamaşırları iki ucundan tutup çekiştirerek bir göreve daha dayanıp dayanmayacağını test eden kadınları izliyor.

Yan masadaki kadın, "Carnaby Caddesi halt etmiş," dediğinde Dawn ağzındaki çayı fincana geri püskürtüyor. Kafasını kaldırdığında, genç bir kadının sandalyesini çekerek masasına doğru geldiğini, mavi fincanını ve altlığını Dawn'unkinin hemen yanına koyduğunu görüyor. Kadın, birbirlerini tanıyorlarmış gibi Dawn'a doğru eğilip gülümsüyor.

"Güzel parçalar bulabildiniz mi?"

Böylece konuşmaya başlıyorlar.

Aldıklarından ve almadıklarından konuşuyorlar. Dawn alışveriş torbasına uzanıp hırkayı buluyor ve kadının incelemesi için havada tutuyor. Düğmeleri kestaneye benziyor, diye geçiriyor içinden Dawn, evet, aynı kestaneye benziyorlar.

"El örgüsü." Kadın başını onaylar şekilde sallıyor. "Saatler sürmüştür."

"Ben de öyle düşündüm. Satıcı bir pounddan ucuza bıraktı. Siz neler buldunuz?"

Kadın ayak ucundaki hasır sepete uzanıyor ve gazete kâğıdına sarılı paketlerden birini açmaya başlıyor. Dawn bu sırada onu daha yakından inceleme fırsatı buluyor. Ya aynı yaştalar ya da çok yakınlar. Kadın uzun boylu görünüyor, gerçi otururken anlamak zor. Konuşma tarzından, diye düşünüyor Dawn, biraz daha üst sınıf olduğu belli. Dawn'un onunla konuşmak isteyeceğini varsaymasından da tabii. Küpelerini nereden aldığını sormak geçiyor içinden. Kadın o sırada paketi açıp buruşturulmuş gazete kâğıdını kucağına yayıyor ve içinden, dört parçalık bir takımın parçası olan yayvan ve zarif, yeşil saplı küçük bir kadeh çıkarıyor. Birlikte kadehe bakıyorlar, camın üzerinde ışık parlıyor. Güzel ama kullanışsız bir şey.

"Şerefe!" diyor kadın. "Hiç vermediğim akşam yemeklerine!"

Boş kadehi teatral bir hareketle havaya kaldırıyor. Kilise kermesinin ikram köşesinde oturan biri için fazla yüksek çıkıyor sesi, bu da Kilise Anneleri Birliği komitesinin homurdanmasına neden oluyor. İnsanlar dönüp onlara baktığında Dawn kulaklarına kadar kızarırken kadın sadece gülümsüyor. Dawn buraya sadece birkaç saatliğine, eski haline sığınıp biraz nefeslenmek için gelmişti, bu sabahın böyle bir maceraya dönüşmesini hiç beklemiyordu. Kadınla göz göze geldiğinde kendini bir anda suç ortağı gibi hissediyor; tıpkı okul yıllarında, kendisinden daha cesur birinin peşine takılıp eğlencenin kıyısında yakalanmış gibi. Kadınsa ortalığı karıştırmış olmaktan hiç rahatsızlık duymuyor. Kadehi yeniden gazete kâğıdına sarıyor, boş fincanı dikkatle tabağına yerleştiriyor ve "Ben artık kalkayım," diyor.

Dawn da büyük şaşkınlıkla, "Ben de," derken buluyor kendini.

/

Sonrasında olanlar önemsiz aslında. Ama ikisi de kilisenin kanatlı kapısından öyle bir hızla çıkıyorlar ki sanki banka soygunundan kaçıyorlar. Kendini tanıtan Hazel, artık Dawn için de Hazel.

"Adımı saç rengimden almışım. Yoksa gözlerimden miydi? Kim bilir! Erkek kardeşim hep, 'Zaten çatlak olacağın belliydi, adını o yüzden Hazel[1] koymuşlar,' derdi."

Dawn gülerek, "Mantıklıymış. Seni sadece beş dakikadır tanıyorum ama kardeşine hak verdim," dediğinde Hazel numaradan dudak sarkıtıyor.

Yazın en güzel cumartesilerinden biriydi. Her yer yeni biçilmiş çimen kokuyordu, birileri mangal yakıyordu. Hazel hiç durmadan konuşuyor, buraya yeni taşındığını, yeni döneme yetişmek için okulun hemen yanında küçük bir daire tuttuğunu anlatıyordu.

Söylediklerinin şaka olarak kalmasını umarak, "Eğitim fakültesinden sonraki ikinci işim bu. Çocuklar beni çiğ çiğ yiyecek," diyor. Hayatının tamamını bu kasabada geçiren Dawn ise, Hazel yalnızca tarla ve evlerden ibaretmiş gibi görünen bu kasabada yapılacak neler olduğunu ve yerel pubları sorduğunda onu etkilemeye çalışıyor. O gece yatakta bunları hatırlayınca Dawn utançla gözlerini kapatıyor; Hazel'a, tam bir taşralı özgüveniyle "At ve Seyis barı, Saban bardan daha iyi," dediği an gözünün önüne geliyor. Sonra, Kral Balık'ın patates kızartmaları daha lezzetli olsa da Kaptanın Yeri'nin daha yakın olduğunu uzun uzun anlatışını hatırlayıp daha

1 Kelime oyunu yapıyor. *Hazelnut*, İngilizcede "fındık" demek; *nut* kelimesi ise mecazen "deli" ya da "çatlak" anlamında da kullanılır. (ç.n.)

da utanıyor. Hazel'ın gülerek, "Tam da aradığım gizli bilgiler bunlar," demesi üzerine yine kızarmış, çaresizce kasabayı daha cazip gösterecek bir şeyler bulmaya uğraşmıştı.

Sonunda, "Londra'ya düzenli tren seferleri var," diyebilmişti sadece. Hazel'ı daha da çok güldürmüştü bu.

/

Evinin önüne geldiklerinde, kaba sıvalı duvarı ve camlardan sarkan çiçek sepetlerini gösterip, "Burada oturuyorum," demişti Dawn.

Hazel gülümsemiş, yüz ya da yedi yaşında olmayan biriyle konuşmanın ona çok iyi geldiğini söylemişti. Sonra Dawn, beton yoldan evinin kapısına yürümüyor da uzun bir deniz yolculuğuna çıkıyormuş gibi, büyük bir coşkuyla el sallamıştı.

Dawn onlardan, içeride kendisini bekleyen kocasıyla çocuğundan yani gerçek hayatından bahsetmesi gerektiğini biliyordu. Ama yalan söylemiş de sayılmazdı. Sadece kısa bir mola vermişti, birkaç saatliğine de olsa kendini yeniden genç hissetmişti; alışveriş, yeni arkadaşlar ve keyifli sohbetler dışında hiçbir şeyi umursamayan biriymiş gibi... Hazel'a bunları bir dahaki sefere anlatırdı, tabii onu bir daha görürse. Dawn o gün kapıyı arkasından kapattıktan sonra Hazel'ın köy merkezine doğru yokuş aşağı yürüyüşünü hayal etmişti. Köyün ikinci en iyi pubının ve otobüs durağının yanından geçişini, ardından dar sokaklardan birine sapıp okul kapısının yanındaki dairesine çıkan merdivenleri tırmanışını ve mutfak lavabosunu soğuk suyla doldurup yeni ikinci el hırkasını suya bastırışını...

/Ağustos
2022

/Dinlenme üzerine

Maggie telefonunu başının üzerine kaldırıp kusursuz mavilikteki gökyüzünün fotoğrafını çekiyor. Belki bunu kendine kanıtlamak, belki de sadece hatırlamak için. Ama ekrandaki mavi kareye birkaç saniye baktıktan sonra fotoğrafı siliyor. Öğle güneşinin altında ısınan bu bankta yer bulabildiği için şanslı. Modern tasarımlı banklardan bu; yabancılarla dirsek dirseğe oturma rahatsızlığını ortadan kaldırmak için kol dayanaklarıyla bölünmüş. Evsizlerin burada uyuyarak biraz olsun onurlarını korumalarını engellemek için de tabii. Maggie yemeğini yerken insanları izliyor. Kimileri ellerinde salatalar ve yeşil içeceklerle meydandan hızla geçiyor, kimileri havayla konuşuyormuş gibi görünen telefon görüşmeleri yapıyor. Görünmez amaçların peşine düşmüş insanlarla dolu etrafı; yürümüyorlar, adeta koşuyorlar, kendilerini önemli sanmalarına yarayan bir telaşla hoplaya zıplaya ilerliyorlar. Doğru düzgün bir öğle arası vermek patronunun fikriydi. "Denge önemli," demişti patronu ve daha da itici bir ses tonuyla eklemişti: "Dinlenmek de öz bakımdır Maggie." Sanki bir bankta oturup Pret[1] sandviçi yemekle İskandinavya'da bir haftalık spa tatili yapmak aynı şeymiş gibi. Maggie dinlenme konusunda şüpheli. Ona göre bu, zaman kaybından öte belki de zayıflık göstergesi. Son zamanlarda sık sık böyle düşüncelere

1 "Pret a Manger", İngiltere'de yaygın, hazır sandviçleriyle bilinen zincir kafe. (ç.n.)

kapılıyor; zamanın fazla hızlı aktığını hatta tamamen tükenip gittiğini, her şeyin avuçlarının arasından kaydığını hissediyor. Ona bahsettiğinde Conor bunu yaşa bağlamış, tipik bir orta yaş krizi yaşadığını söylemişti. Maggie ise ona, kendi güvenliği ve sağlığı için bu açıklamayı tekrarlamamasını önermişti. Maggie, mavi gökyüzünün bir fotoğrafını daha çekip paylaşıyor.

/

Maggie o sabah oğluyla tartışmıştı, kahvaltıda neyin ne kadar yenebileceği üzerine her zamanki kavgaları. Ardından duşta kimin fazla kaldığı, kimin hemen çıktığına dair birkaç laf daha edilmişti. Her şey yolundaydı. Sıradan bir aile hayatıydı bu: telaşlı ve gerçek. Yine de bazen Maggie'nin kendini yalnız hissettiği oluyordu. Tom'un onunla alay ettiğini biliyordu; son zamanlarda ona yukarıdan bakmaya da başlamıştı. Bunun muhtemelen kaçınılmaz, hatta belki de gerekli bir uzaklaşma olduğunun farkındaydı Maggie ama bu sabah her şeyi biraz daha net görmüş, onları bir yabancının gözünden seyrediyor gibi hissetmişti. Oğlunun tüm o hayranlık uyandıran özellikleri Maggie'nin eseriydi; her zaman özgüvenli ve başı dik bir çocuk olmuştu. Ama artık Maggie, başka hayatların onu şimdiden çağırdığının farkında, evin içinde gezinen oğlunu izlemek zorundaydı. On dört yaşındaki Tom, anne babasınınkinden çok daha büyük, daha parlak bir hayatı neredeyse şimdiden hayal edebiliyordu. Otomatik kahve makinelerinin ve özenle planlanan öğle aralarının etrafında dönmeyen bir hayatı. Maggie, aralarındaki rahatsız edici sessizliği bölmek için çalışkan olmanın önemi ve sabredenlerin sonunda kazandığı gibi annelere özgü klişe sözler geveleyerek durumu iyileştirmek yerine kötüleştirdiğinin de farkında. Oğlu ona, annesinin en sevdiği montun renginin

kedi mamasına benzediğini söylese de, izlediği televizyon programlarını "burjuva işi" diye küçümsese de Maggie konuşmaya devam ediyor. Bazen gülüp geçiyor. Ergenlik işte, diyor. Bazen de tartışmaya mecali kalmıyor ve bilgisayar ekranına gömülüp çalışıyormuş gibi yapıyor. Aslında internette lavaboyu açabilecek bir alet arıyor. Ya da, bu her ne anlama geliyorsa artık, kurtarıcı bir elbise satın alıyor. Görünmez olabileceği her iş kabul. Çünkü bazen oğlu haklı. Bazen Maggie'nin bu yeni yetmeye, tamam, evet, haklı olduğun şeyler var, dememek için kendini tutması gerekiyor. Evet, hayatta çamaşır makineleri, e-postalar ve geri dönüşüm bidonunu kapının önüne doğru günde koymaktan daha önemli şeyler var. Ama hayat aynı zamanda bunlar da. Bunların hepsi.

/Güçlü bir merkezin önemi

Heron doktorun verdiği hapları içiyor, haplar da ona kilo aldırıyor. Bu yan etkiyi dengelemek için doktor ona yürüyüş öneriyor, o da bu öneriyi dinliyor. Bazı günler kasabanın merkezinde tur atıyor, günü boş geçirmemek için kendine küçük uğraşlar buluyor. Diğer günler, evinin arkasındaki traktör izleriyle kaplı tarlalarda yürüyüp botlarını çamura buluyor. Yürümek istemediği günlerdeyse bahçede ağır eşyaları kaldırıp indiriyor, sonra yine kaldırıyor. Yürüyüş de, haplar da onu yoruyor ama devam etmeli. Doktor gücünü kaybetmemesi, hatta güçlenmesi gerektiğini söylüyor. Kendini zorlamalı. Yaz sonunda doktor, Heron'a spor salonuna yazılmayı düşünüp düşünmediğini soruyor.

Maggie, Heron'ın kilo aldığını fark etse de bunu dile getirmeyi aklından bile geçirmiyor; böyle bir şey söylenmez. Kendi kendine bunun yaşlanmanın doğal bir parçası olduğunu hatırlatıyor. Heron koşu ayakkabısı aldığını söylediğinde Maggie de en az diğerleri kadar şaşırıyor. Heron'ın koşu bandında koşması fikri aile için başlı başına bir şaka gibi. Tayt giymek üzerine birkaç espri yapılıyor. Damadı ona "Mr. Motivator"[1] diye takılınca çocuklar bu ismi Google'lıyor; çıkan sonuçlar onları bütün öğleden sonra kahkahalara boğuyor. Heron ise aldırmıyor, onları duymazdan geliyor. Spor salonuna yıllar önce yazılmış olması gerektiğini söylüyor.

1 90'lı yıllarda, giydiği renkli taytlarla ünlü olmuş İngiliz spor eğitmeni. (ç.n.)

/

Heron, her hafta sözleştikleri saatte, su sebilinin yanındaki egzersiz bisikletlerinde buluşuyor Jacob'la. Jacob kişisel antrenörü, üstelik hastane tarafından yönlendirildi. Genç. Heron'ın merkez kaslarını güçlendirmeye de son derece hevesli. Jacob'ın spor ayakkabıları tertemiz görünüyor. Heron bunu sorduğunda, yalnızca burada kullandığı bir çifti dolabında tuttuğunu, asla dışarıda giymediğini söylüyor. Heron, Jacob'ı seviyor; tekrarlarını ve setlerini işaretlemesi için verdiği küçük kâğıtlar ve protein içecekleriyle ilgili anlattıkları hoşuna gidiyor. Üstelik salondaki en yaşlı kişi Heron değil, yakınından bile geçmiyor hatta, ailesi bu konuda tamamen yanılıyor. Salon, bedenlerine yıllardır özen gösteren, onları koruyup güçlendirmek için elinden geleni yapan insanlarla dolu. Tabii ki kolay değil. Heron'ın bedeni böyle hareket etmeyi unutmuş, belki de hiç öğrenmemiş. Jacob ona eğilme hareketini gösterirken Heron başını sallıyor.

"Sırtını dik tut," diyor Jacob. "İnebildiğin kadar in."

Heron söyleneni yapıyor, ya da en azından elinden geldiği kadarını. Bedenin geçirdiği değişimin sarsıcılığını Jacob'a anlatıp anlatamayacağını merak ediyor. Göz açıp kapayıncaya kadar olmuştu, bir sabah banyoda aynaya baktığında karşısında babasını görmüştü. Jacob'ın da sırası gelecek, diye düşünüyor ama dile getirmiyor. Ağarmaya başlayan göğüs kılları, omuzlarda ve kalçalarda beliren sızılar...

Heron spor salonundan eve dönerken köşedeki dükkâna uğrayıp bir şişe çamaşır suyu alıyor. Limon kokulu olandan, hazır bulmuşken. Kansere başka tepkiler vermek mümkün, bunun farkında, ama mutfak fayansları da ne zamandır temizlenmedi. Sonuçta doktoru, normal hayatına devam etmesini söylememiş miydi? Heron, boşandıktan sonra evdeki

düzeni bozmamaya kararlıydı. Bunun çok örneğini görmüştü; koca koca adamlar tek odalı, duvarlarına nemli çamaşır kokusu sinmiş, merdiven halıları ekmek kırıntılarıyla kaplı evlerde yaşıyorlardı. Geniş bagajlı aile arabaları kullanan emekli erkeklerin bir tuvaleti bile temizleyememelerini utanç verici buluyordu. Bilakis boşanma, Heron'a evcimen tarafını tam anlamıyla benimseme fırsatı sağlamıştı. Karısının evden ayrılmasından bir hafta sonra ilk temizlik programını hazırlamıştı. Bir hafta üst kat, bir hafta alt kat süpürülecekti. Her pazar akşamı toz alınacaktı. İkinci hafta, buzdolabının kapağına içindekilerin bir listesini yapıştırmıştı; böylece malzemeler hep gözünün önündeydi. Yedikçe, Chicken Kiev'leri[1] ve çikolatalı dondurmaları listeden çıkarıyordu. Heron bulaşık bezini durulayıp musluğun üzerine düzgünce sererek kurutmayı gerçekten seviyordu. Telefonun yanında her zaman bir kalem ve not defteri duruyor, yedek anahtarlarını seradaki domates saksısının altına saklıyordu. Bekâr hayatı Heron'ı bazı erkekleri sarstığı kadar sarsmamıştı. Hatta ona iyi gelmişti, herkes öyle söylüyordu; özellikle de eve şöyle bir göz atmak için buldukları çeşitli ikna edici bahanelerle (örneğin Maggie'yi dans derslerinden sonra eve bırakmak) çat kapı uğrayan kadınlar... Birçok kocanın, ondan örnek alması gerektiğini söylüyorlardı, paspası eline alıp mutfak fayanslarını şöyle bir silmeyi öğrenmelilerdi. Heron ise tüm bu lafları gülümseyerek savuşturuyor, örnek boşanmış adam rolünü sürdürüyordu.

"Abartmaya gerek yok," diyordu hep. Evin düzenini de Maggie için koruyordu, sonuçta artık evde yalnızca ikisi vardı. Karısının da onu zaten toz alma merakı yüzünden terk ettiği şakasını sık sık yapıyordu.

---

1 Dondurulmuş hazır yemeklerden yapılan, İngiltere'de yaygın, pane kaplı bir tavuk yemeği. (ç.n.)

/Ağustos 1982

/Sağlam çitler

Bitpazarındaki karşılaşmadan sonra Dawn onu her yerde görmeye başlamıştı. Gazete kuyruğunda dört kişi arkasındayken Hazel'ın başını fark etmiş, selam vermek zorunda kalmamak için beş sentlik şekerlerin ardına saklanıp onun gitmesini beklemişti. Aynı haftanın ilerleyen günlerinde Hazel'ı bu kez şehre giden otobüsü beklerken görmüştü; kolunda boş bir file çanta asılıydı. Eve dönerken, parktan geçen kestirme yolda da bir şeyler hep Hazel'ı hatırlatmıştı. Dawn nereye gitse ona dair bir iz, bir his buluyordu. Gözlerini kırparken bile göz kapaklarının arkasında onun silüeti beliriyordu. Onu özellikle aramasa da Hazel hep bir şekilde karşısına çıkmayı başarıyordu. Belki de çene hizasındaki, cetvelle çizilmiş gibi dümdüz duran saç kesimi yüzündendi; Dawn'un onu her yerde görmesinin sebebi belki de saçlarına duyduğu hayranlıktı.

Bir salı akşamı Dawn, boş süt şişelerini atmak için kapıyı açtığında Hazel'ı patikanın sonunda öylece dururken gördü. Hazel bunun tesadüf olduğunu söyledi; akşam yürüyüşüne çıkmıştı ve o anda oradan geçiyordu, hepsi bu. Ama bu tesadüf çarşamba günü de, perşembe günü de tekrarlandı. Sonraki günlerde de. Dawn, iki elinde boş süt şişeleriyle bahçe kapısına yaslanıyor, Hazel ise ona doğru eğilmiş, konuşmaya ve dinlemeye hazır halde bekliyordu. Dawn yavaş yavaş kendini açmaya başladı. Heron'ın işinden, bahçeyle ilgili büyük

planlarından bahsetti. Küçük kızının kahvaltıda söylediği komik şeyleri anlattı; köpeklerin erkek, kedilerinse kız olup olmadığını sorması gibi. Hazel da evini makrome saksılarla güzelleştirmeye çalışırken nasıl çuvalladığından, o hafta postane kuyruğunda insanlardan duyduğu ufak tefek delilikler-den bahsetti. Ancak bir araya gelince anlam kazanan küçük, gündelik hikâyelerdi bunlar; birbirlerini tanımanın bir yoluydu. Dawn çenesi ağrıyana kadar gülüyor, sonra apar topar eve, gerçek hayatına dönüyordu. Bazen koridordaki aynada kendi yansımasını görüyor, sıradan bir kapı önü sohbetinin onda yarattığı telaşı, yanaklarının kızardığını fark ediyordu. Hazel'ın onu neden böyle huzursuz ettiğini çözemiyordu. Öyle bir histi ki bu, sanki ağzının içi dile getirmeye utanacağı kelimelerle doluydu.

/

Sonra, bir akşam Hazel, bahçe kapısının ardından seslenerek zencefilli bira içmeyi öneriyor Dawn'a. "Hava da bu kadar sıcakken. Tabii ki At ve Seyis'te."

Dawn çantasını almak için içeri koşuyor. Geç kalmayacağını, anahtarlarını aldığını söylüyor hızlıca. Zaten Maggie'nin yatma saati gelmiş sayılır, evin annesi olmadan birkaç saat idare edebilirler.

Pubın bahçesinde bir masa seçip aralarında ölçülü bir mesafe bırakarak yan yana oturuyorlar. Hava serinlemeye başladığında aldırmıyor ikisi de, tam şu anda ihtiyaç duydukları ceketleri almamışlar oysa. Şimdi konuşmak, kapı önündeki kadar kolay değil. Burada, dışarıda, kendileri olmak daha zor. Hazel ve Dawn içkilerini yudumlarken manzarayı seyrediyorlar. Karşılarındaki tarlada, samanla örtülmüş sıra sıra çilek fideleri uzanıyor. Kasaları üst üste dizen gençler meyveyi tartıp ödeme aldıkları küçük kulübeyi kilitlemekle

meşgul. Meyve toplayanların hepsi ergen ya da biraz daha büyük; burunları güneşten yanmış, kolları bronzlaşmış. Bir tiyatro sahnesinde gibiler; rahat bir tavırla çiftliğin kapısını kapatıp yolun karşısına geçiyor, gün boyunca kazandıklarını soğuk lager biralara dönüştürmeye hazır şekilde puba geliyorlar. Bahçenin öbür tarafında piknik masalarını birleştiren gençlerin bazıları Dawn'a başlarıyla selam veriyor ya da kısaca merhaba diyor. Onların gelişiyle akşamın havası değişiyor; birden daha gürültülü, daha canlı bir şeye evriliyor. Dawn, kiminle oturduğunu veya neden burada olduğunu merak edip etmediklerini düşünüyor.

"Tanışıyor musunuz?" diye soruyor Hazel.

"Bazılarıyla," diyor Dawn. "Birkaç yaz orada çalışmıştım."

"Gerçekten mi? Demek çiftçisin."

"Eh, o kadar değil. Kapıdaki tabelayı görüyor musun? İnanmazsın ama, onu ben boyadım."

"'Kendin Topla Kendin Ye' yazanı mı?"

"Yok. 'Yemeden önce lütfen ödeme yapın' yazanı."

"Biraz uyuz bir tabela," diyor Hazel. "Asıl eğlencesi toplarken bir yandan da ağza atmak değil mi?"

"Çiftçiler için öyle değil."

Hazel buna o kadar gülüyor ki Dawn bir an onun kendisiyle dalga geçtiğinden endişeleniyor. Ama Hazel ona gülmüyor; onu gerçekten dinliyor, dikkatle izliyor.

"Ben de 'Kendin Topla' tabelalarını hep biraz sert bulmuşumdur," diyor Hazel. "Sanki 'senin için çilek toplayacak halim yok, çok istiyorsan kendin topla' diyorlar."

Hazel bu fikre iyice kaptırıyor kendini. Kaşlarını çatıp parmağını sallayarak bir çiftçi edasıyla konuşuyor: "Kendi çileğini kendin topla, sonra da defol tarlamdan!"

"Burada kimse öyle konuşmaz," diye itiraz ediyor Dawn. "Yoksa öyle mi konuşuyoruz?"

Hazel omuz silkiyor. "Kim bilir." Elini Dawn'un koluna koyup gülümsüyor. "Bakalım, barda bir deneyeyim. Belki de 'Kendi Biranı Kendin Koy' hizmeti vardır. Bir tane daha içer misin?"

/

Bir hafta sonra Dawn, kilise salonunda yeni başlayan aerobik dersine gelmek isteyip istemediğini soruyor Hazel'a. Üç derse katılmayı başarıyorlar ama sonunda, asıl kaloriyi dans adımlarını yaparken değil, kıkırdamamaya çalışırken yaktıkları konusunda hemfikir oluyorlar. Bir cumartesi, Hazel pazara giderken Dawn'a eşlik edeceğini söylüyor. Dawn, Maggie'nin kahverengi kadife pusetini dik yokuştan kasabaya doğru iterken Hazel onun yanında yürüyor. Alışveriş bitince Hazel kooperatifin kafesinde onlara sütlü kahve ısmarlıyor. Maggie'nin masadaki şekerlikten bir küp şekeri kapmasını ikisi de engelleyemiyor. Hep bir bahane buluyorlar; buluşmak ya da birbirlerini aramak için bir neden. Hazel ön kapısını boyarken Dawn ona yardım ediyor. Hazel iş çıkışı uğrayıp Dawn'un seveceğini düşündüğü bir kitap bırakıyor. Ve herkes Dawn'u dışarıda gördüğüne, yeni arkadaşlar edindiğine memnun olduğunu söylüyor.

/İnsanlar hikâyeler anlatır

Dawn o yaz, hayatı boyunca hiç konuşmadığı kadar konuştuğuna emindi. Hazel'ın anlatacakları tükenmek bilmiyordu. Üniversite arkadaşları, onların kulağa havalı gelen isimleri ve tuhaf alışkanlıkları hakkında durmaksızın konuşuyordu. Tatillerde otostopla gezdiği Yunanistan'ı, barış uğruna –biraz da macera olsun diye– tırmandığı ya da aştığı barikatları anlatıyordu. Bir keresinde Dawn'a, protestoların aslında ev partilerinden pek de farklı olmadığını söylemişti: aynı telaşlı hazırlıklar, aynı kalabalık. Ama protestolarda insan kendini önemli hissediyordu, sanki gerçekten anlamlı bir şey yapıyormuş gibi. Hazel bu hikâyeleri övünmek için değil, paylaşmak için anlatıyordu; tıpkı *EastEnders*'ın[1] son bölümünü kaçıran arkadaşına bölümde neler olduğunu bütün detaylarıyla aktarmak gibi. Hazel bir yandan da Dawn'a *onun kaçırdıklarını* anlatıyordu sanki; tüm bunlar yaşanırken Dawn'un orada olmadığını yeni fark etmiş de buna gerçekten şaşırmış gibiydi. Hazel'ın hikâyelerinin yanında Dawn'un anlattıkları fazla sessiz, renksiz ve silik kalıyordu. Hiçbir yere tek başına gitmemiş, buradan başka bir yerde yaşamamıştı. Anlatacak bir şeyi varsa bile Maggie'nin hikâyeleriydi onlar. Maggie'nin doğduğu gün kendisinin ilk kez önemli olduğunu, dünyanın ona gerçekten ihtiyaç duyduğunu hissetmişti mesela. Ya da Maggie'nin her yeni halini, yürümesini, konuşmasını, ağır

1 Otuz üç sezon boyunca yayınlanan bir İngiliz dizisi. (ç.n.)

ağır Maggie'ye dönüşmesini izlerken duyduğu hayret. Dawn kendinden söz ederken ilk kez fark etmişti ki hayatında hiç mola vermemişti. Okulla işin, evle evliliğin arasında durup nefes aldığı tek bir boşluk yoktu. Anlatmaya değer bir hikâyeye dönüşecek bir şey yaşamak için fırsat bulamamıştı. Dawn, ilgisini çeken şeyin Hazel'ın saç kesimi veya anlattıkları olmadığını anladığında ağustosa gelmişlerdi bile. Onun ilgisini çeken, Hazel'ın sadece varlığıyla bile, geçtiği yerleri değiştirip dönüştürmesiydi.

/

Dawn o kotu almayı uzun süredir düşünüyordu; tam istediği maviydi ve üstüne onun için dikilmiş gibi cuk oturuyordu. Mağazanın kabininde, aynayla perde arasında tek başına dururken mükemmel göründüğüne inanmıştı. Ama şimdi evde, küçük banyo dolabının aynasında kendini parça parça görürken aynısını düşünmüyor. Aynada yalnızca belinin bir kısmını seçebiliyor; küvetin kenarına çıkarsa da ancak bileğine kadarını. Neden bu kadar önemsediğini kendisi de bilmiyor. Altı üstü bir film. Yine de makyajını özenle yapıyor; göz kalemini açıp ucunu inceltiyor. En iyi rujunu sürüp katladığı peçeteyle fazlasını alıyor. Hazırlanmanın ve beklemenin keyfini çıkarmak için kendisine izin veriyor.

Kocası da aynı fikirde, bu hiç de Heron'ın tarzı bir film değil. Dawn sinemaya arkadaşlarıyla gitmeli. Hatta arabayı da almalı, dönüşte otobüs beklemek zorunda kalmazlar.

"Sağ ol," diyor Dawn. "Geç kalmam."

Sinemanın kalın halıları Dawn'un bacaklarında hafif bir dengesizlik hissi yaratsa da bunu belli etmemeye çalışıyor. Hazel, kendilerini şımartmaları gerektiğini söylüyor ve paylaşmak üzere bir kutu Malteser[1] alıyor. Cumartesi akşamına

1 Sütlü çikolatayla kaplı, maltlı süt topları. (e.n.)

göre sinema fazlasıyla sakin, salon neredeyse boş. "Belki de yanlış filmi seçtik," diyor Hazel, "boks filmine gitmeliydik." Salonun tam ortasında, sıradan iki arkadaşın oturacağı koltuklara yerleşiyorlar. Kükreyen aslan beliriyor, ardından film müziği başlıyor. Paris setinin sokaklarına ve eski model arabaların üzerine, sahtenin de sahtesi bir kar yağıyor.

İlk adımı Hazel'ın atması mümkün değil. Gözünü perdeden ayırmadan dümdüz karşıya bakıyor; sağ eli sağ bacağının üzerinde, sessiz bir davet gibi duruyor. Dawn ise bu tuhaf filmden çoktan kopmuş; dolapta kimin saklandığını, yatağın altından kimin çıkacağını bilmiyor. Hangi sahnelerin komik, hangilerinin hüzünlü olduğunu bile ayırt edemiyor. Dawn'un, elini Hazel'ın elinin üzerine koyması ve gayet olağan bir şeymiş gibi avuç avuca oturmaları, salonun yumuşak karanlığında hiç de zor değil.

Ama her şey birden sona eriyor; jenerik akmaya başlıyor, ışıklar yanıyor ve seyirciler tuhaf bir rüyadan uyanır gibi silkeleniyor. Arabaya yürürlerken Dawn ve Hazel durmaksızın film hakkında konuşuyorlar; ne kadar iyi olduğundan, başrolün saç kesiminin hoşluğundan, müziklerin ve kıyafetlerin tam yerindeliğinden. Uzun yaz günü nihayet bitmiş, hava kararmaya başlamış. Yol boyunca keyifliler, arkada çalan radyonun ve yarı açık camlardan esen ılık rüzgârın tadını çıkarıyorlar. Dawn arabayı durduğunda Hazel, "Bıraktığın için sağ ol, filmi gerçekten sevdim," diyor ama kapıyı açmaya davranmıyor. Dawn başını çevirip ona bakıyor ve o anda fark ediyor ki eğer dikkatli olmazsa, hayatı böyle anlardan ibaret kalacak: Yaşadığını hissedebileceği bütün fırsatlar sessizce elinden kayıp gidecek. Çünkü onu öpmesi için aşması gereken, ağızlarının arasındaki o birkaç santimlik mesafe bile aşılamaz görünüyor. Eğer yanılıyorsa, yanlış anladıysa, her şeyi kaybedeceğinden emin. Ama ya haklıysa? Her iki durumda da deprem kaçınılmaz.

/

Araba kapısının kapanmasını bir sessizlik izliyor. Hazel'ın patikadaki ayak sesleri gittikçe hafifliyor, uzaklaşıyor ve sonunda kesiliyor. Dawn karanlık arabanın içinde titreyen ellerine bakıyor; muhtemelen şokta. Yaptığının, kocasıyla öpüşmesini Hazel'ınkiyle karşılaştırmanın yanlış, en azından kaba olduğunun farkında. Biri güvenli ve tanıdık. Diğeri ise coşkusu ve yarattığı kalp çarpıntısı yüzüne vuracak kadar yoğun. Dawn dikiz aynasından kendini inceliyor, yüzünde bir değişiklik belirtisi arıyor.

/Eylül
2022

/Rutin

Maggie kolları başının üstünde uyuyor, tembel bir balerine benziyor. Böyle uyuduğunu, çoğu sabah bu pozisyonda, elleri karıncalanmış, omuzlarının arasında bir ağrıyla uyandığı için biliyor. Conor da gecenin bir yarısı savrulan bir kolun yüzüne çarpmasından sık sık şikâyet ediyor. Telefonunun alarmı çalınca Maggie yastığın tepesindeki elini indirip uzanıyor ve alarmı erteliyor. Tekrar çalınca yine aynısını yapıyor. Bir daha. Bir daha. Alarm beşinci kez çaldığında sıcak duşun altında katılaşmış kaslarını gevşetmeye çalışmak yerine, sabah yogasına gittiği paralel bir hayatı hayal ediyor. Biliyor ki o geç kaldıysa herkes geç kalmıştır. Maggie uyanıyor; şimdi çocukları ve kendisini evden çıkmaya ikna etme zamanı.

Acele ediyor. Bir adım sonrasını düşünüyor. Kahvaltılıkları, mısır gevreği kutularını, kaşıkları mutfak masasına yerleştiriyor; ardından tatmin edici bir kilit sesiyle kendini banyoya kapatıyor. Rimelini sürerken tuvaletini yapıyor. Mecbur. Sabahlar hem saçma hem de sıradan. Normal bir ailenin hayatı bu, diyor kendi kendine. Her şey gayet normal. Montunu giyerken mutfakta hangi radyo kanalının dinleneceği üzerine küçük bir savaş çıktığını duyuyor. Yükselen sesleri duymazdan gelmeye çalışırken çocukların bu dönemlerinin bitmesine kaç yıl kaldığını kafasından hızlıca hesaplıyor. Conor orada; ister bağırır, ister yatıştırır, bu sabah neyi gerektiriyorsa onu yapabilir. Maggie'nin tam o anda kapıdan

çıkıp bir önceki trene yetişmesine engel olacak hiçbir şey yok. Ama onları öylece bırakıp gidemiyor. Annelik içgüdüsüyle batıl inancın karışımı bir şey onu tutuyor. Çocuklardan biri evden huysuz çıkarsa bunun kaderin aklını çeleceğinden, bir tür trajediyi davet edeceğinden korkuyor.

Elbette geri dönüyor. Onları sakinleştiriyor. Avaz avaz bağırışları, çatık kaşlara ve asık suratlara çeviriyor. Oğlu. Kızı. İkisi de şimdi sessiz; gönülsüz bir ateşkes içinde kaşık kaşık mısır gevreği yiyorlar. Maggie telefonunu ve anahtarını kontrol ediyor, evdekileri başından öpüyor. Kapıyı arkasından kapadığında, gıda atığı kutusunun devrildiğini görüyor. Tilkiler devirmiş; içindekiler bütün yola saçılmış. Yumurta kabukları, kahve telvesi. Rezene kabuğu da görünüyor, Maggie'nin züppeliğinin kanıtı gibi orada duruyor. Şu an bununla uğraşacak vakti olmadığı için ayakkabısının burnuyla çöpleri çitin dibine itiyor. Dönünce ilgilenmesi gerekecek bir şey daha.

/

Bu toplantıya saçma bir şekilde "zirve toplantısı" deniyor ve kaçırmak, ofiste büyük bir gaf sayılıyor. Maggie bilgisayar ekranının köşesindeki saate bakıyor, toplantıya kıl payı yetişecek. Öncesinde, trende, tamamen kendine ayırabileceği otuz bir dakikası var. Bu onun sırrı. Asla onlarla paylaşmadığı bir şey. Zaten söylese de anlamazlar. Maggie trenle işe giderken kendisini dışarıdan, bir film karakterini izler gibi izliyor. Camdaki yansımasına bakıp dalıyor. Bu yolculuğu hem seviyor hem de ondan nefret ediyor; bir yanıyla çekici, bir yanıyla sıkıcı buluyor. Bazen kablosuz kulaklıklarından müzik dinlerken insanların ona bakıp kim olduğunu merak ettiklerini hayal ediyor. Etmediklerini biliyor elbette. Yine de Maggie bu yolculukların kendisi için açıklayamayacağı kadar önemli olduğunun farkında. Her gidiş küçük bir terk ediş, her dönüş güvenli bir eve varış.

/

Toplantıda iş arkadaşlarını dinliyor, gülümseyip başını sallıyor. Sıra birazdan ona gelecek. Bir yudum su içiyor. Ayılmak ve odaklanmak için başparmağıyla işaret parmağı arasındaki o tendonu, ya da adı her neyse artık onu çimdikliyor. Sonra toplantı odasının önüne geçip fareye tıklıyor. Bu çeyrekteki hedeflerini açıklıyor, dinleyenler başlarını sallıyorlar. Herkes bunun, yetişkinlerin zamanını geçirmesinin en makul yollarından biri olduğunda hemfikir. Hepsi büyük başarı. Maggie yerine dönüp yapması gerekenleri iPad'ine not alıyor, sonra o işleri başkalarına devretmeye başlıyor. E-postalar ve mesajlarla iletişime geçiyor, görüşmeler yapıyor, gidişatları takip ediyor. Zirve toplantısı nihayet bitiyor. Toplantıyı öğle yemeği, birkaç e-posta daha ve anlamsızlık dereceleri değişen bir dizi görüşme takip ediyor. Gün böyle geçiyor.

/

Charing Cross istasyonunda beklerken Maggie'nin aklına bir anda dank ediyor: Bu akşam randevu gecesi. Yemeğin dışarıda yendiği, yeni iç çamaşırlarının giyildiği türden gerçek bir randevu değil elbette, neredeyse yirmi yıllık evlilere uygun bir randevu; kendi evlerinde, yan odada çocukların YouTube izlediği cinsten. Bu akşam yemeği Conor yapacak; Maggie'nin çok iyi bildiği üzere, aşırı iddialı ve gereksiz derecede zor bir tarif seçeceği anlamına geliyor bu. Maggie dokuzdan önce yiyemeyeceklerinden emin olduğu için trende atıştırmak üzere bir KitKat alıyor. Yemeği Conor yapıyorsa eğlenceden de Maggie sorumlu. Gofretin kenarındaki çikolatayı kemirirken telefonunda gezinip son zamanlarda popüler olan yeni bir dizi arıyor. *Bu ayın en iyi yeni dizileri. Bunu sevdiyseniz bunlara da göz atın.* "Gerçek suç" dizilerinden biri

ilgisini çekiyor ama fazla kanlı olabileceğinden endişeleniyor. Daha önce izledikleri Amerikan komedisinin üçüncü sezonu da bir seçenek. Yorumları okuyor, izlenecekler listesini gözden geçiriyor, sonra başka bir bağlantıya tıklıyor: *Kaçırmamanız gereken 100 yeni dizi.* Yorulduğunu hissediyor. Telefonunu çantasına koyup fermuarı çekiyor. Başka çare yok, sevişecekler.

Randevu gecesi fikri onun başının altından çıkmıştı aslında. Conor'ın bunu ciddiye alacağını, evliliklerini kurtarmak için gerçekten harekete geçeceğini hiç beklememişti. Laf arasında, hatta biraz da şaka niyetine söylemişti ama belli ki Conor başka türlü duymuştu. Maggie'nin açık sözlülüğü sık sık düşüncesizlikle karıştırılırdı. Maggie de bunu, doğal olarak, kendini frenlemesi gerektiğine dair bir uyarı değil, karşı tarafın bir eksikliği olarak görürdü. Ona göre, ortada belli bir neden olmasa bile hayatından sıkıldığını kocasına söylemek gayet makul, hatta sağlıklıydı.

Bir akşam bulaşık makinesini boşaltırlarken, "Anlatmaya çalıştığım, insan bazen daha fazlasını isteyebilir," demişti. Ama Conor bir açıklama ya da en azından biraz daha detay beklemişti. Maggie ise açıkça, onu aldatmanın, isteyeceği son şey olduğunu söylemişti. Böyle bir şeyin ne kadar çaba ve enerji gerektireceğini hayal bile edemiyordu.

"Tabii ki seni kaybetmek istemiyorum," diye açıklamıştı. "Sadece... arada bir küçük flörtleşmelerden bahsediyorum. Bunu herkes ister." Aslında kastettiği, heyecandı: üstüne gidilmeyen anlık bir ihtimal, eyleme dönüşmeyen bir fırsat. Conor ona samimi bir şaşkınlıkla bakınca Maggie söylediklerini geri almaya, konuyu geçiştirmeye çalışmıştı. Ama doğruydu. Gerçekten istediği şey buydu Maggie'nin; yeni biriyle yaşanacak bir an. Yeşil yapraklara sarılmış, bir tutam otla bağlanmış, capcanlı ve kusursuz, minicik bir paket gibi.

"Dediğim şey makul, hatta normal değil mi?"

"Bilmiyorum," demişti Conor, "öyle mi?"

Maggie bir kez daha açıklamaya çalışmıştı.

"Kimseyle yatmak istemiyorum, sadece birinin benimle yatmak isteyebileceğini bilmek istiyorum."

Ya tamamen yanlış bir şey söylemişti ya da söyleme şekli yanlıştı. Bu yüzden artık her ayın son cuması, zirve toplantısının yanında bir de randevu gecesiyle uğraşmak zorundaydı.

Tren Maggie'ye yerini hatırlatıyor: yedi vagonlu bir trenin beşinci vagonunda. Kalabalık, ama zamanında geldi. Cam kenarına oturup kendi yansımasının üzerinden hızla geçen ağaçları ve evleri, önce şehrin sonra banliyölerin bulanık silüetini izliyor. Eve dönüşünün filmini seyrediyor.

/Yeni başlayanlar için sohbet rehberi

"Kapım açık," der Heron her zaman. Tom da bu akşamüstü, okuldan yarım saat sonra Heron'ın açık arka kapısında beliriyor. Geleneklerini bozmuyorlar; konserve domates çorbası içip kaşarlı tost yiyorlar. Tom büyükbabasını başka bir şey pişirirken gördüğünü hiç hatırlamıyor. Bu artık aralarında bir şakaya bile dönüştü ve ikisi de bu alışkanlığı bozmayı göze alamayacak kadar batıl inançlı.

Bir konserve çorbayı paylaşıp bitirdikten sonra bir tane daha açıyorlar. Mutfak masasının bir ucunda ekmeklerini bandıra bandıra içiyorlar. Heron kâseleri hemen yıkıyor, bulaşık bırakmayı sevmiyor, ardından bahçeye gideceğini, ufak tefek birkaç işi olduğunu belirtiyor. Tom da yardım edebileceğini ya da en azından arka kapının hemen dışındaki plastik sandalyelerden birine oturup onu izleyebileceğini söylüyor. "İnsanın bahçesi oldu mu hiç canı sıkılmıyor," diyor Heron. Ama Tom bunun tam tersinin doğru olduğuna emin. Büyükbabasının, istediği otların ne kadar büyüdüğünü kontrol edişini, istemediklerini kökünden söküşünü seyrediyor. Heron etrafı gözden geçiriyor; kimse takılıp düşmesin diye bahçe hortumunun boşta kalan kısmını doluyor, çöp kutusunun yanındaki küçük taraçayı süpürüyor. Çalışırken bir yandan da şarkı mırıldanıyor, bahçedeki bütün canlıların büyüyüşüne ve baş kaldırışına eşlik eden bir film müziği gibi. Tom hiçbir şey yapmıyor ama izlemek de bir şey yapmak aslında.

Heron traktör desenli kupalarda çay yapıyor. Tom bunların Massey Ferguson marka traktörler olduğunu biliyor çünkü Heron bunu ona belki yüzlerce kez anlattı. Çaydan pek hoşlanmasa da büyükbabasıyla çay içen türden bir adam olmak için içiyor. Heron, torununun derin bir nefes alıp hazırlandığını duyuyor.

"Dünyanın gidişatı seni hiç endişelendirir miydi?" diye soruyor Tom. "Yani benim yaşımdayken?"

Konu Heron'ın beklediğinden biraz daha derin çıkıyor. "Dünyanın mı?"

"Evet," diyor Tom yeniden. "Yani, genel hali... Savaşlar, siyaset, küresel ısınma."

Heron düşünüyor, yutkunuyor ve kabul etmek zorunda kalıyor: Hayır, hiç böyle bir endişe duymamıştı. En azından küresel ısınmayla ilgili hiç, zaten galiba sorun da tam olarak buydu.

"Ama ne demek istediğini anlıyorum. Endişelenecek çok şey var, gerçekten." Heron, kendi büyükbabasını ve onun rahatsız edici sıklıkla tekrarladığı sözü hatırlıyor: "Başkalarının derdini dert edecek vaktin varsa, kendi derdin yok demektir." Büyükbabası Heron'ın gözünde insanüstü bir güce sahip, dev gibi bir adamdı; neredeyse mekanik şekilde hareket ederdi. Ne zaman doğmuştu acaba? 1904 mü yoksa 1905 mi? Artık sadece tarih kitaplarında rastlanacak türden bir adamdı. Heron büyükbabasının sözlerini Tom'a aktarıyor, belki bir gün işine yarar. Sözler çocuğun hoşuna gidiyor, hatta onu sakinleştiriyor. Heron o an, gününü boşa geçirmediğini hissediyor.

/

Tom eve dönmeden önce bir bisküvi daha alıyor. Kendi evlerinde bisküvi kavanozu yok; annesine göre bu hem eski moda bir alışkanlık hem de hiç hijyenik değil. Yaşlıların evi böyle

işte, diye düşünüyor Tom, sıcacık ama fazla kalabalık. Hiçbir şeyi atmayı bilmiyorlar. Okuldan sonra ona uğramaya başladığı ilk zamanlarda Heron birden mutfağa gelip, "Hiç testere kullandın mı?" ya da "Bu fişin sigortasını birlikte değiştirelim mi?" gibi şeyler sorardı. Bir keresinde de, "Merdivenle çıkıp garajın yanındaki kuş yuvasına bakmak ilgini çeker mi?" demişti. Birlikte böyle zaman geçiriyorlardı işte: bir şeyleri tamir ederek, bir iş yaparak. Hafta içi öğleden sonralarının o sakinliğini boşa harcamadan.

/Sözdizimi hataları

Heron ölümü düşündüğünde doğru dilbilgisini bir türlü tutturamıyor. Hayatta olmayı özleyeceğim, diyebileceği bir zaman kipi yok. Ne düşüncelerini ne de söyleyeceklerini karşılayacak kelimeler bulabiliyor. Kızına ve torunlarına hastalığından bahsetmiyor, çünkü ardından ne diyeceğini bilmiyor. Hayatla işinin henüz bitmediğini anlatmanın yolunu bulamıyor. Kendini onlara hâlâ ifade edebilmiş değil.

Ama Heron çoğunlukla iyi; kendini meşgul tutuyor. Bahçeyle ilgileniyor, artık spora da gidiyor. Öğleden sonraları boş kaldığında uzun zamandır ertelediği işlere girişiyor. Tavan arasından kutular indirip eski futbol broşürlerini, yıllardır kim bilir niye sakladığı fotoğraf negatiflerini ayıklıyor. Futbol dergilerinin internette satılabilecek kadar değerli olabileceğini düşünüyor, sonuçta başka bir dönemin kalıntıları. *Vintage*, diyor insanlar buna. Fakat eBay'de birkaç saat geçirdikten sonra hâlâ kararsız; onları satmanın mı, yoksa kimsenin almak istemediğini öğrenmenin mi daha kötü olacağına karar veremiyor.

Asıl zor olan geceler. Uyuyamıyor. Belki ilaçlardan, belki de çok düşünmekten. Bu akşamki gibi umutsuz gecelerde Heron yataktan kalkıyor, özenle yan yana koyduğu terliklerini ayağına geçirip mutfağa gidiyor. Buzdolabından sütü çıkarıyor, küçük cam sürahisini yarıya kadar dolduruyor; sürahi sütü hem ısıtmak hem de bardağa dökmek için ideal boyda.

Mikrodalgada doğru tuşu bulana kadar üç kere denemesi gerekiyor. Sürahi dönerken Heron kupasını alıyor; torununun en sevdiği kupa bu. Pek kullanışlı sayılmasa da insanı gülümseten o tekboynuz atlı kupa.

Heron, henüz sabaha dönmemiş o yarı karanlıkta, mutfak penceresinden baktığında bahçesinin hiç olmadığı kadar güzel göründüğünü fark ediyor. Dolup taşıyor bahçe, yemyeşil ve ağır, yaklaşan değişime hazır. Bahçeye şöyle bir göz gezdirip zihninde yapılacak işleri sıralıyor. Defne ağacının budanması gerek. Sarmaşık garaj kapısının etrafından içeri doğru sarkmış. Renk değiştirip dökülmeyi bekleyen bütün o yaprakları süpürmek ve gübreye dönüştürmek haftalarını alacak. Heron tekboynuzlu kupasından sütünü içiyor ve şaşkınlığını atamadığını fark ediyor. Ana duygusu bu. Bedenin bir noktada işlevini yitirmesi elbette beklenen bir şeydir; insan yaşlanır, hastalanır. Heron her şeyden önce gerçekçi biri. Ama bu değişimin bu kadar hızlı gelmesine, onu böylesine kırılgan birine dönüştürmesine gerçekten şaşkın.

Belki kendini bir kitapla ya da çözmesi imkânsız şu yapbozlardan biriyle oyalayabilse uykusuz akşamlar biraz daha katlanılır olurdu. Ama bunlar için fazla yorgun, fazla huzursuz. Eski konuşmalar zihninde dönüp dururken uykuyla uyanıklık arasında bir yerde sıkışıp kalıyor.

Doktorun, "Refakatçi istemediğinize emin misiniz? Belki eşiniz?" diye sorması.

Ve Heron'ın, "Boşandım. Belki otuz, belki kırk yıl oldu," demek zorunda kalışı.

Buna da şaşkın. Farkına varmadan oluşmuş bu dengesizliğe. Evli kaldığından çok daha uzun süredir boşanmış durumda. Bunun için bir kelime olmalı. Almancada ya da Japoncada vardır da muhtemelen. Bunu araştıracak.

"Peki ya kızınız?" diye yeniden sormuştu doktor.

"Hayır, tek başıma iyiyim gerçekten. Sadece, lütfen..."

Konuşma böyle sürüp gitmişti. Ta ki Heron, doktordan kötü haberi en açık haliyle anlatmasını isteyene, hatta bunun için neredeyse yalvarana kadar. Doktoru dinlerken, sonra araştırmak istediği kelimeleri küçük, titrek el yazısıyla not almıştı. Kan değerleri, kemik taramaları. Yetersiz bir zaman dilimi. Ardından süpermarkete gitmiş ve donmuş gıdalar reyonunda birkaç dakikalığına aklını kaybetmişti.

Heron, doktorun şu anda ne yaptığını düşünüyor, gün boyu başkalarına kötü haber vermekle nasıl başa çıktığını merak ediyor. Bir sonraki randevusunun daha kolay geçtiğini umuyor; belki iyileşme sürecindeki bir hastayla ya da önemsiz, kolay çözülecek bir sorunla karşı karşıya kalmıştır. Heron'a öleceğini söyledikten sonra kadının güzel bir akşam geçirmiş olmasını; evde onu şu hoş, hazır yemeklerden birinin ve o yemeği birlikte yiyeceği bir ailenin beklediğini umuyor.

/

Yeterince yaşamamış hissediyor kendini. Asıl sorun da bu zaten. Hayatın sunduklarını tam anlamıyla deneyimlemedi. Daha çok insan tanımalı, yeni şeyler tatmalıydı. Doğru dürüst seyahat bile etmedi. Fransa'ya hiç gitmedi mesela. Maggie okuldayken bir ya da iki kez paket turlarla Tenerife'ye gitmişti sadece, o kadar. Filmlerde gördüğü yerlere –Büyük Kanyon'a, Roma'ya ya da her neyse– gidecek hali de yok artık. Maggie'ye hastalığını söylese onun her şeyi hemen organize edeceğinden emin: Uygun uçuşları, makul fiyatlı otelleri bulur, Heron nereye gitmek isterse orayı ayarlar. Rezervasyonları yapar, her şeyi üstlenir.

Yazarak söylemeyi düşünüyor bazen. Üzerinde "hastayım" yazan bir post-it verebilir ona mesela. Ya da birkaç mesaj atabilir: "Şu an iyiyim ama hastalanacağım, gittikçe

kötüleşeceğim. İki, belki üç yıl içinde." Böyle şeyleri yazmak, söylemekten daha kolay. Maggie'nin, tabii Heron ona bir söyleyebilse, ne yapması gerektiğini ânında bileceğinden emin. Her şeyi kolaylaştırır. Ve sonra, artık gerçeği bildiği için, her şeyi zorlaştırır. Heron bundan emin: Katlanamayacağı tek şey, kızının onun ölüşünü izlemesi.

Gün aymak üzere, artık kalksa da olur, bir ekmek kızartır. Heron camdan dışarı, kendi elleriyle yarattığı bahçeye bakıyor. Günlerce yol kazdığı ve taş döşediği zamanları düşünüyor. Akşamları işini bitirdiğinde üzerindeki toprağın kabasını bahçe musluğunda yıkar, temizlerdi. Aletlerini de kulübedeki yerlerine özenle yerleştirirdi; ne de olsa düzenli bir tezgâh, düzenli bir zihin demekti. Uykusuzluk can sıkıcı, hatta aptalca geliyor ona. Heron yalnızca kendisiyle ilgili bir bilgiye sahip; aslında hep bildiği bir şeydi bu ama sadece zaman çizelgesi değişmişti: Doğru düzgün uyuyabilse her şey değişecek, berraklaşacak. Çoğu gece birkaç saatliğine uyumayı başarıyor; önce derin bir uykuya dalıyor, bedeni onu koruyor, kendini kapatıyor ama sonra uyanıyor; ev sessiz, karşısında türlü boyutlarda bir pişmanlık listesi var. "Hiçbir şeyin değişmesine gerek yok," demişti doktor, "en azından şimdilik." Ama çoktan bir sürü iş birikmişti: randevular için doldurulacak formlar, sevk mektupları, reçeteler, broşürler. Hastalığın bürokrasisi. Ölmekte olduğu gerçeği, her perşembe öğleden sonra yaptığı alışverişin yanına eklenmiş. Halledilmesi gereken sıradan bir işten farksız.

/Eylül
1982

/Tahta kalp

Öğle arasında yatak odasına geçiyorlar, yorganı ve yastıkları indirip halının üstünde kendilerine yer yapıyorlar. Perdeleri açık bırakıyorlar ki komşuların dikkatini çekmesin. Dış kapının zincirini takıyor, bütün dünyayı dışarıda bırakıyorlar. Dawn hâlâ şaşkın. Kürek kemikleri halıya değiyor. Bedeni tamamen, ya da neredeyse tamamen kendini bırakıyor. Yine de bir kulağı dışarıda. Dinlemede. Tetikte.

İlk seferinde Hazel, Dawn'un parmak uçlarını tek tek öpüp neden alyans takmadığını sormuştu.

"Doğumdan beri parmağıma olmuyor," demişti Dawn. "Böyle olacağını kimse söylememişti bana, biliyor musun? Ayaklarım da bir daha eski haline dönmedi. Bir numara büyüdüler. En sevdiğim botlarımı atmak zorunda kaldım."

Hazel ayaklarını da öpmüştü. Bir bir ayak parmaklarını öpüp, "Ayakların çok güzel," demişti.

Dawn da kıkırdayarak ayaklarını hızla yorganın altına çekmişti.

"Hadi ama Hazel," demişti. "Kimsenin ayakları güzel değildir."

/

Sonrasında Hazel giyiniyor; önce sütyenini, sonra külotunu, Dawn bunları ters sırada yaptığını söylüyor. Hazel'ın kendine çekidüzen verişini izliyor, nasıl toparlandığını, saçlarını

aynaya bile bakmadan hızla tarayışını... Makyaj masasındaki altın renkli saç spreyini alıp kendini nasıl dönüştürdüğünü. "Hadi," diyor Hazel, "gidelim artık." Dawn'un tişörtünü yerden alıp kucağına atıyor. "Niye daldın?"

Dawn aslında, aklından geçenleri anlatmak istiyor Hazel'a. İnsanın ilk kez, yirmi üç yaşında, gerçekten yaşadığını hissetmesinin ne kadar tuhaf olduğunu söylemek istiyor. Ne kadar komik olduğunu. Belki de üzücü? Ama söyleyemiyor. Bunun yerine gülümsüyor ve kot pantolonun tersini düzüne çevirirken, "Hiç. Bir şeye dalmadım," diyor.

/

Apartmandan önce Hazel çıkıyor; kalın topuklu ayakkabılarının sesi kaldırım taşlarında yankılanıyor. Kısa bir yürüyüşün ardından sınıfına, dokuzlar çarpım tablosuna ve Antik Mısırlıların papirüsü nasıl yaptıklarına dair derse dönüyor. Dawn biraz daha kalıyor, temizlik yapıyormuş gibi oyalanıyor. Biri sorarsa hem harçlık çıkardığını hem de yardım ettiğini söyleyebilir.

Daha sonra, sıkıcı bir işle uğraşırken, mesela çarşaf ütülerken ya da kasapta sıra beklerken Dawn bütün bunları zihninde saniye saniye yeniden oynatacak. Hazel'ın başının tepesi gelecek gözünün önüne; göbek deliğinin altındaki, gülümsemeyi andıran o ince yara boyunca bıraktığı öpücükleri hatırlayacak. Bir kalçasından diğerine, sonra tekrar ötekine. Çıkmadan önce lavabonun altından mobilya cilasını çıkarıyor ve havada kocaman Pledge[1] daireleri çizerek evi onun kokusuyla dolduruyor. Kapıyı arkasından çekip anahtarı paspasın altına bırakıyor. Arkasında sahte bir çam ormanı kokusu kalıyor.

1 Mobilya temizliği için kullanılan bir sprey cila markası. (ç.n.)

/Uzun saatler, uzun günler boyunca

O akşamüstü postanedeki kuyruk uzun. Dawn yine verimsiz bir gün geçirdiği için kendine kızıyor. Nihayet vezneye ulaştığında camın arkasındaki kadın, aile yardımı defterlerini damgalayıp banknotlarla bozuk paraları tezgâhtan ona uzatıyor. Dawn'a her zamanki gibi gülümsüyor ve haftalık ritüellerinin bir parçası olarak, "Bunu kendi şahsi çantana koy, olur mu canım?" diyor. Bu sözler işlemin vazgeçilmez bir adımıymış gibi Dawn da gülümsüyor ona. Sanki para devletten değil, postanedeki kadının yaptığı bir çeşit büyüden geliyor. Maggie'nin anaokuluna giderken bu hafta parayı neye harcayacağını düşünüyor. Heron'ın maaşının yetmediği faturalar bekliyor; Maggie'nin kışlık montu için de kenara para ayırması lazım. Küçük kızı kapıda onu bekliyor; yanakları al al, perçemleri fazla uzamış. Dawn'u görür görmez kaşlarını çatmaktan vazgeçip gülümsüyor. Kollarını iki yana, adaletin terazisi gibi dümdüz kaldırıyor. Sol elinde, sapından tuttuğu boş beslenme kutusu sallanıyor; sağ elindeyse oyun hamuru ve pullardan yapılmış, ne olduğu pek anlaşılmayan yuvarlak bir şey var.

"Ne gün ama!" diyor Dawn ve ele ele, otoyolun üzerindeki yaya köprüsünden eve doğru yürüyorlar. Okulun yanından geçerken kahkahalar, kafiyeli şarkılar ve asfalta vuran atlama iplerinin sesi duyuluyor. Bahçedeki büyük çocukların gürültüsü duvarı aşıp havaya karışıyor. Dawn, Hazel'ı hayal ediyor;

boynunda düdüğüyle, olası bir soruna karşı tetikte, bir şerif edasıyla bahçeyi tarıyordur muhtemelen.

Önlerinde onları bekleyen çay saati, banyo vakti ve uyku zamanı var. Maggie bu sürenin tamamında konuşuyor, ya şarkı mırıldanıyor ya da durmadan neden, ne, nasıl diye sorular soruyor. Çay saatinde ağzı, fırında fasulye ve dilimlenmiş sosislerle dolduğu için kısa bir mola veriyor. Banyoya geçtiklerinde kaldığı yerden devam ediyor; Dawn, "The Farmer Wants a Wife"[1] şarkısını üç tur boyunca dinliyor. Sonra Maggie'nin dizindeki küçük sıyrığı inceliyor ve kreşteki görevlinin tentürdiyotu biraz abartmış olabileceği konusunda hemfikir oluyorlar. Yine de yara şimdiden iyileşmiş görünüyor. Akşam işleri bittiğinde mutfak masasında karşılıklı oturuyorlar; birinin önünde bir kupa çay, diğerinde bir bardak süt. Aynı insanın iki farklı hali gibiler. Plastik çiftlik hayvanlarını bir tepsinin üzerine diziyorlar. Dawn bazen Maggie'nin mısır gevreklerini kırıp küçük saman balyalarına dönüştürerek plastik inek ve atları beslemesine göz yumuyor. Maggie'nin, Noel Baba için hazırladığı dilek listesine eklediklerini dinliyor; ne de olsa eylülün üçüncü haftasındalar. Küçük kız, dileklerini annesinin ayaklarının dibine, görmezden gelemeyeceği ipuçları gibi bırakıyor; Dawn da hepsini toplayıp aklına yazıyor: çilek, çilekli pasta ya da artık her ne kokuyorsa o kokuya sahip o bebeği tükenmeden sipariş edecek. Heron da bazen Maggie uyumadan eve dönüyor. Ama nadiren. Ne de olsa meşgul bir adam.

/

Bunun Dawn için kolay hiçbir yanı yok. Artık endişelenmekten bitap düşmüş halde. Elbette Hazel'la yaşadıklarını kimse bilmiyor, bilmemeli de. Her adımlarında çok dikkatli davranıyorlar. Asla telefonun yanında beklemiyorlar,

1 (İng.) "Çiftçi Kendine Bir Eş Arıyor"; İngiliz çocuk şarkısı. (ç.n.)

bahanelerini önceden hazırlıyorlar: akşam dersleri, aerobik, ara sıra yapılan alışverişler. Dawn, mektup yazmanın işleri fazla ileri götüreceğinden endişelenmişti, duygularını kâğıda dökmek fazlasıyla riskliydi ama mektuplara, evde yalnızken ona eşlik etmelerine ihtiyaç duyuyordu. Dawn bu hikâyenin artık Heron'dan gizleyemeyeceği kadar büyüdüğünün farkında. Heron genç, diye hatırlatıyor Hazel sürekli, modern bir adam. Yetişkin insanlar gibi konuşup bir çözüm bulabilirler, gerekirse yeni bir düzen kurabilirler. "Hayat bölümlerden ibarettir," veya buna benzer bir şey diyor Hazel. İnsanlar yeni bölümlere başlayabilir, sayfayı çevirebilirler.

Dawn bazen Hazel'ın haklı olabileceğini, sonunda her şeyin bir şekilde yoluna gireceğini düşünme izni veriyor kendine. Belki Heron anlayışla karşılar; bunu, kendi hayatında da daha gerçek, daha anlamlı bir şey bulma fırsatı olarak görür. Dawn ona anlatmak istiyor aslında; bunun ne olup ne olmadığını açıklamak istiyor. Heron'la evlendi, çünkü öyle yapması gerekiyordu. Tek nedeni buydu. İnsanlar hep böyle yapardı. Yanlış değildi belki ama, pek iyi bir fikir de sayılmazdı. Dawn her zaman, düğün günlerinde ikisinin de her şeyden ziyade minnettar hissettiğini düşünmüştü; birbirlerine bir tür sığınak sunduklarına dair sessiz bir anlaşma vardı aralarında. Beş yıl önceki o elbise ve ipek çiçekler aslında bir uyum belgesiydi. Bir ev kredisi ve bir bebek, günleri ve yılları doldurmaya yeterdi. Ama o zamanlar Dawn başka biriydi, hatta belki henüz tam anlamıyla biri bile değildi. Bunu ona söyleyebilir miydi? Hem de tam bu kelimelerle?

Bunun yeni bir şey olmadığını, tam tersine bunu her zaman bildiğini, iliklerine kadar hissettiğini anlatmaya nereden başlayabilirdi?

/

Dawn sıcak su kazanının bulunduğu dolabın en arka köşesinde sakladığı çocuk ayakkabısı kutusunu indiriyor. Kutunun kapağı çapraz lastiklerle sıkıca kapatılmış, tamamı bir yastık kılıfına özenle sarılmış. Hazel'ın mektuplarını yeniden okuyor. Birbirlerine yazdıkları hikâyeler, mütevazı hayaller. Bir restoranda yenen akşam yemeği mesela. Mum ışığında. Birkaç kadeh şarap. Önlerinde uzanan boş bir hafta sonuna birlikte uyanmak. Deniz kenarında, alacakaranlıkta yürüyüşe çıkardıkları tüy yumağı bir köpekle paylaştıkları bir ev. Ama bunların hiçbiri, Dawn gerçeği anlatmadıkça, ya da anlatana dek, gerçekleşmeyecek. Gerçekleşemez. Heron'la bu akşam konuşacak. Yoksa hayat sonsuza dek böyle sürecek: yıpranmış bir ipte yürüyen ip cambazı gibi. Dawn düşünüyor. Endişeli. Plastik yemek kaplarını iç içe geçirip kaldırıyor, beyazları çamaşır suyuna yatırıyor. Mutfakta her şey yerli yerinde.

Dawn kendini hiçbir zaman tam olarak anlatamayacağının farkında. İnsanların aklına sadece seks gelecek: ten ve ter. Ama Dawn, asıl aldatmanın yatakta yaşanmadığını biliyor. Asıl ihanet, birlikte kurdukları gerçek hayatın içindeki o birkaç anda saklıydı: Hazel mutfakta kahve fincanlarını yıkarken Dawn'un ellerini onun kot pantolonunun arka ceplerine sokuşunda, parkta yürürken kimsenin göremeyeceğinden emin olduklarında el ele tutuşmalarında; asla sahip olamayacakları bir hayatı prova etmelerinde. Birbirlerini dinlemelerinde, tartışmalarında, sonra barışmalarında.

/Söylenenler söylendi

Dawn, Heron'ın en sevdiği yemeği hazırlıyor: pirzola ve patates kızartması. Heron lokmalar arasında gününü anlatıyor, gelen büyük siparişten bahsediyor. Depoya alınan yeni çırak, ona yaşlı bir adammış gibi Bay Barnes diye hitap ediyormuş.

"On altı yaşındaki biri için yirmi beş yaşlı sayılıyor herhalde, değil mi?"

O an Dawn'un neredeyse cesareti kırılıyor, Heron iyi bir adam sonuçta. Ama Dawn bundan emin: Heron ona âşık değil, tıpkı kendisinin de Heron'a âşık olmadığı gibi. Akşam yemeğinden sonra tornavidasını alıp mutfaktaki baharat rafını sağlamlaştırıyor. Kaytarmıyor, üzerine düşeni yapıyor. Ellerini lavaboda bulaşık deterjanıyla yıkıyor. Sportoto kuponlarını kontrol ediyor. Dawn ise Heron'ın sağ çorabında başparmağının dışarı çıktığı bir delik fark ediyor. Heron hâlâ, problemlerini annesinin çözmesini bekleyen bir çocuk gibi ama artık bir karısı da var: Dawn. Ve o çorap, onun hatası.

Akşamları, gelecekteki hayatlarını hayal etmekten hoşlanıyor Heron. Torunları onları ziyarete gelecek, bir hobi bahçesi olacak. Geleceği böyle ayrıntılarıyla düşlemeyi, mutlu bir yaşlılık kehanetini romantik buluyor. Dawn ise bu planları dinlerken nefesi daralıyormuş gibi hissediyor. Daha değil, daha değil, diye düşünüyor. Önce genç olayım.

Baştaki kaos dindiğinde Dawn düzgün çizgilerle küçük bir tablo hazırlayacak; Maggie'nin hangi günler kendisiyle,

hangi günler babasıyla kalacağını bu çizelgeden takip edecek. Alışılmadık bir durum değil bu, normal hatta. Böyle söylemeyi planlıyor.

Günden son kalanları da toparlıyor ve "Bir şey oldu. Bir şey oluyor," diyor kocasına.

Sonra ona her şeyi, kafasında prova ettiği gibi anlatıyor. Dikkatle ve yavaşça, akşamları kızını uyandırmamak için kullandığı o alçak ses tonuyla. Ama planladığı gibi gitmiyor. Heron'ın yüzündeki ifade de, sonunda konuştuğundaki ses tonu da Dawn'un hayal ettiğinden bambaşka.

/Çekirdek aile

Heron, Dawn'u yataklarına almıyor, ki bu anlaşılır. Ama kanepeleri çok ufak; üstelik Maggie gecenin bir yarısı ona seslenirse duyabileceği kadar yakın değil. Dawn da merdiven sahanlığına battaniyeler serip kendine bir yatak yapıyor. Her sabah kızları uyanmadan önce hepsini toplayıp kaldırıyor.

Dawn daha gözlerini açmadan duyuyor onu: banyo kapısının ardındaki tıraş bıçağının kazıma sesi, suya daldığında çıkan şıpırtı, onu takip hafif silkeleme... Bir mırıldanma işitiyor. Önce ilahi sandığı bu sesin aslında bir kredi kartı reklamı olduğunu fark ediyor. Seslerin banyo fayanslarında yankılanışını dinliyor; lavabonun kenarında birikecek tıraş köpüğü kalıntılarını düşünüyor. Birazdan banyodan o çıkacak, Dawn girecek. Lavaboyu temizleyecek, bezini sabunlayacak ve güne başlayacak. Ya da belki kalkmaz hiç; cam gibi gözleri ve keskin dişleriyle eski püskü bir kaplan postu gibi uzanabilir. Hiç kıpırdamadan sessizce durur, herkesin sırtındaki kemiksiz deriye basıp geçmesine izin verir.

/

Dawn kızını kalınca giydiriyor. Weetabix'inin[1] üstüne süt dolduruyor, sonra bir kurulama bezinin ucunu ıslatıp hırkasındaki yoğurt lekesini siliyor, çünkü başka temiz hırkası yok. Kızına jambonlu sandviç hazırlıyor ve küçük bir sürpriz

1 İngiltere'de yaygın, buğdaylı kahvaltılık gevrek. (ç.n.)

olarak altına bir gofret saklıyor. Kızının birkaç saat sonra beslenme çantasını açıp çikolatayı bulduğunda annesini düşüneceğini hayal ediyor.

Dawn merdivenlerden sesleniyor: "Gitme vakti. Hadi, ayakkabılarını giy."

Ama sessizliğini cevap saymazsak, Maggie'den yanıt gelmiyor. Dawn ve Heron'ın yatak odasından gelen hafif bir itiş kakış duyuluyor. Dawn, karşılaştığı manzara karşısında küplere binmeli: En iyi rujunun ucu kemirilmiş, kırılmış ve makyaj masasının üstüne bastırılmış. Her yer pudra içinde. Maggie ise kendisiyle inanılmaz gurur duyuyor. Dawn'un bütün kolye ve bileziklerini takmış, aynadaki yansımasına hayranlıkla bakıyor. Dawn gülümsemeyi başarıyor ve zorlukla da olsa, "Film yıldızına benzemişsin Mags. Bakalım kamerada film kalmış mı... Babana göstermek için bir fotoğraf çekelim," diyor.

/

Maggie oyun grubundayken evi kötü bir sessizlik sarıyor. Ama onu oraya göndermeleri şart, Heron bunu hep vurguluyor. Okula hazırlanması, uyum sağlamayı ve paylaşmayı öğrenmesi için. Maggie oyun grubundayken Dawn'un da kendi işlerini halletmesi gerekiyor ama aylak aylak dolaşıyor o. Kızını özlüyor. Maggie evde değilken Dawn kızının yüzünü gözünün önüne getirmeye ve orada tutmaya çalışıyor. Onu okulun soğuk zemininde daire şeklinde otururken hayal ediyor, parmaklarıyla "minik örümcek su borusuna tırmanıyor" oyununu yaparken. Odaklandığında hep yaptığı gibi kaşlarını çatmış, renkli el işi kâğıtlarının ve kuru makarnaların içine dirseklerine kadar gömülmüş. Oyun grubundaki ablaları, Maggie'nin en çok evcilik oynamayı sevdiğini söylüyorlar; anne babacılık oynarken plastik bebeğini özenle uykuya

yatırdığını ve küçük, tahta ütüsünü aynı dikkatle sağa sola savurduğunu anlatıyorlar. Maggie oynarken, Dawn günün bitmesine kaç saat kaldığını sayıyor.

Dawn, kızının yatağının ucuna oturup onu düşünmemeye çalışıyor. Hazel'ı da. Heron'ın artık her şeyi bildiğini söylemek için onu nasıl arayabileceğini ya da bunu onunla nerede konuşabileceğini düşünmek istemiyor. Bundan sonra ne yapacaklarını nasıl soracağını da. Bunları düşünmek yerine yorganın altına giriyor ve boş evin sesini dinliyor. Dışarıda kuşlar ötüyor. Çamaşır makinesi dönüyor. Yüzünü duvara çevirdiğinde, Maggie'nin minicik tırnaklarıyla kabartmalı duvar kâğıdına kazıdığı Antarktika şekliyle karşılaşıyor ve kızının tırnak izlerinin, başının pamuklu pembe yastık kılıfında bıraktığı o kokunun arasında uyuyakalıyor.

/

Akşamın ilerleyen saatlerinde Heron ve Dawn, komşuların gece lambalarını kapatmalarını bekliyorlar; saatin alarmının kurulduğunu, arka kapının kilitlendiğini ve kedinin içeride olduğunu kontrol ediyorlar. Ancak ondan sonra, etraflarındaki her şey susup durulduğunda, aynı kavganın bir kez daha başlamasına izin veriyorlar. Maggie'yi uyandırmamak ve ortalığı karıştırmamak için suçlamalarını fısıltıyla savuruyorlar. Dawn, Heron'ın başkalarının ne düşündüğünü fazla umursadığını söylüyor. Annesinin, iş yerindeki adamların... Gurur yaptığını, bütün meselenin bu olduğunu açıklamaya çalışıyor. Heron ise Dawn'un beklediği kelimeyi kullanıyor: iğrenç.

"Senden iğreniyorum."

Tam bir klişe, diye düşünüyor Dawn. Şu anda ona söylenebilecek en öngörülebilir şey bu. Heron önceki akşam ve ondan önceki gece sorduğu soruları tekrarlıyor. Kekeliyor; hâlâ şaşkın. Bunu neden ve nasıl yaptığını anlamaya çalışıyor.

"Beni sevmiyor musun?" diye sorup duruyor. "Birbirimizi sevmiyor muyuz?"

Dawn bunu açıklamanın bir yolunu bulmaya çalışıyor.

"Bu farklı. Aynı şey değil."

Heron seksi soruyor, elbette bu da beklenilir.

"Aynı şey değil," diyor Dawn.

Bu akşamki tartışmada bir değişiklik var, Heron'ı besleyen, başka bir şey sanki: ihanete uğradığına dair yeni bir farkındalık. Öfkesi o kadar yoğun ki Dawn'un neredeyse gülesi geliyor. Heron'a değil ama, öfkesinin şiddetine, karikatür gibi oluşuna. Bu tavırları yabancı geliyor ona; yumruklarını sıkışı, başını ellerinin arasına alışı... Sanki bambaşka biri.

"Seninle evlendiğime inanamıyorum, resmen bir..."

Böyle devam edemezler. Aynı kavga, aynı hakaretler. Ama Dawn bu akşam bir şeylerin değiştiğini, geri dönüşü olmayan bir sona doğru ilerlediklerini hissediyor. Maggie uyuyor, güvende; Dawn, Heron'ın ona zarar vermeyeceğinden emin. Ama kendi güvenliğinden o kadar emin değil, en azından bu gece. Herkesin sabrının bir sınırı var, diye düşünüyor. Heron'ın bile. Asla yapmayacağını sandığı şeyleri yaptığı bir kırılma noktası var herkesin.

"Mola vermeliyiz," diyor Dawn. "Daha ileri gitmemek için, sadece bir akşamlık bir mola."

Heron başını sallıyor, biraz olsun sakinleşiyor; bu haldeyken bile Dawn'un haklı olduğunun farkında.

"Sen evde kal," diyor Dawn ve anahtarlıktan arabanın anahtarlarını, merdiven tırabzanından montunu alıp çıkıyor.

/

Bu saatte, bu kasabada gidebileceği hiçbir yer yok. Dawn arabayı Maggie'nin oyun grubunun karşısındaki küçük otoparka sürüyor ve karanlıkta bile orada güvende olacağını söylüyor

kendine. Koltuğunu geri yatırıyor, kapıları kilitliyor, montunu battaniye gibi üzerine çekiyor. Mevsim değişiyor artık, sonbahar iyice kendini hissettirmeye başlamış. Ama araba, merdiven sahanlığındaki yataktan daha rahatsız sayılmaz. Heron onun Hazel'a gittiğini düşünecek ama Dawn bu saatte çat kapı oraya gidemez. Elinde sadece çantası ve kendisine ait olmayan bir arabanın anahtarıyla kapısında beliremez. Bütün kasabada, daha da kötüsü okul kapılarında dedikodunun yayılmaya başlaması için, yaşlı bir teyzenin perdesini aralaması yeter. Belki de Heron onun dünyanın öbür ucuna gidip kaybolduğunu umuyordur. Ama Dawn bunların hiçbirine gidemez. Maggie'siz hiçbir yere gidemez.

Altıya doğru uyanıyor, günün ilk ışığı arabanın içine doluyor. Kendine çekidüzen vermek için elinden geleni yapıyor. Parmaklarıyla saçlarını tarıyor, başparmaklarıyla gözlerinin altındaki rimel izlerini tek hamlede siliyor. Kimseye görünmeden, birkaç dakika içinde evde olacak; sessizce arabayı garaja bırakıp içeri girecek. Maggie uyandığında evde olacak yani; hiçbir şey yaşanmamış gibi mutfak tezgâhında kızının ekmeğinin kenarlarını kesecek. Bugün, mevsim tam anlamıyla değişmeden önceki son güzel günlerden biri olacak. Böyle sabahlar umut taşır. Heron söyleyeceğini söyledi, Dawn bütün akşamı soğukta geçirdi. Daha ne olabilir ki?

Dawn sokağa giriyor; motorundan yükselen akü vızırtısı ve arkasındaki cam şişelerin tıngırtıları arasında karşı yönden gelen süt kamyonunun yanından geçiyor. Sütçü ne çok şey görüyordur, diye düşünüyor. Muhtemelen görmezden gelmeye çalışıyordur. Arabanın kapısını yavaşça kapatıyor. Gün ısınmaya başlamış. Kapının eşiğine geldiğinde, çilingirin geride bıraktığı ahşap tozunun üstüne basıyor.

/Ekim

2022

/Çıkış için ödeme yapın

Doktor randevuları var, hem de bir sürü. Hastane otoparkının düzeni Heron'ı fena halde strese sokuyor. Gözlemlerine göre, hastane otoparklarındaki otomatların talimatları nedense hep anlaşılmaz derecede karmaşık: *Bileti bu yönde yerleştirin. Okutun. Şuraya basın. Arabanıza gidebilirsiniz.* Arkasında birinin beklediğini hissetmekten hiç hoşlanmıyor. Heron temassız kartıyla boğuşurken sabrı tükenmiş hastalar ve yakınları arkasında sıraya giriyor. Kemiklerinizde kanser olup olmadığını öğrenmek için arabanızı bıraktığınızda bunun için bir de para ödemek zorunda kalmak başlı başına küfür gibi zaten.

Doktor ona her şeyi bir kez daha anlatıyor. Nasıl bir tümör olduğunu, tam olarak neresinde bulunduğunu biliyorlar. Ne yapacaklarını bile biliyorlar. Yine de onu izlemeleri, vücudunun gizli bir köşesine yayılmayı planlıyor mu diye sessizce takip etmeleri gerekiyor. Heron plastik bir sandalyeye oturuyor ve hemşire elinin üstüne kanülü takıyor. Hemşirenin eli öyle hafif ki, parmak uçları Heron'ın bileğine ya da dirseğinin iç kısmına hafifçe değdiğinde Heron canı acıdığı için değil, gıdıklandığı için irkiliyor. Tüm işlem kibar bir resmiyet içinde sürüyor; Heron'ın, gözlerini yaşartmasından endişelendiği türden bir kibarlık bu. Şefkatin bu kadar zor katlanılır olması ne tuhaf. Malum kelimeyi yalnızca radyolog telaffuz ediyor, diğer herkes batıl inançlı oyuncular gibi ondan

kaçınıyor. Heron bunun kendi iyiliği için yapıldığını düşünüyor: Onu üzmek, belki de taramadan önce endişelendirmek istemiyorlar. Yine de, rahatsız olmayacağını, ne görüyorlarsa açıkça söyleyebileceklerini belirtmeli mi, diye içinden geçiriyor. Sonra bunun, aralarında yerleşmiş bir kural olabileceğini fark ediyor ve işlerine karışmak istemiyor.

Doktor, Heron'a semptomlarını internette aratmamasını, kafasında büyütmemesini tembihlemişti. Heron yanılgıya düşmenin ne kadar kolay olduğunu biliyordu ya da en azından duymuştu.

Heron, "Acıtıyor mu? Tarama yani," diye hemşireye sorduğunda ikisi de onun konuşmasına şaşırıyor.

"Hiç acıtmaz," diye onu rahatlatıyor hemşire. "Ama yine de bazı insanlar rahatsız olabiliyor, dar bir alan sonuçta. Siz müziği dinlemenize bakın Henry Bey. Göz açıp kapayıncaya kadar biter."

"Bana herkes Heron der," diyor Heron. Henry kulağına garip geliyor, artık kendisine ait bir isim değilmiş gibi.

"Kuş gibi mi?"[1] diye soruyor hemşire. Heron kendini bildi bileli Heron'dı. Bu ismi ona, Henry demeye dili dönmeyen küçük kardeşi takmıştı. O günden beri de üstüne yapışmıştı; isimler bazen böyle yapışır.

Hemşire hastasını baştan aşağı süzüyor. Kır saçları geriye taranmış, gagayı andıran bir burnu var. Uzun ince bacaklarının üzerinde, steroid şişkinliğini andıran geniş gövdesiyle dengesi bozulmuş gibi duruyor.

"Yakışıyormuş size."

/

Damarlarına boya enjekte ediyorlar, görmek istedikleri her neyse onu görünür kılacakmış. Hemşire, Heron'ın kulak tıkacı ya da kulaklık takması konusunda ısrar ediyor.

1 *Heron*, İngilizcede "balıkçıl" anlamına gelen bir kuş türüdür. (ç.n.)

"İçerisi gürültülü," diyor. "Hem de çok."

Radyoloji teknisyeni telsizden neşeyle araya giriyor: "İstediğiniz müziği açabiliriz, siz seçin." Heron bu odadaki herkesin Hall and Oates'u[1] otuz seneyle kaçırdığını düşünüyor.

"İstediğinizi çalabilirsiniz. Seçici değilimdir," diyor. "Klasik müzik olmasın yeter."

Onu köpük desteklerin arasına yerleştiriyorlar; başının arkasında kama şeklinde bir destek, dizlerinin altında sosis gibi uzun bir köpük var. Mümkün olduğunca hareketsiz kalmasını söylüyorlar.

"Rahatlamaya çalışın," diyorlar.

Heron müzik seçmediğine memnun, çalan şarkı tam ona göre. Birinin makinesi mi ne, öyle bir şey. Gözlerini kapatıyor, şarkıcının yumuşak ama ciddi sesini dinliyor. Sözleri anlamaya çalışıyor. Katil balinalar, tavşan kalpleri. İyi bir şarkı olduğuna karar veriyor. İnsanın gönlü de varsa onu bambaşka bir zamana, bambaşka yerlere götürebilecek bir şarkı bu.

1 80'li yıllarda ünlü olmuş ABD'li müzik grubu. (e.n.)

/Güvenilir kaynaklar

Maggie yıllar önce, ergenlerle konuşmak için en iyi yerin araba olduğunu okumuştu bir dergide. Zorunlu bir yakınlık ve kaçmanın imkânsızlığıyla bağlantılı bir şeydi. Kontağı çevirir çevirmez oğlu uzanıp radyonun sesini açıyor. Maggie de karşılık olarak silecekleri çalıştırıyor. Cam zaten yeterince temizken su akıyor, kauçuk silecek camın üzerinde gıcırdıyor. Oğlu koltuğunu bir tık geriye çekiyor. Maggie kaloriferi biraz açıyor. Birbirlerine çok benziyorlar: Düğmeler ve ayarlar ikisini de cezbediyor. Kontrol etme ihtiyaçları aynı.

Çevre yolunda ilerlerken benzin istasyonunun önünden geçiyorlar. Biraz ileride, mavi-beyaz su kaydıraklarının otoparkın üstünden sarktığı belediye yüzme havuzu görünüyor. Maggie, köşedeki kuru temizlemecinin kapandığını fark ediyor. Bunu Tom'a söylemek için ağzını açsa da hemen vazgeçiyor. Tom'un bu gözlemi anlamsız bulacağı, bu kadar sıkıcı bir şeyin dikkatine getirilmesinden rahatsız olup iç çekeceği kesin. Ya da daha kötüsü, son zamanlarda sıkça yaptığı gibi Maggie'yi kibarca onaylayan seslerle geçiştirip onun önemsediği küçük detayları küçümseyecek. Bunlar sadece Maggie'ye önemli gelen ayrıntılarmış gibi davranacak.

Maggie bunun yerine, "Ona ne soracağını biliyor musun?" diyor.

"Sorular hazır. Hocamız bize bir liste verdi."

"Ne gibi sorular?" Maggie vazgeçmiyor, konuşmayı sürdürüyor.

"Soru işte anne. Normal sorular.'

/

Tom telefonda büyükbabasına, "Okul için lazım. Tarih ödevi," diye açıklamıştı. Heron ise içinden, işte bir dönüm noktası daha, diye geçirmişti. İnsan bir gün otobüs kartı alıyor, ertesi gün tarih ödevinin konusu oluveriyor.

"Anlatacaklarım işine yarar mı bilmiyorum ama deneyebiliriz," demişti. "Cumartesi sabahı olur mu?" Açıkçası, yapacak farklı bir işi olmasından memnundu. Son zamanlarda günlerini boşa harcıyor gibi hissediyordu. Yeni yaprak üfleyicisiyle verandayı temiz tutmaktan daha anlamlı bir şeyler yapması gerektiğini düşünüyordu; mesela sulu boya resim yapmak veya denizi izlemek gibi.

Maggie ve Tom eve vardıklarında Heron her şeyi hazırlamıştı bile: bir tabak dolusu sandviç ve raftan indirilmiş iki kocaman fotoğraf albümü. İnsana kendi hayatının tarih gibi gelmemesi ne ilginç, diye düşünüyor Heron. Ama çocuklarının, hatta torunlarının, bir zamanlar giydiğin kıyafetlere ve düşündüğün şeylere cam bir vitrinde saklanan geçmiş zaman kalıntıları gibi bakması çok uzun sürmüyor.

Tom paltosunu merdivenin tırabzanlarına asarken fark ediyor: Ödeviyle ilgili kimseye bir şey söylemeyip bütün cevapları uydurabilirdi. Elbette artık çok geç. Tarih öğretmeni, yaşlılarla röportaj yapmaya fazlasıyla meraklı. "Tarih şu anda yazılıyor," der Bay McAlpine her zaman ama Tom ne demek istediğini anlayamaz. Tarih, olmuş bitmiş bir şey; bütün olayı da bu değil mi zaten, diye düşünür.

"Kendi ailenizdeki insanlardan öğrenilecek ne kadar çok şey olduğunu fark edince inanılmaz şaşıracaksınız," demişti öğretmeni. Ama dedelerin, anlatabilecekleri savaş hikâyelerinin olduğu zamanlarda bu ödevin çok daha ilgi çekici hale gelebileceğini de kabul etmek zorundaydı.

Bay McAlpine, "Haftada üç gün çalışma zamanlarını da hatırlıyorlar mı diye sorun onlara," demişti. Tom bunun, öğretmenin onları kandırmak için uydurduğu bir şey olduğuna emindi; solaklara özel çekiçler ya da ekose boya gibi. Ta ki arabada Google'layana kadar.[1]

/

"Burada senin yaşlarındayım," diyor Heron. "Belki biraz daha büyüğüm." Tom'a bir fotoğraf uzatıyor.

Fotoğrafın arkasına biri mavi tükenmez kalemle *Old Kent Road - 1974* yazmış. Muhtemelen kalemi fazla bastırdığı için harfler fotoğrafın ön yüzünde Braille alfabesindeki kabartılar gibi belirginleşmiş.

Tom fotoğrafı aşınmış köşelerinden tutuyor; renkler çaya batırılmış gibi kahverengileşmiş. Karede, koyu saçları yakasına kadar uzanan bir çocuk gülümsüyor. Tom, Heron'ın saçlarının beyazlamadığı bir zamanı hiç hayal etmemişti. Klasörünü açıyor ve öğretmeninin söylediği gibi telefonunun kaydını başlatıyor. Sorular beklenildiği gibi: geçmişte okulların nasıl olduğuna, tarih kitaplarına göre Heron'ın bilmesi gereken olaylara dair. Hatırlıyor mu, hatırlıyorsa ne kadarını? Grevler. Başbakanlar. O tür meseleler. Heron, kendi zamanında öğretmenlerin küçük çocuklara terlikle, büyük çocuklara da sopayla vurduğunu anlatıyor. Tom bunun da şaka olup olmadığından emin olamıyor. Heron, biraz hesap makinelerini andıran hesap cetvelini tarif etmeye çalışıyor. Televizyonun var olduğunu ama bugünkü kadar yaygın olmadığını açıklıyor. Önce plaklar, sonra kasetler, sonunda CD'ler çıkmıştı. İlk arabasını aldığı günlerden, emniyet kemerleri

1 "Three-day week." 1973-1974 yılları arasında, madenci grevleri ve enerji krizi nedeniyle elektrik kullanımını kısıtlamak amacıyla uygulanan sistem. Bu dönemde ticari işletmelerde elektrik kullanımı haftada üç günle sınırlandırılmış, bu da ülke çapında ciddi bir ekonomik yavaşlamaya yol açmıştır. (e.n.)

yokken arabaya kaç kişi sığabildiklerinden bahsediyor. Cep telefonu da yoktu. İnsanlar mektup yazar ya da, bunun kulağa inanılmaz geldiğinin farkında ama, birbirleriyle yüz yüze konuşurlardı.

"Bir de..." Tom yerinde biraz kıpırdanıyor, burayı atlayıp atlamamayı düşünüyor. "Evlilikle falan da ilgili bir bölüm var," diyor.

"Sorun değil," diyor Heron. "Bir kere evlendim, bunu biliyorsun tabii. Sorabilirsin."

"Tamam." Tom elindeki çalışma kâğıdının fotokopisine bakıyor. "Nasıl tanıştınız?"

"Çöpçatanlık uygulamasından," diyor Heron.

Tom gözlerini deviriyor. Komik değil. Komik olsa da komik demez zaten.

"Bilmem, denk geldik herhalde. İkimiz de okulu yeni bitirmiştik. Ben çıraktım, bir şeylerle uğraşırken elimi kesmiştim. Eczaneye yara bandı almaya gittiğimde tezgâhta o duruyordu. Romantik, değil mi?"

Tom gülümsemeye çalışıyor, gülümsemesi gerektiğinin farkında. Listesindeki evlilik sorusuna tik atıp hızla bir sonrakine geçiyor.

Maggie duruladığı tabağı tezgâha bırakıp olduğu yerde kalıyor. Daha önce hiç duymadığı bu hikâye dikkatini çekiyor. Oğlunun, kendisinin bir zamanlar cesaret edemediği soruları sormasını dinlerken kendine nefes almayı hatırlatması gerekiyor.

Tom'a göre işi bitmiş olsa da, ya da öyle olmasını istese de, büyükbabası konuşmaya devam ediyor, Tom onu nasıl durduracağını bilmiyor. Heron artık kendini tamamen kaptırmış durumda. Yıllardır düşünmediği anılar aklına geliyor, uzun zamandır olmadığı o kişiyi yeniden hatırlıyor.

Saçının nasıl göründüğünü dert eden, Levi's pantolonlarını küvette daraltıp üstüne tam oturtan genç bir adam.

Kendini, hayattaki tek derdi hoşlandığı kızın onu fark edip etmediğini düşünmek olan biri olarak hayal etmek neredeyse imkânsız. "Onu publara götürüyordum," diyor Tom'a. "Kızları götürebileceğin türden publara yani. Birbirimizden hoşlanmıştık. İkimiz de sessiz sakin insanlardık ve birlikte sessiz sakin durabiliyorduk." Tom dinliyor; başka seçeneği yok. Kafasını sallıyor.

"Sağdıç olarak işten tanıdığım bir arkadaşımı seçtim çünkü iki kardeşim arasında karar veremiyordum. Her şey olması gerektiği gibiydi. Tam da umduğum, beklediğim gibi. Sonra annen doğdu ve o curcuna başladı. Bezler, biberonlar... Sen muhtemelen o yaşta mutfak lavabosunda bebek yıkamayacaksın, üniversitede olacaksın. Yani, öyle olsan iyi edersin."

Tom'un bu sözler karşısında yüzü kızarıyor. Bir baba, bir yetişkin olma fikrinden utanıyor.

Yan odadaki Maggie ise, peki sonra? diye geçiriyor içinden, bunu onlara söyletmeye çalışır gibi. Sonra ne oldu?

Oğlu. Babası. İkisi de Maggie orada değilmiş, anlatılan hikâyenin başkahramanı o değilmiş gibi konuşuyorlar. Maggie onları dinliyor ve yerinden kıpırdayamıyor. Bir ayağı seğiriyor; içeri dalıp onlara katılmaya hazır. Ama diğeri yere yapışmış sanki; onu orada tutuyor ve büyüyü bozmamaya çalışıyor.

/

Bazı konular o kadar uzun süre konuşulmaz ki artık yüksek sesle söylenemez hale gelir. Maggie, anne babasının evliliğini kayıp bir dilde düşünüyor; yıllardır duymadığı, ağzına almadığı sözcüklerle. Artık babasına o soruları, nasıl tanıştıklarını ya da neden ayrıldıklarını sorabilecek bir kelime dağarcığına sahip değil. Şair olması gereken bu dile ancak bir turist kadar hâkim. Belki de Tom, bu işi onun yerine yapmak için biçilmiş

kaftandır: Aralarındaki kuşak farkı tampon görevi görür ve Maggie'yi hem acıdan korur hem de merak etmesine izin verir. Belki Tom, annesiyle ilgili Maggie'nin hiç soramadığı o ne zaman, nasıl ve neden sorularını Heron'a yöneltebilir.

Maggie mutfakta kalıyor. Kulağı onlarda, bekliyor. Durulamayı yeni bitiriyor ki oğlunun, "Son bir soru," dediğini duyuyor. "Bana tavsiyen var mı?"

Tom bu sorunun cevabını sormadan da yazabilirdi aslında. *Centilmen ol. Emin değilsen hep kravat tak.* Büyükbabasının her zaman söylediği o eski kafalı, köhne öğütlerden birini yazıp geçebilirdi. Heron karşısındaki sandalyede oturan çocuğa bakıyor; saçı bir gözünün üstüne düşmüş. Henüz hayata başlamamış bu çocuğa bakıyor iyice. Ona, hayatın boyunca o kadar çok kişi olacaksın ki bir gün dönüp baktığında bazılarını tanıyamayacaksın bile, demek istiyor. Torununu süzüyor; kalemi ödevin üstünde, yazmaya hazır.

"Ne yapman gerektiğini düşünüyorsan onu yap sadece Tom," diyor. "Yapabileceğin tek şey bu."

/Bu bir ninni

O gece Tom, annesinin üst kattan gelen adımlarını duyuyor. Yeni halının altındaki eski döşemeler gıcırdıyor. Adımlar kardeşinin odasının önünde duruyor, kapı kolu çevriliyor ve annesi Olivia'ya bakarken kısa bir sessizlik oluyor. Sonra ayak sesleri yeniden başlıyor, bu sefer Tom'a doğru.

Maggie artık kapıyı çalmadan girmiyor, çünkü Tom bu konuda çok hassas; odasına izinsiz girenlere resmen hırlıyor. Maggie bir çırpıda toplayıp temizliyor Tom'un odasını. Bir kucak dolusu tişörtü kirli sepetine atıyor, ders kitaplarını masada düzgün bir dikdörtgen oluşturacak şekilde üst üste diziyor. Odaya çekidüzen verdikten sonra yatağa yöneliyor. Önce elini uzatıp oğlunun saçlarını okşuyor, sonra yastıklarını kabartıyor. Bu aslında hoşuna gitse de Tom bunu gizliyor; annesi elini uzatınca ondan uzaklaşıyor. Başını sallayıp saçlarını karıştırıyor; annesinin şefkatinin izlerini silmeye çalışıyor gibi.

Normalde Maggie onu zorlamaz, istediği gibi davranmasına izin verir. Ama bu akşam, "Hadi ama. Bir kerelik izin ver de sevgi göstereyim," diyor.

Çünkü bir anlığına da olsa, oğlunun üzerine titremek onun da hoşuna gidiyor. Bu duyguyu yeniden hatırlamak güzel.

"Hem zaten," diyor, "yakında sen bana bakacaksın. Sana ödevlerini yap diye dırdır etmemin nedeni de bu ya. Zengin ol ki beni ve babanı şöyle havalı bir huzurevine yerleştir."

Tom kendini tutamayıp gülümsüyor, kafasını sallıyor. "Ancak ikinci sınıf bir huzur evi olabilir. Piyanosu olan bir yer mesela. Başında oturup savaş şarkıları söylersiniz."

"Ne naziksin. En iyisi okulu arayıp sana ekstradan tarih ödevi yollamalarını isteyeyim. Tabii bir de matematik."

Bazen böyle şeyler de oluyor işte.

Anneyle oğul arasında bir ateşkes, gece boyunca sürecek bir barış hali.

/Ekim
1982

/Rafadan

Maggie, Care Bear[1] pijamalarıyla oturmuş, babasının bir çözüm bulmasını bekliyor sabırla.

Heron tüm seçenekleri tüketmiş durumda. Her zamanki bakıcıları yüksek ateş yüzünden gelemedi; oksijen seviyeleri tehlikeliymiş. Her zaman yardıma koşan yan komşuları Linda bile bugün destek olamıyor, kendi çocukları ona yetiyor da artıyor; yarıyıl tatili yüzünden evi çocuk kaynıyor. Heron'ın kendi başının çaresine bakması gerekecek.

"Yumurta ister misin? Yumurta haşlasam?"

Maggie başını iki yana sallıyor.

"Mısır gevreği?"

Maggie yeniden başını sallayıp kollarını önünde kavuşturuyor. Her an ağlayacakmış ya da masayı devirip bar kavgası çıkaracakmış gibi bir hali var. Bu kadar küçük bir kızın bu denli inatçı, bu denli kararlı olabilmesi inanılır gibi değil. Heron fikrini değiştirdi. Ya da değiştirdiğini tahmin ediyor. Düşündükçe, yanlış tepki vermiş olabileceğini fark etti. Kimsenin bilmesine gerek yok. Her şey aşılabilir. Unutulabilir. Dawn'u affedebilir. Sonuçta, onu tam olarak aldatmış sayılmaz. Sadece kendini yalnız hissediyordu, diye düşünüyor Heron, çoğu eşin başına gelebilecek bir durum. Kendisi için bir şey yapması lazım karısının. Belki yarı zamanlı bir işe girer. Belki bir bebek daha.

1 1980'lerde popüler olan çizgi film ve oyuncak markası. (ç.n.)

Heron ofisi arayıp midesini üşüttüğünü, hatta belki ülser olabileceğini söylüyor; ileride gerekirse kullanabileceği daha uzun süreli bir bahanenin tohumunu atıyor. Sonra kızına ekmek kızartıyor. Ama kızı kare şeklindeki dilimleri görünce ağladığından, ekmekleri yeniden kızartıyor, bu kez üçgen şeklinde. Elinden geleni yapıyor; onun yerindeki çoğu erkekten daha iyi iş çıkarıyor. Karısını sokağa atmış değil. Kaburgalarını kırmadı, onu yatağa bağlamadı. Öyle biri değil o. Onu affedecek ve hayatları normale dönecek. Heron kararını veriyor.

"Hadi giyinelim. Saat geç oluyor."

Heron, Maggie'nin gün içinde bir rutini olduğunu biliyor; sadece bunların ne olduğunu ve zamanlarını bilmiyor. Bugün oyun grubu günü mü, yoksa Dawn'un onu kütüphanedeki sabah kahvesine götürdüğü gün mü? Gerçi artık önemli değil.

"Gel Maggie, bunu giyelim."

Maggie'nin pijama üstünü çıkarmaya çalışıyor ama Maggie kollarını iki yanına yapıştırıyor.

"Elbiseyi sevmedin mi?"

"Hayır." Minicik yüzünde bir şimşek çakıyor. Çok öfkeli.

"Peki buna ne dersin?"

"Hayır."

Heron, Maggie'nin çekmecelerini boşaltıp kıyafetleri yatak odasındaki halının üzerine yayıyor: ekose elbiseler, yumuşacık tulumlar, en sevdiği Rupert the Bear ceketi. Hepsi. Reddedilen her tişörtle birlikte Heron sabrının biraz daha azaldığını hissediyor. Sabrı taşmak üzere, bunun farkında. Her an, bu küçük insanı alıp üzerine bir şey, herhangi bir şey geçirebilir. Kendi kendine fısıldayarak hatırlatıyor: O daha üç yaşında. Daha üç yaşında.

"Peki ne istiyorsun Maggie? Bütün kıyafetlerine baktık."

"Annemi istiyorum."

/

Heron, birkaç ay öncesine kadar neredeyse varlığından bile haberdar olmadığı bu kadının soyadını hatırlamasına şaşırıyor. Tostunu yiyen Maggie'yi masada bırakıyor ve telefon rehberini açıyor. İşaret parmağını, küçücük siyah harflerle dolu, İncil sayfası inceliğindeki kâğıdın üzerinde yukarıdan aşağıya kaydırıyor. Walker, Weekes, Wright. Wright, H. Telefona Dawn cevap verince bir nebze rahatlıyor. Dawn da aynı fikirde, böyle devam edemezler. Evet, konuşmaları gerekiyor. Olur, parkta buluşurlar. Yarım saate. Şimdi. Mümkün olan en kısa sürede.

/

Sırayla salıncaktaki kızlarını itiyorlar. İleri, geri. İleri, geri.

"Ben büyüyünce," diyor Maggie, "annem küçük bir kız olacak."

Dawn salıncağı itiyor, bekliyor, itiyor, tekrar bekliyor. Sonra, "Hayır canım, tam öyle olmayacak. İnsanlar büyür, küçülmez," diyor.

Heron arkasında, Dawn önünde; salıncağı birlikte itiyorlar. Maggie ona doğru her yükseldiğinde Dawn lastik çizmelerini ayağından kapacakmış gibi yapıyor. Salıncaktan sıkılınca üçü bir banka oturuyorlar ve hiçbir şey olmamış gibi, Dawn'un getirdiği termostaki sıcak çikolatayı ve saklama kabındaki kremalı krakerleri paylaşıyorlar.

"Şerefe," diyor Dawn, termosun kapağını Heron'a kaldırarak.

Heron da karşılık veriyor. "Şerefe." Krakerinin köşesini, Dawn'un bardağının kenarına dokunduruyor.

Maggie krakerini kemirirken Heron ve Dawn, ebeveynler küçük çocuklarının önünde nasıl konuşursa öyle

konuşuyorlar. Tekrarlanabilecek kelimeleri özenle eliyor, söylediklerini dikkatle seçiyorlar.

"Bana ihtiyacı var," diyor Dawn. "Birbirimize ihtiyacımız var." Az konuşuyor ama sesi kararlı.

"Biliyorum. Bunun farkındayım." Heron duraklıyor, düşünmeye çalışıyor. "Aslında... onu şimdi sen alabilir misin? İşe gitmem lazım."

"Bana anahtarı verirsen olur tabii."

Heron anahtarı uzatıyor.

Kimsenin şartlarını tam bilmediği bir anlaşma imzalanmış gibi. Dawn, Maggie'yi eve geri götürecek; birazdan öğle yemeğini yemesi, sonra da akşamüstü uykusuna yatması gerekiyor. Heron ise mucizevi şekilde toparlanıp işe gidecek. Dawn'un o gece nerede kalacağını ya da sabah Maggie'yi oyun grubuna kimin götüreceğini konuşmuyorlar. Yine de bir ilerleme kaydedildi, bir adım atıldı. Heron saatine bakıyor, acele ederse buçukta ofiste olabilir. Trafiğe takıldım, diyebilir.

Maggie'nin burnunun ucuna dokunarak, "Hoşça kal portakal!" diyor.

"Güle güle kertenkele!" diye bağırıyor Maggie ve Heron gözden kaybolana kadar bankın üzerinde zıplayarak el sallıyor.

/Zor

Avukatlık ofisi çarşının ucuz tarafında, kuru temizlemecinin üst katında. Heron kapı ziline basıyor; bir kadın sesi ona merdivenlerden iki kat çıkmasını söylüyor. Yıllar önce evin evraklarını imzalamak için gelmişti buraya. Tapu işlemleri soldaki kapıdaydı. Bugünse sağ kapı için geldi Heron: aile işlemleri. Heron randevusunu beklerken sekreter Nescafe kavanozunun dibinde kalmış son granülleri kazıyıp ona kahve yapıyor. Sorduğunda, "Sütlü, şekersiz lütfen," diyor Heron ama kadının kupaya yarım yağlı süt boca ettiğini görünce hemen pişman oluyor. Kahvenin plastik bir tadı var, insana kampı hatırlatıyor. Sık sık böyle hatalar yapıyor; her şeyi bozan küçük, yanlış kararlar veriyor. Yine de çok üzerinde durmayıp kahvesini içmeye çalışıyor. Bir dahaki sefere daha dikkatli olur artık.

Randevuyu bir hafta önce almıştı. Bütün bu olanlar hakkında bir avukata danışmanın kimseye zararı olmazdı. Heron yalnızca bilgi edinmek istiyordu, hepsi bu. Şimdi ne yapması gerektiğini, kuralların ne olduğunu anlamak istiyordu. Ofisin içi dosya dolaplarıyla, duvarları sertifikalarla dolu. Heron'ın ses tonunu az da olsa değiştiren türden bir yer. Avukat sorularını sormaya başladığında Heron aksanını yumuşatmaya çalışıyor; Maggie'nin yaşının *free* değil, *three*[1] olduğunu söylemeye özen gösteriyor.

1 (İng.) "Üç." Bazı yerel aksanlarda *three* kelimesi *free* diye telaffuz edilir. Heron'ın daha düzgün konuşma çabasını yansıtıyor. (ç.n.)

Ofis sıcak. Avukat ceketini sandalyesinin arkasına asmış; gömlek kolları, dirseklerindeki altın rengi kol lastikleri yüzünden kabarmış. Heron'ın gözü bu lastiklere takılıyor; ne işe yaradıklarını, rahatsız edip etmediklerini merak ediyor. Avukat yeniden konuştuğunda Heron düşüncelerinden sıyrılıp irkiliyor.

"Merak etmeyin," diyor avukat. "Bu tip davalarda mahkeme neredeyse her zaman velayeti babaya verir."

/

Avukat konuşurken Heron, çizgili kravatlı, kapısında pirinç isimlik asılı bu adamın karşısında oturmanın kendisine güven verdiğini fark ediyor. Ne yapılması gerektiğini bilen birisi bu. Annesi haklıydı, bir uzmana ihtiyaçları vardı. Bütün bunlar senin tek başına altından kalkamayacağın kadar karmaşık, demişti annesi. Fazla karışık. Avukat bu tür bir davaya ilk kez bakmadığını açıklıyor, fakat telefonda da belirttiği şeyi tekrar ediyor: "Bu tarz şeyleri genelde Londra'da görürüz. Neyse, anne olarak yetersizliği zaten bariz."

"Yetersizlik mi?" Heron tekrarlıyor.

"Yargıçlar bu konuda çok nettir." Avukat kalın parmaklarıyla nedenleri sayıyor. "Çocuğa risk, psikolojik zarar ve tabii..." Boğazını temizleyip toparlıyor. "...sapıklık."

İyi bir dava. Boşanma, velayet, muhtemelen temyiz derken yapılacak epey iş var ve avukat, bu genç adamın midesinin bunları kaldıracağından şüpheli. Sonunda, avucundan uçup gidecek parayı biraz gözden çıkararak strateji değiştiriyor ve alternatif bir yol sunuyor:

"Resmi yollara başvurmadan çözmeyi denemek de bir seçenek tabii, aklınıza daha çok yatarsa. İşin içinde bir tür, nasıl desem... skandal ihtimali varsa, karşı taraf genelde olay büyümeden ortalıktan kaybolmaya ikna edilebilir. Gazetelere düşmemek için."

Söz sırası Heron'da. Adamın ne demek istediğini doğru anladığını teyit etmesi lazım. "Kendi karıma şantaj mı yapacağım yani?"

Avukat iç çekmiyor ama çekmek istediği belli. Öğle yemeğine az kaldı, üstelik daha yapılacak bir yığın iş var. Bugün üçüncü kez oluyor bu, insanlar buraya fikir danışmaya gelip sonunda yine kendi bildiklerini yapmak istiyorlar. Anlayışsız biri olduğundan değil, elbette öyle değil; karşısındaki adamın büyük bir şok yaşadığı yüzünden okunuyor ama yine de...

Avukat, masasında öne doğru eğiliyor ve Heron'ın kendisine sormaya cesaret edemediği soruları soruyor.

"Çocuğu hâlâ istiyor mu ki? Bu..." Adam duraklıyor, doğru kelimeyi arıyor. "İlişki" sözcüğünü yutup "durum"da karar kılıyor. "Bu durum belli ki aylardır sürüyor. Bana kalırsa eşiniz aile hayatına artık hiç ilgi duymuyor." Vurgulamak istediği anlaşılsın diye kısa bir süre bekliyor. "Eğer kızınızın velayeti için dava açmazsınız bu kararı sizin yerinize sosyal hizmetler verecektir."

Heron, oradan ayrılmadan önce hem ilk görüşmenin hem de bundan sonraki işlemlerin ücretini karşılayacak bir çek yazıyor. Avukata bildiği her şeyi söylüyor; Dawn'un artık o kadınla yaşadığını, her şeyi itiraf ettiğini, üstelik bunları ona kendi mutfak masasında, gözlerinin içine bakarak söylediğini anlatıyor. Heron konuşurken, başından beri gözlerini ondan kaçıran ve çizgi-nokta işaretlerinden oluşan stenografiyle dediklerini kayda geçiren sekreter de onu dinliyor. Artık bir yola girdiğinin farkında Heron. Bu süreçler, bu insanlar, onun kişisel meselelerini resmiyete dökecekler. Yeni bir tehdit hissediyor şimdi: Eğer söylediklerini yapmazsa Maggie elinden alınacak. Bu görüşme Heron'ın içini rahatlatmıyor. Bu insanlar ondan yalnızca para almıyorlar, bir şey daha alıyorlar: Yaşadıklarını inkâr etme imkânını.

/Kasım
2022

/Son darbeyi evraklar vurur

Doktor, Heron'a vekâletname çıkarması gerektiğini söylüyor. Hemen olmasa da bir noktada. Kendini hazır hissettiğinde. Yakında. Kızına da artık anlatması gerekecek.

Normalde birbirlerinin kapısını çalmadan girecek kadar yakınlar. Çat kapı uğrayıp haber verir, birbirlerine bir şeyler bırakırlar; Heron'ın serasından birkaç fide ya da Maggie'nin, iş yerinde bulup Heron'ın işine yarayacağını düşündüğü bir promosyon ürünü. Maggie, hâlâ orada yaşıyormuş gibi rahatça girip çıkar Heron'ın evine; ziyarete gelir ama misafir değildir. Ama bugün Heron düzeni bozuyor. Maggie'yi arayıp davet ediyor. Çocukları getirmemesini rica edince Maggie önemli bir şey olduğunu anlıyor.

Heron ve Maggie mutfak masasında karşılıklı oturmuş, ellerini sardıkları kupanın sıcaklığıyla avuçlarını ısıtıyorlar. BBC Hava Durumu uygulamasının güvenilirliğinden, su ısıtıcısı dururken kaynar su veren musluklara o kadar masrafa değip değmediğinden konuşuyorlar. Başkalarının gözünde nasıllarsa şimdi de tam olarak öyleler: Birbirlerinin yanında rahatlar. Huzurlular. Ve evet, bu rahatlık gerçekten güzel. Fakat biri bunu yüksek sesle dile getirdiği anda tadı kaçıyor. İnsanların, babasıyla böyle bir ilişkisi olduğu için ne kadar şanslı olduğunu söylemesi Maggie'yi hep rahatsız etmiştir. *Babanla bu kadar yakın olduğunuz için ne kadar da şanslısın.*

Çünkü şanslısın derken *aslında* demek istedikleri bunun tuhaf olduğu. Sanki yalnızca baban tarafından büyütülmek,

kurtlar tarafından büyütülmenin sadece bir kademe üstüymüş gibi. Bir baba ve kızın baş başa yaşaması alışılmış düzenin o kadar dışında ki, bahsedilmeye değer bir durum; alışılmış, sıradan ailelerin arasında nadir bir alp çiçeği gibi görülüyor. Maggie bunun tam olarak böyle olduğuna inanmıyor gerçi. Etraflarında onlara yardım eden birileri hep vardı. Hatta Maggie on iki yaşındayken büyükannesi ölene kadar babasıyla tam anlamıyla baş başa bile sayılmazlardı. Ama ondan sonra gerçekten öyleydiler. Sadece Heron ve Maggie. Yıkılmaz, tuhaf bir aile.

/

Maggie iki saati olduğunu söylüyor. Sonra Olivia'yı futbol maçından alıp denizaltı temalı bir doğum günü partisine götürecek. O saate kadar, babasının sohbetine sinen o bitkin rahatlığa teslim olup mutfak masasındaki koca bir karton kutu dolusu evrakı açıklamasını bekleyebilir.

Başta, Heron'ın küçük projelerinden biriyle ilgili olduğunu düşünmüştü. Bu kez belli ki daha en başından kontrolden çıkmaya başlamıştı. Heron'ın yeni bir projeye giriştiği günler, en mutlu olduğu zamanlardı. Maggie de idari destek vermek amacıyla bu projelerin içine çekilmeye alışmıştı artık. Muhtemelen bir internet sitesiyle ilgili yardım isteyecek ya da doldurulması gereken bir formdan söz edecekti. Maggie'ye, Heron'ın yarışmalara merak saldığı dönemi hatırlatıyordu bu; bir keresinde, bir yıllık yumuşatıcı gibi tuhaf bir şey kazanmıştı. Ya da kaldırım kenarındaki çimenliklere kafayı taktığı zamanları... Maggie sonunda ona kendisini toparlamasını söylemek zorunda kalmıştı, bölge milletvekilinin onu deliler listesine eklemesi an meselesiydi.

Kutunun içine bakarak, "Peki, anlat bakalım. Ne bunlar?" diye soruyor. "Dilekçelere karşı yazılan dilekçeler falan mı?"

Heron, "Biraz ayıklama yapıyorum," diye karşılık veriyor. "İçlerinden istediklerini alır mısın? Kalanları atacağım."

Maggie, yıllar önce çoktan elden çıkarılması gereken bir yığın saçma kâğıdı karıştırıyor: jimnastik sertifikaları, okul karneleri, geçmiş zamanla uzun soluklu bir mücadelenin izlerini taşıyan Fransızca çalışma kitapları... Maggie kendi yığınını, Heron da kendi yığınını ayıklıyor. Kalsın. Geri dönüşüme. Geri dönüşüme. Kalsın.

İkisi de meditasyon fikriyle alay etmeye meyilli insanlar. Hatta Maggie, *mindfulness*'ın zararlı bir tarikat olduğuna dair uzun tiratlarıyla ünlüdür. Ama şimdi burada, yan yana çalışırken ikisi de uzun zamandır yapılmayı bekleyen bir işe dalıp gitmenin huzurlu tatminini yaşıyorlar.

"Ne tuhaf, değil mi?" diyor Maggie. "Gerçekten inanılmaz. Ne kadar çok şey birikmiş."

"Öyle," diye onaylıyor Heron, "inanılmaz." Bir yandan da on yıllık banka ekstrelerini kâğıt parçalayıcıdan geçiriyor. Başkalarının onlarda gördüğü şans da aslında tam olarak bu: sıkıcı, zaten bilinen ama yine de söylemeye değer şeyler söylediğinde bile seni gerçekten dinleyen birine sahip olmak. Hayatın ne kadar çok evrak biriktirdiğini, bunları görmenin, elinde tutmanın ne kadar ilginç olduğunu söylediğinde seni anlayan birine.

Which? dergisinin sayılarından oluşan yığına, üç tost makinesi öncesine ait tost makinesinin kullanma kılavuzuna bakıp gülüyorlar. Artık var olmayan hesapların çek defterleri çıkıyor ortaya. Hatta bazılarının bankaları bile artık tarihe karışmış.

"İstifçilik bu resmen," diyor Maggie. "Yaptığın şey düpedüz istifçilik, biliyorsun değil mi?"

Ama Heron'ın bu eşyaların hiçbirine bağlılığı yok. Aksine, onların yokluğunun evinde ve zihninde alan açmasını

istiyor. İlerleyen saatlerde, Maggie gittikten sonra bu işi bitirecek. O geldiğinde mikrodalganın arkasına tıkıştırdığı klasörü kâğıt parçalayıcıdan geçirecek, tavan arasındaki arşiv kutusunu geri dönüşüme bırakacak. Bu işi yarım bırakmak haksızlık olur, diye düşünüyor.

"Bu kadar mı yani?" diye soruyor Maggie işleri bitince. "Bir yerlerde gizli devlet tahvilleri ya da hazine haritaları falan yok mu?"

Heron birkaç adım atıp arka kapının yanındaki küçük mantar panoya gidiyor. Çin lokantası menüsünü kaldırıyor ve arkasından, hastane antetli kâğıda yazılmış bir mektup çıkarıyor. Maggie mektubu okuyor, sonra bir kez daha okuyor. *Sayın Bay Barnes. Bir sonraki randevunuz. Onkoloji.* Ve Maggie o anda, babasının öleceğini anlıyor. Zamanı gelmiş demek. Sırada bu var. Tam olarak şok sayılmaz, daha ziyade bir teyit. İçinde bir yerde hep bildiği bir gerçeğin yüzeye çıkması. Zihninde ister istemez yer etmiş bir bilgi. U2 şarkılarının sözleri, Hastings Savaşı'nın tarihi, babasının ölümlülüğü. Hepsi, zihni istese de istemese de bedeninde var olan bilgiler. Maggie mektubu geri uzatıyor ve Heron'ın onu panoya yeniden asmasını izliyor.

"Anladım," diyor, çünkü anlıyor.

Sonra yine birlikte oturuyorlar. Her zamanki kişiler hâlâ. Aynı masanın etrafındalar. Bu yeni bilgi, sohbetlerinin üzerinde ince bir buğu bırakıyor yalnızca. Maggie farklı görüşler almak istemiyor, zamanlamaya dair sorular sormuyor. Heron da ayrıntı sayılabilecek hiçbir şey paylaşmıyor. Böyle anlarda insanların genelde yaptığı ya da yapması gerektiği söylenen şeylerin hiçbirini yapmıyorlar; ne şakalaşıyor ne de ağlıyorlar. Heron çay demliyor, Maggie eski albümlere yeni fotoğraflar yerleştiriyor. İki yaşındaki bir fotoğrafı; çenesinden dondurma damlıyor. Üç yaşında; bir yanağından diğerine kadar

kırmızı ruj sürmüş, boynuna boncuklu kolyeler takmış. Hayatın sıradan kareleri. Okulun ilk günü. İzci kampı.

/

Maggie bugün Heron'la, Olivia'nın odasının bozuk kapı kolunu konuşmayı planlamıştı. Gelip bir bakmasını rica edecekti. Zaten babası çoğu pazar günü öğle yemeğine alet çantasıyla gelirdi; onu mutlaka küçük bir işin beklediğini tahmin ederdi. Maggie'nin, babasını evi baştan aşağı dolaşıp gevşemiş menteşeler ya da patlamış ampuller ararken bulduğu çok olmuştu; faydalı olma dürtüsüne asla karşı koyamazdı. Ama insan, kanser hastası bir adamdan kapı kolunu tamir etmesini isteyemezdi.

Maggie, hem kendisi hem de babası için bu dönemi biraz olsun kolaylaştırmak adına söylemesi gerekenler olduğunun farkında. İkisini de kasımın bu sıradan ama gerekli cumartesi öğleden sonrasına geri döndürebilecek cümleler bunlar. Sorun şu ki, kelimeler hiçbir zaman Heron'a ulaşmanın yolu olmamıştı. O, Maggie'ye yüksek sesle söyleyemediklerini onun evinin duvarlarına işlemişti. Merdiven sahanlığının tavanına dikkatle astığı, biraz tuhaf duran bakır avize mesela. Veya kırık mutfak çekmecesinin önüne elleriyle yaptığı panel. Hepsi aynı şeyi fısıldıyordu: *Seninle gurur duyuyorum. Seni seviyorum.* Maggie bunları hep böyle okumuştu. Babasının yardımları, hayatındaki gündelik varlığı Maggie için somut ve vazgeçilmez olmuştu hep. Babasının her kırığı onarabileceğine inancı tamdı.

Maggie ve Heron bir sonraki karton kutuyu ayıklıyorlar hiç konuşmadan. Sakladıklarından çok daha fazlasını eliyorlar. Bunu yaparlarken Maggie, onsuzluktan çok, bekleyişin nasıl olacağını fark ediyor. Artık gerçekliği bu: Aylarca, belki yıllarca bir yasın eşiğinde yaşayacak. Öncesi, her şeyin

yolunda gittiği o dönem artık yok. Hayatı, işi, ailesi, hepsi aynı şekilde devam edecek ama artık bu gerçek de var. Ve hayat daha zor, gitgide zorlaşacak. Yine de Maggie, içten içe tuhaf bir rahatlama da hissediyor. Tüm hayatı boyunca bugünü beklemiş gibi. Babasına borcunu ödeme şansını. Onu seven bu adama. Onu terk etmeyen adama.

/Çocuk esirgeme

Servis sırasında arabadan sipariş verirken Maggie, sabahki maçını iki sıfır kazanmış ve öğleden sonrasını aslan yelesi denizanası kılığında geçirmiş kızının elbette milkshake ve büyük boy patates hak ettiğini düşünüyor. "Evet, ne istersen," diyor Maggie, her şeye evet. Gün zaten bitmek bilmedi, akşam yemeği hazırlama fikri gülünç geliyor. "Bana bir çizburger al, babana da. Tom da ne istiyorsa."

Maggie ve Conor, hayal kırıklığı yaratan çizburgerlerinden ısırıklar alırken haftanın kritiğini yapıyorlar. Conor'ın müşteri toplantısı iyi geçmiş. Maggie'nin yeni stajyeri umut vadediyor. Adı Milly veya Tilly. Lily de olabilir. Tom ve Olivia da kendi hamburger ve patateslerini yiyorlar, pipetleri bardaklarında gıcırdatıp içeceklerini höpürdetiyorlar. Çocukların televizyona dalmalarını bekleyen Maggie ve Conor da kendi yemeklerini yiyor. Kısık sesle anlaşıyorlar. Şimdilik çocuklara söylemeyecekler. Bu gerçekle onların yüzleşmesi zor. Yenilmez olmayan bir dede fikri, hastalık, ölüm. Tüm bunlar... Anne babaların işi bu zaten: Çocukları acı veren gerçeklerden korumak.

/

O akşam, rutini Conor devralıyor. Maggie'nin, yüzüne yansıyacak gerçekleri saklayabilmek için biraz daha zamana ihtiyacı var. Conor, Olivia'nın dişlerini fırçaladığını ve Japon

balığını beslediğini kontrol edecek. Tom'un telefonunu kapattığından emin olacak ve uykunun önemiyle ilgili her zamanki sıkıcı hatırlatmasını yineleyecek. Maggie'nin, kocasına dair aşkını hissettiği en büyük anlar bunlar; söyleyince kulağa garip gelecek zamanlar. Bitmek bilmeyen o tekdüze otoyollarda arabayı dikkatle sürüp herkesi eve sağ salim ulaştırdığında mesela. Ya da ofis yılbaşı partisinde, en sıkıcı insanlarla konuşurken bile hiç sıkılmıyormuş gibi sohbet etmesinde. Genç kızlığında, arkadaşlarıyla çekyatta oturup mikrodalgada patlamış mısır yiyerek romantik komedi VHS'leri izlediği yıllarda hayal ettiği türden bir aşk değildi bu ama yine de *gerçek* aşktı; bundan emindi. Pratik ve güvenli bir aşk.

Akşam kendi ritminde ilerliyor. Maggie, Olivia'nın pijamalarını kurutucudan çıkarıp silkeliyor; güneş sistemi deseninin üzerindeki kırışıklıkları açıyor. Hep önce pijamaları katlıyor, çünkü onu en çok bu tatmin ediyor. Yumuşacık küçük pijama altını, mağazalarda yaptıkları gibi üst kısmın içine yerleştiriyor, birazdan kızının yastığının üzerine koyacağı küçücük bir paket haline getiriyor. Yapması gereken bu tip onlarca işin arasında yas tutmaya vakti yok, hatta genel olarak düşünmeye bile vakti yok. Üstelik hiçbiri gerçek işi değil onun; bir aileyi, hayatı rayında tutmak için yapılması gerektiğine inandığı işler. Tam olarak ne zaman böyle bir kadına dönüştüğünü bilmiyor. Böyle bir değişikliğe pek niyeti olmasa da bazen "eve artık yulaf sütü mü alsak" diye düşünen bir kadın artık o. Babasının ölmekte olduğunun bilincinde, ama onunla konuşacak kelimeleri bulamayan bir kadın. Bir yandan da kendi düşüncelerinden, konuşursa ağzından çıkabileceklerden utanıyor. Ölemezsin, şimdi olmaz, çünkü seni aramak isteyeceğim, gazetede okuduğum bir şakayı anlatmak veya London Bridge istasyonunda gördüğüm ünlüden bahsetmek isteyeceğim sana, diyemez. Ölemezsin, çünkü

ölürsen henüz yaşanmamış günlerin, çocukların büyüdüğü, mezun olduğu veya kendi çocuklarını kucaklarına aldıkları o fotoğraflarda olmazsın, da diyemez. Dileği ne kadar makul görünürse görünsün, Maggie birine ölemezsin denmeyeceğini biliyor.

/Ve başka hikâyeler

Maggie ve Conor pek sık tartışmıyorlar. Ama o konu açıldığında, arada bir, farklı tonlarda atışıyorlar. Kimi zaman kısık sesle, homurdanarak. Kimi zaman da, daha nadiren, sesleri yükseliyor ve bağrış çağrış, gözyaşı hatta küfürlerin eşlik ettiği gerçek bir kavgaya dönüşüyor.

Conor konuyu tekrar açıyor. Maggie'nin sadece üzerine biraz düşünmesini, bu ihtimali göz önünde bulundurmasını istiyor.

Maggie ise, "Dünyada kaybolmuş insan çok," diyor. "Ama bazı insanlar *gerçekten* kayıptır. Kapat artık bu konuyu."

Fakat Conor bunun ne anlama geldiğini ya algılayamıyor ya da algılamak istemiyor.

/

Heron'ın teşhisini öğrendikleri ilk hafta bu konuyu hiç açmadılar. Ama ikisi de farkındaydı ki gün gelecek, konuşacakları tek şey bu olacaktı. Şimdilik her şey normalmiş gibi devam etmek daha iyi, hatta daha sağlıklıydı. Yine de Maggie'nin gözü daha önce dikkat etmediği ayrıntılara takılmaya başlamıştı. Heron'ın banyo çekmecesindeki plastik ilaç kutuları mesela. Veya son zamanlardaki, eski evrakları ayıklayıp atma isteği. Maggie ona müdahale etmiyordu. Heron'ın yapmak istediği buysa, ona izin vermeliydi. Üzülmek için bolca zamanları olacaktı, bunu ikisi de biliyordu. Ama o zaman şimdi değildi, henüz değildi.

Conor ise ikisinin de bu hallerinden, sessizliklerinden yoruluyor. Ona göre bu bir fırsat, hatta dönüm noktası. "Babanla şu konuyu konuşmak için bundan daha iyi bir zaman olamaz," diyor. "Onun hakkında bilmediğin o kadar çok şey var ki. Sor artık merak ettiklerini."

"Bilecek ne var Conor?" diye sertçe karşılık veriyor Maggie. "Bu, şu an onunla konuşacağım en son şey."

Bunun üzerine Conor, kovboy filmlerinde köşeye sıkışmış iyi adamlar gibi ellerini başının üstüne kaldırıyor. Maggie'yle uzun yıllardır evli, ne zaman geri çekilmesi gerektiğini çok iyi biliyor.

/

Sıradan bir hikâyeleri var. Üniversitede tanıştılar. Conor öğrenci birliğindeydi ama derdi siyaset değil, popüler olmaktı. Maggie ise her zaman çok çalışkan ama kendine izin verdiğinde oldukça komik biriydi. Conor'a şimdi o günler yirmi yıl önce değil de milyonlarca yıl önce yaşanmış gibi geliyor. Ev partileri, dersler, tek kişilik yatakta yaşanan o ilk tutkular... O zamanlar ikisi de aileleri yokmuş gibi yaşamak istiyordu; sanki tam da okulun oryantasyon haftasına denk gelecek şekilde, yumurtadan o anda çıkmışlardı. Ama mümkün değildi bu elbette. Maggie'nin babası hep oradaydı; arkada, güvenlik ağı veya ipi gibi, Maggie'nin evden fazla uzaklaşmadığından emin oluyordu. Conor'la birlikte olmaya başladıklarından beri Maggie, babasıyla yaptığı pazar akşamı telefon konuşmalarını bir kez bile aksatmamıştı. Hep aynı şeyi söylerdi: Babası onu bunaltmıyor, sadece halini hatrını soruyor, her zaman telefonun diğer ucunda olduğunu hatırlatıyordu. Dönem sonlarında da Volvo'suyla onu beklerdi kapıda. Conor, Maggie'nin iki ev arkadaşının ona nasıl takıldığını hâlâ hatırlıyordu. Conor baksırıyla mutfak lavabosunun başında,

kirli bulaşıkların arasında iki kupa bulmaya çalışırken, "Babasının ne kadar korumacı olduğunu biliyorsun, değil mi?" demişlerdi. Conor gülüp kupaları şöyle bir çalkalamış, söylediklerine çok kulak asmamıştı. Arkadaşının yeni sevgilisine böyle takılmak âdettendi. Ama Maggie'yi tanıdıkça kafasında soru işaretleri belirmeye başlamıştı. Ne zaman babasının Maggie'ye ihtiyacı olsa, Conor'la yaptıkları herhangi bir plan ânında bozulurdu. "Tabii çok garip sayılmaz, rahatsız edici de değil aslında," diye anlatmıştı Conor, arkadaşlarına, "ama biraz fazla olduğu kesin." Maggie'yle babasının ilişkisi bir beden küçük gibiydi: Hafifçe sıkıyordu.

Maggie'nin, Conor'ı evine davet etmeye değer görmesi neredeyse bir yıl sürmüştü. O süre boyunca Heron, Conor'ın zihninde, küçük kızını dünyanın kötülüklerinden korumak için arabasının bagajında tüfekle gezen, çizgi filmlerden fırlamış dev cüsseli bir figüre dönüşmüştü. Derken yaz döneminin sakin bir pazar günü trene binip öğle yemeği için Heron'ın yanına gitmişlerdi. Yeni tıraş olmuş, gömleği yarım yamalak ütülü Conor, özgüvenli şekilde tokalaşmıştı Heron'la. Karşısında, çoğu zaman suskun kalacak kadar kibar bir adam bulmuştu. Conor o zaman anlamıştı: Mesele, Heron'ın kızını koruması değildi, karşılıklı bir şeydi bu. İkisinin etrafında, yıllar içinde birlikte ördükleri bir tür koruma kalkanı vardı. Kalın bir kabuk gibi. Conor; Heron ve Maggie'nin birbirlerine bakıp aslında birbirlerini görmüyor oluşlarına alışmıştı artık. Maggie, babasıyla yakınlıklarını her şeyi birlikte atlatmak zorunda kaldıklarına, yıllarca baş başa hayatta kalmalarına bağlıyordu. Yaşadıkları her şeyi, kaçınılmaz ve tartışmaya kapalı gerçeklermiş gibi anlatıyordu.

/

Conor nasıl bir baba olmak istediğini –ve nasıl bir baba olmak istemediğini– sık sık düşünüyor. Kendi babası gibi

olmak istemiyor; onun babalığı kısa ve son derece belirli maddelerden oluşmuş bir görev listesinden ibaretti. Restoranda hesabı ödemek ve arabayla ilgili işlere bakmak vardı mesela bu listede. Heron gibi olmak da istemiyor; o da Maggie'nin üstüne fazla düşüyor ve Conor'a göre hiçbir zaman tam anlamıyla mutlu görünmüyor. Conor uzun süre, babalığın bir şeyler yapmakla ilgili olduğunu sanmıştı. Çocukları doğduğunda bezlerini değiştirmiş, bebek arabasını sürmüş, yapması gereken her şeyi yapmıştı. Çocuklar büyüdükçe eklenen yeni görevleri de üstlenmişti: ödevler, ayakkabı bağcıkları, kötü şakalar... Arabasının arka camında bile yıllarca "Babamın Taksisi" yapışkanı vardı; ta ki Tom, o sökülmediği sürece arabaya binmeyi reddedene kadar.

Conor bazen Olivia'yla baş başa kaldığında yalnızca ikisinin yaşadığı bir paralel evren hayal etmeye çalışıyor; baba kız, dünyaya karşı ikisi. Onu okuldan almanın, yemeğini hazırlamanın, kaybettiği kütüphane kitabını aramanın ya da okul bahçesindeki son gelişmeleri dinlemenin yalnızca kendi görevi olduğunu hayal ediyor. Sonra bunun diğer yüzünü düşünüyor: Kendisi de tek başına. Bir yanda iş, bir yanda faturalar; hayal kırıklıkları ve yalnızlığın yükünü taşıyan bir adamın tek dayanağı olan küçük bir kız.

Conor'ın telefonunda, "Çocuklarla Konuşma Başlıkları" adını verdiği gizli bir not sekmesi var. Çocukların arkadaşlarının adlarını, sevdikleri dizileri ve daha önce hiç duymadığı bilgisayar oyunlarını buraya kaydediyor. Hepsini not ediyor. Sonra bunlar hakkında konuşuyor onlarla. Sorular soruyor, dinliyor.

/

Maggie ona bunu yapmamasını söylemiş olsa da Conor kendini tutamıyor, konuyu yeniden açıyor. Maggie'nin bir gün

bundan pişman olacağına, hatta hepsinin pişman olacağına inanmış durumda. Bu yüzden makarnayı lavaboda süzerken yükselen buhar gözlüğünü buğulamasın diye bir adım geri çekilmişken, söze giriyor.

"Hiç mi merak etmiyorsun Maggie? Büyük ihtimalle hâlâ hayattadır. Kim bilir, belki İspanya'da falan yaşıyordur. Belki başka çocukları vardır."

Maggie çenesinde bir ağrı hissediyor; kocasına bağırmamak için dişlerini sıkmaktan kaynaklanan bir ağrı bu. Bu kadar naif olduğu için, sürekli bu kadar düşünceli davrandığı için ona sinir oluyor. Zira Maggie'ye göre her şey apaçık: Şu an Heron'a annesini sormak, ona ihanet etmek demek. Conor'ın bunu görememesine inanamıyor. Babasının ona en çok ihtiyaç duyduğu anda kızının bir yabancıyla ilgilenmesi düşüncesi akıl alır gibi değil.

Güçlükle nefes alıyor, çığlığını yutuyor ve diyor ki: "Babamı aldattı. Boşandılar. Sonra taşınıp gitti. Buraya kadar tamam. Ama o adam her kimse, babam yerine onu seçti. *Benim* yerime onu seçti."

/Kasım
1982

/Kurallar herkes için geçerlidir

Törenden sonra Hazel öğrencilerine onları oyalayacak aktiviteler dağıtıyor, çocuklar da masalarına eğilip önlerindeki işe gömülüyorlar. Sessizlikte, yedi yaşındaki bir çocuğun sol dirseğindeki yara kabuğuyla oynayışını izliyor. Çocuk kabuğu küçük bir kapak gibi açıp kapatıyor, sonunda koparıp lacivert halıyla kaplı zemine bırakıyor. Altından çıkan yeni deri pembe, taze ve parlak.

Kendine düşünme izni veriyor. O sabahın erken saatlerinde Dawn'un ön kapıya yaslanmış dururken onu kendine doğru çekişini. Onu öperken bir eli boynunun arkasındaydı; diğer elinin parmakları saçlarının arasında geziniyordu. Buzlu camın ardında hayat akıyordu. Çocuklar kaldırımda top oynuyor, alt kattaki köpek havlıyordu. Zamanı da, mekânı da unutturan bir öpücüktü bu. Sonra Dawn birden durmuştu, aniden bir sırrı çözmüş gibiydi. "Hayatım yanlış sırayla yaşanmış," demişti. "Önce seninle tanışmam gerekiyordu."

Hazel, bedenini Dawn'unkine yaslayıp onu öperek susturmaya, sözünü kesmeye çalışmıştı ama Dawn, Hazel'ı omuzlarından tutup kendisini dinlemeye zorlayarak, "Gerçekten," diye üstelemişti. "İlk aşkın ben olmak isterdim."

"Olmadığını nereden çıkarıyorsun?"

Bu tatlı cevap Dawn'u istemsizce gülümsetmiş, havadaki gerilimi yumuşatmış, hafifletmişti. "Ben de bunca zamandır, arkanda onlarca kırık kalp bırakmışsındır diye düşünüyordum."

Hazel daha önce başkaları olduğunu itiraf etmişti. Zamanları olduğunda iki tanesini Dawn'a tüm ayrıntılarıyla anlatacaktı. Birinden pek bahsetmek istemiyordu. Birkaç tanesi de o kadar kısa sürmüştü ki bahsetmeye değmezdi.

"Ama bunların hiçbirine Jill'i katmıyorum," demişti. Jill, bakış açınıza göre, Hazel'ın okuldan tanıdığı sıradan bir kız ya da ilk gerçek aşkıydı.

"Anlat bana," demişti Dawn, "lütfen." Hem Hazel'ın hikâyesindeki rolünü hem de kendi hikâyesinde bundan sonra onu neyin beklediğini bilmeye ihtiyacı vardı.

Hazel bu sefer itiraz etmişti, artık işe gitmesi gerekiyordu. Ama Dawn kollarını onun beline dolayıp parmaklarını sırtının çukurunda kenetleyerek, beş dakikan daha vardır, hatta belki on, diye ısrar ettiğinde Hazel pes etmişti.

"Annem endişeleniyordu," demişti. "Jill'in beni kötü etkilediğini söylüyor, onu biraz bayağı buluyordu. Günlüğümü bulmuştu annem."

"Ne yaptı peki?"

"Yaktı. Bana aşırı abartılı gelmişti. Kavga ettik. Bilirsin işte, herkesin başına gelen şeyler. Neyse ki abin var, demişti sonra. Yani en azından onu mutlu edecek bir tane normal çocuğu vardı."

Dawn şaşırmamıştı, duydukları az çok tahmin ettiği şeylerdi.

"Peki sonra? Kapıyı çekip çıktın mı?"

"Komşulara rezil olmasın diye bir anlaşma yaptık. Şeytan aklımı çelmesin, temiz bir başlangıç olsun diye beni öğretmen okuluna postaladılar."

"Anladım..." Dawn elini Hazel'ın yüzüne uzatıp bir tutam saçı kulağının arkasına doğru taramıştı. "Peki o iş nasıl gidiyor Bayan Wright?"

Kahkahalar arasında öpüşmüş, sonra sıkıca sarılmışlardı. Öpücüğün dönüşebileceği şeyin ilk kıvılcımı hazırdı ama

zaman kendini hatırlatmış, apartmanın daracık koridoruna sızıp ânı bozmuştu. Hazel iç çekmiş, elbisesinin kırışıklıklarını eliyle düzeltmiş ve anahtarlarını ayakkabılıktan almıştı. Gün, kapının diğer tarafında onu bekliyordu.

"Onunla, yani Jill'le, yıllar sonra tatilde eve döndüğümde karşılaştım. Çocuk bezlerini çamaşır askılığına asıyordu. Arka kapının yanında Silver Cross marka bir puset duruyordu. Tam bir mutlu aile tablosu yani. Beni içeri davet etti ama trene yetişmem gerektiğini söyledim. İkimiz de bunun bahane olduğunu biliyorduk." Hazel bu düşünceyi, artık geçmişte kalmış o hayatı kafasından uzaklaştırır gibi başını sallamıştı. "Eee?" demişti Dawn'a dönerek. "Sıra sende."

"Bende mi? Yok, böyle anlatamam."

"Evlenmeyi hep istemiş miydin?"

"Bence senin durumun daha farklı," demişti Dawn. "Üniversite, işin... Senin başka bir şey seçme şansın vardı. Ve doğrusunu istersen, Heron iyi biriydi. Hâlâ iyi. Beni gezmeye götürürdü, restorana falan değil. Hatta bir keresinde yolcu feribotuyla Wight Adası'na geçmişliğimiz var. Bence romantikti. O zamana kadar hiçbir yere gitmemiştim. Birinin kız arkadaşı, sonra karısı olmak bana bir varlık kazandırmıştı."

"Bunu anlayabiliyorum. Sen de koleksiyonu tamamlamak istemişsindir; düğün, ev, bebek..."

Dawn omuz silkmişti. "Evlenmeme diye bir seçeneğim olduğunu bile bilmiyordum."

/

Hazel üzerine düşündükçe daha da emin oluyor. Bütün bunlara son verebilecek tek kişi kendisi. Şu an giderse, Heron'ın da vazgeçme, bu meseleyi tamamen kapatma ihtimali var. Tek yapması gereken, ortadan kaybolmak. Yeniden başlamak. Hep yaptığı gibi.

Sınıftaki uğultu yükselmeye başladığında düşüncelerinden sıyrılıyor. Çocukların arasında bir hareketlenme var; fısıldaşmalar, birbirini dürtmeler artıyor.

"Bu doğru mu öğretmenim? Söyledikleri doğru mu?"

Baykuş gibi gözleri yuvarlak gözlüklerinin arkasından parlayan Fiona Murphy başını kaldırıp Hazel'a bakarak yeniden soruyor: "Doğru mu?"

"Ne doğru mu?" Hazel göğsünde bir ağırlık, boğazının arkasında bir düğüm hissediyor. Ne geleceğini biliyor. Suçlanacak. Sonra veli telefonları başlayacak. Hazel'ın neden okullarına uygun olmadığını anlatacaklar. Ve en iyi ihtimalle müdire, Hazel'ın yılbaşı tatilinde sessizce okuldan ayrılmasına göz yumacak; konu da böyle kapanacak.

"*Ne* doğru mu?" Hazel sesini sakin, yüzünü olabildiğince ifadesiz tutmaya çalışıyor.

"Öğretmenlerin okul kalemlerini arılardan yaptıkları doğru mu?" diye soruyor baykuş gözlü kız. "Daniel J. diyor ki, makinenin bir ucuna arı koyuyorlarmış, öbür ucundan da siyah-sarı kalemler çıkıyormuş."

"Hayır," diyor Hazel sınıfa, "bu doğru değil." Hayal kırıklığı dolu bir iç çekiş, sınıfın içinden hafif bir esinti gibi geçiyor. "Ama arkalarındaki kırmızı silgilerin çilek aromalı olduğu doğru."

Hazel tebeşir silgisini alıp sınıfa arkasını döndüğü an, yirmi dokuz çocuğun hepsi birden heyecanla kalemlerinin silgilerini kemirmeye başlıyor.

/

Okul nihayet bittiğinde Hazel gözlerini kapatıyor. Derin bir nefes alıp veriyor. Alnını masaya dayıyor ve kendini tamamen bırakıyor; kolunun gölgesinde kısa bir mola veriyor. Son zili takip eden o bir saat boyunca kendi adı zihninde

yankılanmaya devam ediyor: *Bayan Wright! Öğretmenim!* Günde yüzlerce kez havaya kalkan eller, yardım ya da ilgi talep eden sesler. Şimdi, günün ilk sessiz ânında, hepsinin yavaşça sönüp gitmesine izin veriyor. Çocukların gürültüsü diniyor. *Yedi kere yedi, kırk dokuz. Boşandı, kafası kesildi, öldü, boşandı, kafası kesildi, hayatta kaldı.*[1] Ayağa kalkıyor, tahtadaki dünyanın iç çekirdeği şemasını siliyor. Ardından pencereyi açıyor ve tebeşir tozunu beyaz bulutlar halinde, tok ama nazik vuruşlarla dışarı savuruyor.

/

Boş bir sınıfta düşünmek için yer vardır, havası buna uygundur. Hazel bu kez gerçekten her şeyin yolunda gidebileceğini düşünmüştü. Ya da en azından buna dair bir ihtimal gördüğünü sanmıştı. Tanıdığının bir tanıdığının bunu başardığını duymuştu, belki de sadece rivayetti. Zamanın biraz değiştiğini varsaymıştı. Başlarda, Heron'a her şeyi anlatma fikri ona neredeyse güzel, hatta romantik bile görünmüştü. Artık öyle gelmiyordu. Şimdi geriye dönüp baktığında bunun pervasız ve safça bir hayal olduğunu fark edebiliyordu. Hazel düşünüp duruyor, bir çıkış yolu arıyor. Elbette başka seçenekler var. Kimsenin onları tanımadığı daha büyük kasabalar. Gerekirse Dawn'un onun yanında kalan bir kiracı ya da *Hazel'ın* Dawn'un kiracısı olabileceği yerler. "Annenin Özel Arkadaşı" olabilecekleri, hatta bir tür aile bile sayılabilecekleri şehirler var. Londra ya da Manchester'ın deli dolu mahalleleri mesela... Yeter ki Heron bunu anlayabilsin. İzin versin. Peki ya vermezse?

Böyle akşamüstlerinde tek başına kaldığında Hazel, Dawn'a duyduğu aşktan vazgeçmeye çalışıyor. Bütün kötü özelliklerinin listesini çıkarıyor; tereyağı kabının kapağını hep açık bırakması, yeni bir sabun açmak yerine sabun

1 İngiliz tarih derslerinde VIII. Henry'nin eşlerini hatırlamak için ezberlenen tekerleme. (ç.n.)

artıklarını birleştirmesi... Dawn'un bütün kusurlarını tek tek düşünüyor; sol kulağındaki elf kulağını andıran o çıkıntıyı, hatta bir keresinde dirseğinde çıkan küçük kızarıklığı bile. Bunları sevimli bulmak yerine iğrenmeye çalışıyor. Hazel kendine yalan söylüyor, çünkü aklına başka çare gelmiyor. Dawn'a umutsuzca âşık olmadığını söylüyor kendine, onu ilk gördüğü andan beri bundan pek emin olmadığını. Onun için yapamayacağı hiçbir şey olmadığına inanmaya çalışıyor. Olacaklardan onu korumak için.

Okuldan çıkmadan önce yapması gerekenler var. Kırmızı kaleminin yargısını bekleyen yazım sınavları; geniş çizgili, duvar kâğıdı kapaklı proje defterleri... Hazel dikkatinin dağılmasından memnun, her bir deftere tüm odağını veriyor. Birinde dergilerden özenle kesilmiş, sonra kuyruk ve gözlerden oluşan gerçeküstü bir kolajda yeniden bir araya getirilmiş kedi fotoğrafları var. Bir sonrakindeyse öyle itinayla hazırlanmış bir yanardağ kesitiyle karşılaşıyor ki defterin bir altın yıldız hak ettiğine karar veriyor. Hazel not verirken düşünüyor. Adamı tanımıyor; sadece Dawn'un anlattıkları ve kendi gördüğü kadarıyla biliyor. Bu adam ona hep nazikçe gülümsüyor ama sonra bakışları Hazel'ın içinden, o hiç yokmuş gibi geçip gidiyor. Sonuçta Hazel onun gözünde, karısının tanıdığı bir kadın sadece. Arkadaşı, hepsi bu. Şimdilik durum kontrol altında. Sadece üçü biliyor; en azından Heron böyle istediği sürece. Ama Hazel onları nelerin beklediğinin farkında. Okul çıkışında fısıldaşmalar. Dawn'un ailesinin, Hazel'ın kapısını nazik sayılamayacak önerilerle çalması. Dört bir yandan insanların ortaya çıkıp akıllarını başlarına getirmeye ya da onları tamamen görünmez kılmaya çalışması. Hazel hademenin işini kolaylaştırmak için sandalyeleri sıraların üstüne kaldırıyor. Tahtanın köşesine yarının tarihini yazıyor, masasını topluyor. Sınıf yeni bir başlangıca hazır. Önce yarın gelecek, ardından da sonraki günler.

/Bunca çaba onları bulmak için

Bunca çaba, bunca gayret. Dawn gazetenin pazar ekinin arka sayfasındaki ilanı ilk gördüğünde bunun ya mucize ya da tuzak olduğunu düşünüyor. Ama işleri daha da kötüleştiremeyeceğini düşünerek dergiyi sipariş ediyor. En özenli el yazısıyla bir mektup yazıp Londra'nın batısında bir posta kutusuna gönderiyor. Cevap bir hafta sonra parlak, bembeyaz bir umut kıvılcımı gibi kapının eşiğinde beliriyor.

Derginin ilanlar bölümünde buluyor aradığını: küçücük bir yazı ve telefon numarası. Çok katlı otoparkın arkasındaki buz gibi, sidik kokan telefon kulübesinden numarayı arıyor. "Arena Kitabevi'ni biliyor musunuz?" diyor telefondaki kadın. "Arka odalarını kullanmamıza izin veriyorlar. Her hafta birimiz bisküvi getiririz."

Dawn telefonu kapatıp adres defterinin iç kapağına karaladığı nota bakıyor: *Perşembe günleri 20.00'de, Euston'da.* Ve artık bu bilgiye sahip olduğuna göre onunla ne yapacağını düşünüyor.

/

O gün parkta sağlanan ateşkes uzun sürmemişti. Heron, Dawn'un Maggie'yle geçirdiği zamanı azaltmasının "daha iyi, daha kolay" olacağını söyleyip duruyordu.

"Kimin için daha kolay?" diye soruyor Dawn ama aldığı cevaplardan hiçbiri ikna edici değil. Heron planları bozuyor,

annesi devreye giriyor ve Maggie'yi oyun grubuna o götürüyor, Heron işten çıkana kadar da Maggie'yle o kalıyor.

"Onun annesi *benim!*" diye haykırıyor Dawn, Heron'a. Belki de dişlerinin arasından fısıldıyor. Önemi yok. "Ben *buradayım*. Bunları *ben* yapmalıyım. Yapmamam için hiçbir neden yok."

"Kafası karışacak," diyor Heron. "Seni görmek onu üzecek. Böylesi daha kolay. Daha iyi."

/

Mektup geldiğinde zarf onları gülümsetiyor; üzerinde Dawn'un adı ve Hazel'ın adresi yazıyor. Ama mektubun kendisinin, uzun cümleleri ve antetli kâğıtlarıyla gülünecek bir yanı yok. Boşanma kısmı makul, hatta rahatlatıcı. Asıl önemli olan, geri kalanı. Geri kalan kısmı Dawn'u içten içe kemirmeye başlıyor.

/

Haftalarca, hatta bir ay boyunca Dawn destek grubuna gitmeden, sadece yolu öğreniyor. Hangi trene, hangi iki otobüse binmesi gerektiğini artık biliyor. Parmakları şehir rehberinin sayfalarında, yabancısı olduğu sokakları adımlıyor. Bir keresinde, yanlış gün ve saatte kitabevine kadar gidiyor; bir tür ön keşif. Sokağı görmek, buluşma yerinin önünden geçmek istiyor; yuvasına dönüş yolunu izleyen bir hayvan gibi mekânı tanıma ihtiyacı duyuyor.

Ama içeri girmiyor, çünkü kadınların tuhaf çıkmalarından ve kendisine hiç benzememelerinden korkuyor. Ya da, belki daha kötüsü, ona fazla benzemelerinden. Hepsinin aynı tarz giyinip aynı müzikleri dinlemesinden. Onlara benzemekten korkuyor.

/

Euston'a vardığında kaldırım ıslak yapraklarla kaplı; kasımda hava, akşamüstü olduğunda gece kadar karanlık. Elleri ceplerinde, çenesini moher atkısına gömmüş, kitapçının vitrinine bakar gibi yapıyor. Onu burada gören olursa sadece kitaplara baktığını söyleyebilir. Burayı kitabevi sandığını. *Sıradan* bir kitabevi yani.

Cam kapıdaki tabelada *kapalı* yazıyor ama Dawn arka odadan sızan sıcak, sarı ışığı görebiliyor. Kadınların gölgeleri belli belirsiz hareket ediyor; sandalyeleri çekip bardakları taşıyorlar. Dawn'un camdaki yansıması yabancı; bir heykel, hatta hayalet gibi. Saçını silkeliyor, bu havalar buklelerini mahvediyor. Doğruluyor. Bugün kendine özenmişti; yeni küpelerini takmış, yeni sayılabilecek bir palto giymişti. Kendisini korumak için bir tür zırh. Kapalı dükkânın karanlığının içinden bir kadının yaklaştığını görüyor. Kadın kapının sürgüsünü çevirip açıyor, sokağın soğuk havası içeri doluyor. Uzun boylu güler yüzlü kadın, "Geliyor musunuz?" diye soruyor ve Dawn'u kibarca dirseğinden tutup, başkalarının hikâyeleriyle dolu rafların arasından içeri yönlendiriyor.

Dükkânın arka odası küçük; kadınlar diz dize oturuyorlar. Dawn aralarına ilk katıldığında hiç konuşmuyor. Kafasını sallıyor, bitki çayını yüzüne yakın tutuyor ki buharı yanaklarını ısıtsın. Karşısındaki iki kadına, el ele tutuşmalarına, birbirlerine bakışlarına bakmamaya gayret ediyor. Yanındaki kadının ayağında süet, koyu yeşil çizmeler var; bileği biraz bol, topuğu tam kararında. Dawn bunları Russel&Bromley'nin vitrininde görmüştü. Kadının adı Sue. İki oğlu var. Dava açmasının tek nedeninin, kocasını çocuklarından uzak tutmak olduğunu anlatıyor. Kocası insanın kolunu mutfak masasına bastırıp kül tablası olarak kullanabilen bir adammış.

Diğer kadınlar sessizce dinlerken Dawn onların şaşırmasını bekliyor. Hatta Sue denen kadın, "Kocamın avukatı, oğullarımı kız gibi giydirdiğimizi söyledi. Saçlarına kurdeleler takıyormuşuz. Oysa yargıç, eşimin *bana* yaptıklarına dair tek bir kelime bile duymak istemedi," dediğinde birinin polisi aramasını, bir tepki göstermesini bekliyor Dawn.

/

Dawn ertesi hafta da, ondan sonraki hafta da toplantılara katılıyor. Sosyal hizmet görevlileriyle bitmek bilmeyen kavgaları dinliyor, avukat mektuplarının ağır maliyetlerini öğreniyor. Kocalarıyla bir şekilde anlaşmanın yolunu bulan kadınlarla tanışıyor. Bulamayanlarla da.

Aralarda, hayatlarından başka detaylar paylaşıyorlar. Melanie'nin oğlu kolej sınavını kazanmış. Caroline, yıllar sonra ilk kez direksiyon dersine başlamış. Dawn'un eskiden katıldığı anneler grubundan pek farkı yok aslında. Yorgun, elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışan sıradan kadınlar. Onları dinlerken mahkemelerin neden onlarla uğraştığını, neden bunca çabanın bu kadar olağan kadınlar için verildiğini anlamakta zorlanıyor. Bir akşam Sue sandalyeleri toplarken Dawn ne zamandır içini kemiren soruyu nihayet soruyor: "Buradaki kadınların kime, ne zararı var?" Sue gülümsüyor ve elindeki işi bırakarak bu genç kadına dünyanın nasıl işlediğini anlatmak için doğru kelimeleri bulmaya çalışıyor. "Korkuyorlar," diyor, "asıl mesele bu. Onların gözünden bak. Düşünsene, anneler, ev hanımları birlikte yaşamaya kalkıyor. Bütün sistemi yerle bir ederiz."

/

Bir akşam gruba bir avukat geliyor; koyu lacivert takım elbiseli, ciddi görünümlü bir kadın.

"Mahkemede yalnız yaşadığınızı kanıtlayabilirseniz," diyor, "lehinize sonuçlanma ihtimali artar. Yargıcı bunun tek seferlik bir durum olduğuna, hayat tarzınız olmadığına ikna etmelisiniz." Yine de en güvenli yolun mahkeme dışında uzlaşmaya varmak olduğunu da kabul ediyor. Uslu kız rolünü oynarlarsa, iki haftada bir hafta sonunu ve hatta belki okul tatillerinin yarısını bile alabilirler. Tabii kız arkadaşınızı ara sıra ortadan kaybolmaya da ikna edebilirseniz. Ve kocanız da buna razı olursa.

"Peki ya razı olmazsa?" diye soruyorlar.

/

Dawn eve dönerken otobüste cam kenarına oturup biletinden küçücük bir uçak yapıyor. Destek grubundaki bütün kadınlar, eğer başarabilirse mahkemeden uzak durmasını önermişlerdi; makul bir adamsa, aralarında anlaşmaya varmayı denemelerini. Ama artık çok geçti. Duruşma günü çoktan belirlenmişti. Heron da, kendisinden beklenileceği üzere her şeyin usulüne göre yapılmasını istiyordu. Dawn'a göre Heron'ın asıl istediği, bu kargaşanın suçunu birine yükleyebilmek. Dawn içten içe kendi hikâyesinin farklı ilerleyeceğini düşünüyor. Diğer kadınların yaşadıklarına gerçekten üzülüyor ama kendisinin her şeyi açıklayacağına ve bu durumun çözüleceğine emin. Kızına duyduğu sevgi bilimsel bir gerçek gibi sonuçta, herkesin görebileceği kadar somut ve ölçülebilir. Destek grubundaki kadınlar mahkeme kararlarını yüksek sesle okurken Dawn nefesini tutuyor; sanki onların kötü talihinden kendisini uzak tutmaya çalışıyor. Yargıçların hepsi bütün bunları son derece kişisel algılıyor gibiler. Masum anneleri onları markette bile baştan çıkarabilecek tehlikeli kadınlardan korumayı kendilerine görev edinmişler adeta. Oysa Hazel'la birlikte olmanın Dawn'u kötü etkileyen hiçbir yanı yok, tersine onu canlı tutuyor.

Daha iyimser günlerinde Dawn, bu grubu bulmanın ona iyi geldiğini fark ediyor. Artık bunun sadece kendi başına gelmediğini biliyor. Yine de riskli tabii. "Kimseye buraya geldiğinden bahsetme," diyor Sue ona. "Avukatına bile. Seni politik gösterebilir ve politikayı hiç sevmezler." Ama zaten fark etmezdi; Heron ya da avukatı çoktan peşine birini takmıştı. Dawn adamı görmüştü; hantal, gereğinden şık giyimli, büyük ihtimalle bürodan bir kâtipti. Normal biri gibi davranmaya çalışıyordu ama hem otobüs duraklarında hem de dairesinin yakınındaki telefon kulübesinde beliriyordu. Dawn'un her perşembe kitabevine gidişini, sonra Hazel'ın evinin kapısını anahtarla açıp girişini, perdeleri çekişini mutlaka izlemişti. Dawn'un avukatı, oraya tamamen yerleşmemesi konusunda onu uyarmıştı; bunun, kararını vermiş gibi gösterebileceğini söylemişti. İyi de başka nereye gidebileceğini düşünüyorlardı ki? Kendi arkadaşlarının hepsi Heron'ın da arkadaşıydı ve bu olaya karışmak istemiyorlardı. Kendi ayakları üzerinde durmayı da denemişti Dawn: Daire tutmak için başvuru yapmaya gittiğinde, belediyedeki görevli ona kocasının yanına geri dönmesini söylemişti.

/

O gün kapının eşiğinde olup biteni anlaması birkaç dakikasını almıştı. Anahtarı her zamanki gibi kilide giriyor ama dönmüyordu. Çalışmıyordu resmen. Belli ki Heron ve Maggie evde değillerdi. Dawn camdan ve mektup kapağından içeri baktığında Maggie'nin montunun ve lastik çizmelerinin verandadaki yerlerinde olmadığını görmüştü. Bahçe kapısı yüksekti ama çöp kutusunun üzerine çıkarsa tırmanabilirdi belki. Peki sonra? Arka kapının camını taşla mı kıracaktı? Mutfak penceresinin hafif aralık kalmış olabileceği ihtimaline mi bel bağlayacaktı? Gün çoktan başlamıştı; sokak, kendi

evine hırsız gibi girmeye çalışan bir kadını meraklı gözlerle izleyecek insanlarla doluydu. Dawn yardım isteyebileceği ya da tanıklık edebilecek birini aramak için etrafına bakınmıştı ama sokakta yalnızca okul formalı gençler ve ceplerine sıkıştırdıkları bir sandviç ve kitapla hızlı adımlarla istasyona yürüyen takım elbiseli adamlar vardı. Kapıyı zorlamaya kalksa komşuların gözünde iyice rezil olacaktı, bakışlarını zaten üzerinde hissediyordu. Bitişik nizam müstakil evlerindeki güvenli hayatlarından, onun ne yapacağını izliyorlardı.

Dawn öfleyip pöflememişti o gün. Arabasına dönüp kapıları kilitlemişti ve Büyük Britanya yol haritasının arka kapağına bir liste yapmaya başlamıştı: gidebileceği yerlerin, onu anlayabilecek insanların listesini. Listede sadece Hazel'ın dairesi vardı. Bir de Hazel.

/

Destek grubundan dönüş yolu, oraya gidişten çok daha uzun sanki. Dawn otobüs durağından yürürken çoktan eve vardığını hayal ediyor, bu düşünceyle adımlarına güç katıyor. Dairenin içi sıcacık olacak. Hazel orada onu bekleyecek; ocağın başında durmuş, tahta kaşıkla yemeğin pişip pişmediğini kontrol edecek. Neredeyse oldu, diyecekler birbirlerine, neredeyse gerçek bir hayat bu. Bu dönemi atlatacak ve yaşayacaklar. Elbette üçü için daha büyük bir ev bulmaları da gerekecek sonra. Maggie'nin oyuncaklarının ve küçük yatağının da sığabilmesi için.

/Kimse sonrasını düşünmüyor

Heron, Maggie'ye annesinin tatile gittiğini söylüyor ama Maggie, Dawn'un uzaktan onu izlediğini görebiliyor. Nereye gitseler, annesinin orada beklediğini fark ediyor Maggie: parkta, karşı kaldırımda... Dawn onları takip ediyor; bazen yüzünü pencereye dayayıp içeri bakıyor. Bir keresinde, deli bir kadın gibi mektup aralığından bağırmış, yalvarmıştı.

"Lütfen!" demişti tekrar tekrar. "Lütfen Heron, bana ihtiyacı var!"

Heron'ın avukatı, bunun lehlerine olduğunu söylüyor; Dawn'un dengesizliğini kanıtlıyor. Duruşmaya kadar geçici karar çıkartmayı da başarıyor: Dawn'un Maggie'yi görmesi artık yasak. Heron bunun fazla sert olduğundan endişeleniyor ama başka ne yapabilir? Hiçbir şey olmamış gibi mi davranacak?

/

Kasım sonuna doğru, avukatlık bürosu Heron'a yabancı değil artık. Kapı zili, merdivenler, kötü kahve. Hepsi rutine dönüşmüş durumda. Avukatın sesine o kadar alışıyor ki uykusunda bile onu duyduğunu sanıyor bazen; belgelerdeki küçük bir detayı kontrol eden, doğru kararı verdiğini telkin eden o sesi. Başka seçeneği yok. Bürodayken, bu kararın yükünün omuzlarından bir anlığına kalktığını hissediyor; yük ondan alınıp isimlerinin sonunda doğru harfler olan, doğru arabalara

binen insanlara devrediliyor. Kolay olmadığının farkında ama içinde bulundukları koşullarda başka yolu yok. Bugün ifadelerin üzerinden geçiyor, son hazırlıkları tamamlıyorlar. Avukat bir dosyadan çıkardığı evrakları bir diğerine yerleştiriyor. Gümüş tükenmez kaleminin ucu kâğıdın üzerinde geziniyor; kelimeleri tarıyor, etkilerini tartıyor.

"Annen çoğu günler kızınla olacak, bu da lehimize değerlendirilecek. Kız çocukları söz konusu olduğunda mahkeme genelde bir kadın figürünün varlığını görmek ister."

"Doğru," diyor Heron. "Anlıyorum."

"Başka biri var mı hayatında? Kız arkadaş mesela? Nişanlı daha da makbul olur tabii."

"Hayır," diyor Heron, "kimse yok."

"Peki, er geç olur. Daha gençsin. Olduğunda da herkes için yeni bir sayfa açılır."

/

Dawn'un avukatı, mahkemede nasıl giyinmesi gerektiğini anlatıyor. İyi anne imajı çizmeli. Etek iyi olur. Dawn yürüyen merdivenlerden mağazanın ikinci katına çıkıp tuhafiye bölümünden geçerken kararını veriyor: Kızını kaçıracak. En mantıklı yol bu. Oyun grubunun bahçesi bunun için en uygun yer. Yarın sabah oraya gidecek ve planlarda değişiklik olduğunu, dişçi randevusunu az kalsın unuttuklarını söyleyecek. Sonra da Maggie'yi alıp çıkıp gidecek. Gerçi muhtemelen bu konuda uyarılmış, dikkatli olmaları söylenmiştir. Olsun. O zaman... Maggie'yi evden alması gerekecek. Heron'ın annesinin gelmesini ve Heron'ın işe gitmesini bekleyecek, sonra zorla içeri girecek. Dawn, gerekirse o lanet ihtiyarı yere sermekten çekinmeyecek; Maggie'yi kucağına alıp kaçıracak. Dover'a gidecekler, onları buralardan çok uzaklara götürecek bir tekneye binecekler.

Dawn bir etek ve yakasında kurdele olan bir gömlek alıyor. Bir anneye yakışır kıyafetler. Heron'ın annesinin giyeceği türden.

/Aralık
2022

/Zor ama, eğlenmesi de lazım insanın

Maggie'nin kızı odasındaki masada oturmuş, sınıfındaki herkese tek tek yılbaşı kartı yazıyor. İşi yakında bitecek gibi durmuyor çünkü her karta altın renkli kalemiyle uzun, kişisel bir mesaj yazmak istiyor. Aklına geldikçe i harflerinin noktasını kalp şeklinde yapıyor. Bazı şanslı kartlara küçük bir çobanpüskülü dalı ya da zarif bir kar tanesi çiziyor. Birkaç zarfı ise folyodan yapılmış Noel Baba çıkartmasıyla mühürlüyor; sekiz yaşındaki kızların gizli dilinde "seni önemsiyorum" demek bu.

Tom odasında, yatağına uzanmış tavana bakıyor. Aslında onun da masasının başında olması gerek; cumartesi sabahı ödev zamanı demek sonuçta. Ama uyukluyor o. İkinci dereceden denklemlerin olmadığı, kimsenin bir şeyleri karşılaştırıp yorumlamasını beklemediği bir gelecek düşlüyor. Tom'un bedeni kıpırdamıyor ama zihni durmadan çalışıyor. Zamanın geçmesini bekliyor.

Alt katta Maggie mutfakta, dergisini açıp tezgâha yaymış. Bu, meşgul olduğunu ve rahatsız edilmek istemediğini diğerlerine duyurmak için kullandığı bir dekor. Bir saat önce kahvaltı ederlerken Conor ona, "Aziz Maggie; Noel Planlamasının kutsal şehidi," diye takıldığında kahve kupasını bulaşık tasına öfkeyle fırlatmış ve kupanın kenarını kırmıştı. Sonra da bunun tam da o sakızların içinden çıkan kâğıtlara özgü bir sahne olduğunu düşünmüştü: "Aşk, daha kahvaltını

bitirmeden birinin sana kendinle ilgili gerçekleri söylemesidir." Ya da bunun daha yaratıcı bir versiyonu. Maggie'nin bu adamla geçirdiği yıllar, onsuz geçirdiklerinden fazla artık. Hayatındaki en önemli yerler ve insanlar birlikteliklerinin meyvesi. Ama bugün, tostunu yerken ağzını şapırdatmasını dinlemektense onu öldürmesi an meselesiydi.

"Mutlu anılar biriktirmek istiyorum sadece," demişti Maggie. "Hepimiz için." Sesinin neşeli bir ev sahibinden çok, bağırsak iltihabı yüzünden ayakta zor duran biri gibi çıktığının kendisi de farkındaydı. Bu ufak tartışma, bütün hafta sonu zehir olmadan önce evden çıkıp nefes alması ve ailenin havasını değiştirmesi gerektiğinin işaretiydi. Maggie, Conor'ı garaj yolunda, arabanın içini süpürürken buluyor ve büyük bir irade göstererek dilini tutuyor.

"Ben yarım saatliğine babama uğrayacağım." Onun özrü bu.

"Sen dönünce öğle yemeğini ben hazırlarım." Bu da Conor'ınki.

/

Heron, Noel ağacını yıl boyunca hayatta tutuyor. Kulübenin yanında, sırlı bir saksıda bekliyor ağaç; iklim değişikliğine verilmiş hoş bir taviz gibi. Aslında bu zamana kadar kocaman olması gerekirdi ama sahibi gibi o da her yıl boyuna değil, enine büyüyor. Dışarıdan içeri taşıma faslı bitince Heron ağacı ortama alışması için arka kapının önünde, yere serdiği gazetelerin üzerinde bırakıyor ve süsleri almak için çatı katına çıkıyor.

Süslerin durduğu bu kutu Heron'a göre zaman kapsülü gibi; her şey geçen yıl ve ondan önceki yıl bıraktığı haliyle duruyor. Kırmızı ağaç süsleri, kurşun askerler, türlü türlü figür... Hepsi eskimiş ama hâlâ kullanılır durumda. Heron

dikkatle süsleri ağaca asıyor; daha ağır olanları ortaya, Maggie'nin –ya da son yıllarda Tom ve Olivia'nın– yaptığı daha hafifler dış dallara. Bir şekilde bugüne kadar sağlam kalmayı başarmış incecik kâğıt süsler, kırmızı simli kanatlara sahip altın rengi kuşlar var aralarında. Tavus kuşuna benzeyen ama belki de ötücü bir kuş veya bir Fransız tavuğu olan bir figür. Heron bir adım geri çekilip ağaca bakıyor. Akşamları baktığında içini açacak bir şey görmek ona iyi gelecek. Ağaçtan yayılan kutlama havası da.

Ağaç hazır olunca garaja gidip dış mekân ışıklarının karışık yumağını buluyor ve kapının önündeki defne ağacına dolamaya başlıyor. Sokağındaki evlerin çoğu haftalar öncesinden süslenmişti zaten. Karşı bahçede neon renkli ren geyikleri sürü halinde koşuyor, biraz ilerideki garaj kapısından LED buz sarkıtları sarkıyor. Yan komşusunun kapısının önündeyse şişme bir kardan adam var; her akşam altıda fişe takılıyor, şişiyor ve parlıyor. Heron'ın hoşuna gidiyor bu kardan adam, yüzünde sempatik bir ifade var. Maggie ise pek hoşlanmıyor; her gördüğünde, "Sırıtıp duruyor," demiş ve elektrik faturasıyla ilgili bir yorum yapmıştı. Heron'a göre, astığı ışıklar gayet yeterli, hatta bir tür iyi niyet göstergesi. Ağacın tepesine ulaşmak için merdivene ihtiyacı var; ışıkları ağaca eşit dağıtmak istiyor. Merdivenin üzerindeyken, sokağın köşesindeki bungalovda yaşayan David'i görüyor; saçma derecede küçük köpeğini gezdiriyor adam. Heron her zamanki nezaketiyle işine ara verip komşusuna selam vermek için merdivenden iniyor. David, kayıtlara göre bu aralık ayının yumuşak geçtiğini söylüyor, Heron da aynı fikirde olduğunu belirtiyor. Ardından David, şu politikacıyla ilgili çıkan haberleri görüp görmediğini soruyor; Heron da gördüğünü, bu aralar ortalığın karışık olduğunu ekliyor.

"Her neyse," diyor David ışıklara bakarak, "sanırım ikimiz de bundan sonra yaşayacağımızdan daha fazla Noel görmüşüzdür. Sağlıcakla." Sonra uzaklaşıyor. Tasmayı birden, hızla çekince köpeğin hareketsiz duran minik bacakları ona yetişme telaşıyla koşuyor, sonra da gölgeye dönüşüyor. Heron komşusuna el sallayıp vedalaşıyor. Ne huysuz herif. Ama tam o sırada, elinin havadaki hareketi neşeli bir karşılamaya dönüşüyor, çünkü Maggie'nin arabası garaj yoluna giriyor.

/

"Mükemmel zamanlama," diyor Heron. Maggie anahtarın düğmesine basıp arabasını kilitliyor, yan aynalar uykuya çekilen metal yaratıklar gibi içeri doğru katlanıyor. Heron merdiveni yerine kaldıracak, Maggie de çay suyunu koyabilir. Maggie paltosunu verandaya asıp göz ucuyla koridordaki masada duran postalara bakıyor. Su faturası. Bir emlakçı broşürü. Musluktan su ısıtıcısını doldururken Heron'ın tavan arasından kutular indirdiğini fark ediyor ve su kaynarken kâğıtlara şöyle bir bakıyor. Memeliler hakkında bir ilkokul projesi. Aşı kartı: Kızıl: *tik*. Kızamık: *tik*. Kabakulak: *tik*. 1991 tarihli bir okul fotoğrafı görüyor. Sıra sıra dizilmiş kız çocukları, *Subbuteo*[1] figürleri kadar küçük duruyorlar.

"İnanılır gibi değil," diye sesleniyor boş mutfağa, "sanki yukarıda çoğalmışlar..." Bardaklara yer açabilmek için dağınıklığı dengesiz kuleler halinde üst üste diziyor. Sevimli değil, sinir bozucu bir durum bu. Eski hayatlarını böyle kurcalamak... Heron'ın bunu sadece halledilmesi gereken bir iş olarak gördüğünü bilse de Maggie için bütün bu süreç fazla ürkütücü; zamanı (daha doğrusu *zamanları*) dolmadan yapılan telaşlı bir ayıklama gibi. O kaosu görmeye daha fazla dayanamadığı için hepsini sağlam bir bez çantaya dolduruyor. Evde bakar, böylece bir koli daha aradan çıkmış olur.

1 Özellikle İngiltere'de yaygın olan küçük futbolcu figürleri. (ç.n.)

Kahvelerini içerken Noel Günü planlarını netleştiriyorlar; Heron'ın onlara kaçta geleceğini, gelirken ne getireceğini konuşuyorlar. Maggie paltosunu iliklediğinde Heron çoktan bahçeye dönmüş, gübre yığınının başında Maggie'nin anlamadığı bir işle meşgul.

Maggie arka kapıdan, "Ben çıkıyorum!" diye seslendiğinde Heron elindeki malayı sallayarak vedalaşıyor onunla. Havanın soğuk olduğunu ya da toprağın kazılmak yerine dinlenmesi gerektiğini söylemenin bir anlamı yok; Maggie de ona el sallıyor.

/

Maggie eve dönüş yolunun tadını çıkarmak için bilerek uzun yolu seçiyor. Belediye binası da süslenmiş Noel için, ama saat erken olduğundan ışıkları henüz yakmamışlar. Kırmızı-beyaz baston şekerler, çoraplar ve süs toplarını andırması gereken ama düpedüz yeşil soğana benzeyen süsler figürlerle süslenmiş. Eve vardığında Maggie ya radyo ya da bir podcast dinleyecek ve yeni edindiği bir çanta dolusu kâğıdı ayıklayacak. Çoğu muhtemelen geri dönüşümü boylayacak olsa da çocukları güldürecek bir şeyler bulacağından emin; gençliğinde kestirdiği kâkülü ölümsüzleştiren eski bir pasaport fotoğrafı veya *Smash Hits*'in[1] verdiği imza defteri gibi bir şey.

1 1978-2006 yılları arasında yayımlanan, gençlere yönelik popüler bir İngiliz müzik dergisi. (e.n.)

/Normallik

Maggie eve vardığında mutfakta oturup *Home Trends* dergisinin yılbaşı özel sayısını karıştırıyor. Sayfaları hızlıca geçip doğrudan esas yazılara bakıyor, bir yandan da şu an kendi mutfaklarında bu dergiyi okuyan diğer kadınları hayal ediyor; "Mükemmel Aile Noel"i fikrinin baskısı altında sessizce ezilen, şık bir sofra düzeni için aylardır hazırlık yapan ya da el yapımı hediye etiketleri uğruna kaligrafi öğrenen kadınları. Maggie bu kadınları küçümsüyor, onları yüzeysel buluyor. Ama sonra kendisini görüyor: reçel kavanozunu temizlemekten daha önemli hiçbir işi yokmuş gibi, dergiden mandalina kreması tarifi kesen bir kadın.

/

Olmayacak iş değil; belgeler dosyalanırken hata yapılmış olabilir. Gözünde canlanıyor: Zarflar kayıp dosyaların arasına karışmıştır, dosyalar kutulara yığılmıştır... Düşününce, tek bir paslı zımbayla tutturulmuş bu üç sayfanın da unutulmuş diğer kâğıtların arasına karışmış olması son derece muhtemel. Diğer ödevler, karneler, teşekkür notları ve bale sertifikalarından farksız birkaç sayfa. Tıpkı bu kutunun içinde üst üste yığılmış, üzerinde kendi adı yazan onlarca belge gibi. Sonuçta hepsi bir şekilde Maggie'ye ait.

Maggie ilk sayfayı çabucak okuyor ve çok sıcak bir yemeği tek lokmada yutmuş gibi hissediyor. Bilgi boğazında

düğümleniyor, midesini yakıyor. Sonra tekrar okuyor, bu kez daha yavaş. Garip bir belge bu, sert ve resmi. Kendisi, aslında hepsi hakkında yazılmış bir rapor. Ama anlatılan bu aile ona hiç tanıdık gelmiyor. Heron ona yalan söylemiş. Bu gerçek, Maggie'nin üzerine ağır, yabancı bir yük gibi çöküyor. Heron hâlâ yalan söylüyor.

/

O akşam Maggie saçlarını sıkıca toplayıp işe koyuluyor. Noel hediyelerini paketliyor, hâlâ alınmamış şeylerin listesini çıkarıyor. Olivia'nın uzun zamandır istediği, kilitli bir günlük var mesela. Pembe değil, mutlaka lavanta rengi olan. Tom içinse birkaç basit şey: çorap, belki bir kitap. Böyle bir akşamı romantize etmek çok kolay; fonda tercihen siyah-beyaz bir film oynar, Maggie şöminenin karşısında çocukların hediyelerini paketler, bir yandan da sıcak şarabını yudumlar. Gerçekteyse işi hızlandırmak için banttan küçük parçalar kesip sehpanın kenarına yapıştırıyor. Kurdeleleri ve süslü etiketleri boş veriyor, çocukların isimlerini tükenmez kalemle paketlerin köşesine yazıyor. Arkada Avustralya televizyonundan bir yemek yarışması açık. Programın düşük gerilimli draması onu rahatlatıyor; yeni geçmişini, kim olduğu ve nasıl biri olduğuna dair öğrendiği yeni bilgileri kafasından uzaklaştırmasını sağlıyor. Yanlış anlamış olabileceğini söylüyor kendine. Belki aceleyle bir sonuca vardı. Belki de raporu baştan sona yanlış yorumladı. Ya da belki sadece abartıyor; sonuçta Noel zamanının böyle bir etkisi vardır, insanı duygusallaştırır, eski zamanları hatırlatır.

/

Maggie'nin büyükannesi, hayatının son döneminde resmen küçük bir kıza dönüşmüştü; sevdiği battaniyelere sarılır,

avuçlarının arasında tuttuğu küçük oyuncak ayıya sığınırdı. Son iki haftasında Maggie her gün okuldan sonra onun başucunda oturup yumuşak saçlarını okşamış, pipetle içebilmesi için portakal suyunu tutmuştu. Annesinin yokluğu Maggie'ye bir tür "masal öksüzü" havası katmıştı zaten. Üzerine büyükannesi de vefat edince Maggie kısa bir süreliğine okulun en tanınan kızı olmuştu. Ondan büyük kızlar onu kollarına alıp teselli etmişlerdi; Hindistan cevizli şampuanlarının kokusu Maggie'nin hafızasına kazınmıştı. Arkadaşları da, yalnızca yüzünü bildiği kızlar da etrafında toplanıp alçak sesler ve abartılı sarılmalarla ona destek vermişlerdi; sanki yas bulaşıcı bir şeymiş, birinden diğerine aktarılabilirmiş gibi.

Maggie, Noel hediyeleri listesinin arkasına Heron'ın onu büyütmesine yardım eden bütün kadınların ismini yazıyor: büyükannesi, öğretmenleri, okul arkadaşının ona regl olmayı anlatan annesi. Bir sürü genç ve birkaç da yaşını almış, iyi niyetli bakıcı. Hepsinin, az ya da çok, üzerinde emeği vardı. Hepsi yardımcı olmuştu ve hepsi muhtemelen gerçeği biliyordu.

/Her şey çocuklar için, gerçekten

Noel sabahı Tom evin içinde keyifle dolaşıyor. "Artık büyüdük yani," dediği için hor gördüğü para çikolatalardan yiyor. Komik desenli çoraplarını giymiş. Aldığı hediyelerden hoşnut: babasının işitme cihazına benzettiği kulaklıklar, hem boyutuyla hem fiyatıyla şaşırtan bir çift spor ayakkabı. Yine de, diyor annesiyle babası, mutlu görünüyor. Hepimiz mutluyuz. Olivia da farklı değil. Yeni geyikli terlikleri ve kurulup hayatına dâhil edilmesi gereken türlü küçük plastik oyuncağı var. Yetişkinler hepsini ona aldıklarını söylüyor. Evet, gerçekten de hepsi onun. Olivia odadan odaya koşturuyor; neredeyse mutluluktan ağlayacak. Maggie telefonundan saate bakıyor. Saat henüz sekiz bile değil.

Daha günün gelenekleri yerine getirilecek, ardından akşam yemeği seremonisi başlayacak. Maggie kahvesini bitirdikten sonra mutfağa gidip lanet işlere koyulma vaktinin geldiğini mırıldanıyor. Ne de olsa hepsinin püf noktası doğru zamanlama: Hindiyi fırına tam vaktinde koymalı ve tam vaktinde çıkarmalı. Yıllar içinde öğrendiği ufak tüyolar da var; piştikten sonra dinlensin diye folyoyla kaplamak gibi. Kestane ve pançetalı o meşhur brüksel lahanasını da hazırlayacak. Mutfak tezgâhı Noel ıvır zıvırlarıyla dolu; kavanozlar dolusu kaz yağı ve yılın sadece bu döneminde ortaya çıkan türlü eşyalar. Ama Maggie, kendisini oyalayıp zihnindekileri ertelemesine fırsat sunan bir bahanesi olmasından memnun.

/

Öğleye doğru ev iyice kalabalıklaşıyor. Conor'ın kardeşlerinden biri geliyor, eşi ve bebekleriyle. Conor'ın anne babası evin en küçük kanepesine yerleşip, bugün yaşananların –ve hatta bütün bu hayatın– tümü kendi eserleriymiş gibi torunlarını seyrediyorlar. Heron tatlıları getiriyor; görev paylaşımında ona düşen bu. Maggie bir yandan yemek yaparken bir yandan da konuşmaları, kahkahaları dinliyor. Birisi sürekli küçük yıldız tornavidayı arıyor. Yeni alınan piller kanepenin yanına düşmüş. Bütün bunlar, Maggie'nin çocukluk Noel'lerine hiç benzemiyor. Benzeyemez de zaten, sonuçta kendi halinde bir adam ile küçük kızıydılar sadece. Babasını mutlu olduğuna inandırmak için gün boyu gülümsemekten yanakları ağrırdı. Televizyon en büyük kurtarıcılarıydı. Maggie her yıl, *Radio Times*'da,[1] o akşam yayınlanacak ünlü film ve yılbaşı özel programlarını fosforlu kalemle işaretlerdi. *Mary Poppins,* Victoria Wood güldürüleri, *Only Fools and Horses...*[2] Hepsi zaman öldürmek için üstüne basıp geçtikleri küçük taşlar gibiydiler. Okul açılana kadar uzayan günlerde ona eşlik eden tanıdık yüzler. Bazen, özellikle ilk yıllarda, başka birinin Noel yemeğine davet edilirlerdi. Ölüm ya da boşanmayla dağılmış, tıpkı kendilerininki gibi ailelerin toplandığı sofralardı bunlar. Maggie bu Noellerden nefret ederdi; kafasını dağıtmak yerine durumlarını daha da gözüne sokardı çünkü. Arta kalan insanlar bir araya geldiğinde kimlerin artık orada olmadığı daha da belirginleşirdi.

/

Noel gününde ne yapması gerektiğini çok iyi biliyor Conor. Ara sıra bir iki tencere yıkamak için mutfağa uğruyor, Buck's

1 Yayın hayatına 1923'te başlayan, dünyanın ilk haftalık televizyon ve radyo programı dergisi. (e.n.)

2 1981-2003 yılları arasında yayınlanan, BBC'nin ünlü komedi dizisi. (e.n.)

Fizz'i[1] dolduruyor. Gösterinin akışını yöneten bir görevli gibi. İhtiyaç halinde oyuncakları plastik kutularından çıkarıyor, yeni cihazların kullanım kılavuzlarını bulur bulmaz üzerlerindeki karınca duası gibi talimatları okuyor. Paket kâğıtları dağa dönüşmeden geri dönüşüme atıyor. Conor çok iyi biliyor: Maggie için Noel günü asla bugüne dair değil, daima geçmişle ilgili.

/

Maggie patatesleri kızgın yağda çeviriyor, hindiyi kontrol ediyor ve davetsiz anılar ansızın zihnine doluyor; bir kokunun ya da bir kazağın renginin araladığı kapıdan içeri sızıyorlar. İşte böylece, durup dururken, Heron'ın ona dokuz yaşındayken –ya da on muydu?– Noel hediyesi olarak aldığı yavru köpeği hatırlıyor. Hediyeden çok, kardeş eksikliğinin sessiz bir telafisi gibiydi.

"Arkadaş olur," demişti Heron.

Maggie her şeyi en ince ayrıntısına kadar hatırlıyor; aylar süren hazırlığı, beklerken içini kaplayan heyecanı. Her şeyi tek tek seçmişti: tasmasını, kayışını, mama kabını. Aklındaki isimleri –Bouncer, Goldie, Honey, Kylie– özenli el yazısıyla listelemiş, hepsini düşünüp tartmıştı. Köpeğin geldiği gün Maggie'nin hayatının en mutlu günüydü şüphesiz. Yarattığı kaos, her yere çiş yapması, her şeyi kemirmesi... Canlanmış bir oyuncak gibiydi; yumuşacık ve sıcacık.

Sadece bir hafta yaşamıştı.

"Böyle şeyler olabiliyor," demişti veteriner onlara, "muhtemelen kalbinde bir zayıflık vardı."

Sonrasında Heron ve Maggie, kendi zayıf kalpleriyle eve kadar yürümüşlerdi. İkisinin de aklından başka bir köpek

1 Şampanya ile portakal suyu karışımından yapılan, genelde kahvaltı veya sonrasında içilen kokteyl. (ç.n.)

almak geçmemişti, hayatlarına eskisi gibi köpeksiz devam etmişlerdi.

/

Annesinin adını kendi adının yanında görmek Maggie'yi sarsmıştı. O adı şimdiye kadar yalnızca resmî evraklarda, doğum belgesinde ve şimdi de burada gördüğünü fark etmişti. Dawn Jacqueline Barnes'ın –kızlık soyadı ise Brown'dı– gerçekten var olduğuna dair yazılı bir kanıtı elinde tutmak tuhaf, hatta biraz ürkütücüydü. Zira annesi aile albümlerinde yok. Heron'ın hayatına dair tek bir belgede bile yer almıyor, en azından Maggie'nin gördükleri arasında. Maggie, annesine dair anılarının güvenilmez olduğunu biliyor; masal kitaplarıyla, başkalarının anneleriyle geçen bir ömürle karışıp bulanmış gibiler. Gerçek anıların yerini dilekler almış. Daha somut detaylar hatırlayabilmeyi isterdi. Dürüst olmak gerekirse, ortak yönleri olup olmadığını da bilmek isterdi. Bir şeye odaklandığında saçını kulağının arkasına atış biçimi benzer miydi mesela? Ya da bir kütüphaneye girdiklerinde, ikisi de kendini eve dönmüş gibi hisseder miydi? Annesinin kısa boylu olduğunu düşünüyor. Bu doğru mu acaba? O zamanlar hatırlayamayacak kadar küçüktü, değil mi? Yine de Maggie'nin neredeyse emin olduğu bir şey var: Annesi, her defasında gereğinden fazla spagetti pişiren bir kadındı.

Maggie başlarda annesini mutlaka sormuştur. Nerede olduğunu, ne zaman döneceğini... Kendi çocuklarının o yaşlardaki halini düşünüyor; tuvalete giderken bile peşini bırakmıyorlardı. Bir arkadaşıyla yemeğe çıksa, onu tutsaklıktan kurtulmuş gibi karşılıyorlardı. Maggie de annesinin nereye gittiğini defalarca, tekrar tekrar sormuş olmalı. Ve bir noktada vazgeçmiş olmalı. On dört yaşına geldiğindeyse bütün bu sorular tekrar patlak vermişti. Sormadığı soruların acısını

zavallı Elaine'den çıkarmıştı. Elaine, iki kez boşanmış, yetişkin çocukları olan ve Maggie'nin hatırladığı kadarıyla Heron'ın hayatındaki tek gerçek sevgilisiydi. Evde yeni bir kadının varlığına Maggie, beklenen tepkiyi vermişti; odalardan hışımla çıkıyor, kapıları çarpıyor, bir yandan da hakaretler savuruyordu. Klişe ama etkili bir yöntemdi. Şimdi geriye dönüp baktığında bu ilişkinin nasıl bittiğini hatırlamıyor bile, hiçbir zaman nedenini de öğrenmemişti. Ama öfkeli bir ergen kızın, bu birlikteliği kolaylaştırmadığı kesindi.

On beş yaşındayken, gerçek annesini bulmak için evi terk etmekle tehdit ettiğinde Heron öyle yıkılmıştı ki Maggie geri adım atmıştı. Bunun yerine hayal gücüne sığınıp kendine bir anne uydurmuştu. Esprili, bilge, iyi bir anne yaratmıştı hayalinde. Artık açıkça görebildiği şeyi o zamanlar göremiyordu tabii: Heron'ın yalnızlığı, Maggie'nin suçuydu. Bunu düşünmek, bir yandan her şeyin yerli yerine oturduğunu görmek tuhaf, hatta sarsıcıydı. Daha yirmili yaşlarında, kucağında –gerçek anlamıyla– bir bebekle tek başına kalmış babasına ne kadar yük olduğunu şimdi anlıyordu.

/

Noel yemeği servis edildiğinde herkes üstüne düşeni yapıyor. Hindi yeniyor, yılbaşı çatapatları patlatılıyor ve biri dirseğiyle bir kadeh Şiraz şarabını masa örtüsüne döktüğünde kimse aldırmıyor. Zaten sandalyeler uyumsuz, patatesler elden ele dolaşıyor, sosu kimin bitirmek istediğine dair sorular havada uçuşuyor. Üstündeki küçük mavi ateşin aydınlattığı pudinge sıra geldiğinde Olivia herkese bebek İsa için mutlu yıllar şarkısı söyletiyor. Yetişkinler, gülmekle onu azarlamak arasında tereddüt ediyorlar.

Mutfak toparlanıyor, misafirler sırayla bulaşıkları yıkıyor ve Maggie sonunda, elinde bir kadehle hediyeleri açmak

üzere oturuyor. Bu hediyelerin, Conor'ın çocukları geçen hafta sonu kasabaya götürdüğünde alelacele seçilip alındığını gayet iyi biliyor. Tom'dan, lavantalı bir banyo seti. Daha ziyade yaşlı kadınlara ve bebeklere göre bir koku olsa da Maggie beğenmediğini söyleyemez. Tom, annesinin abartılı teşekkürüne sessizce katlanıyor.

"Ne güzel hediye," diyor Maggie. "Bu akşam hemen kullanırım."

Oğlu kendisiyle gurur duyuyor; hediyeyi seçmesi sadece bir dakikasını almıştı, raftan çekip çıkarıvermişti. Sıra Olivia'da. Maggie'nin hemen yanında, ona kocaman gülümseyerek bakıyor. Hediyesi o kadar sıkı paketlenmiş ki bantla kat kat kaplanıp lamine edilmiş gibi. Ama Maggie bir köşesinden yırtıp açmayı başarıyor. Paketin içinden Hello Kitty kafası şeklinde küçük bir plastik kutu çıkıyor. Onun içinde de kalemtıraş, ona uygun bir silgi, minik simli kalemler ve küçücük bir not defteri var.

"Ofisin için aldım. İşe götürebilirsin," diyor kızı. Maggie ona teşekkür ediyor ve tam da ihtiyaç duyduğu şey olduğunu söylüyor.

Akşamüstü ilerledikçe herkes evin içinde dolaşıp sıradaki meşguliyeti arıyor. Kaçınılmaz Monopoly oyunu başlıyor; oyunculardan bazıları gerçekten hevesli, bazılarıysa gönülsüz. Her zamanki gibi, birisi yürüyüşe çıkıp temiz hava almayı öneriyor. Bu fikir herkesi ayakkabı ve mont arayışına sürüklüyor. Maggie, Conor'ın hediyesi yeni atkının etiketini kesip boynuna doluyor. Yosun yeşili, moher bir atkı; normalde seçmeyeceği bir renk olsa da hoşuna gidiyor, ona tam çıkaramadığı bir şeyi anımsatıyor. Yürüyüşe çıkacakların toplandığı antre sıcak ve tıklım tıklım. Herkes fermuarlarını çekip düğmelerini ilikliyor; bebek, polar kozasına dikkatle yerleştiriliyor. Dışarıda hava kararmış. Conor, en güzel sokaklardan

geçen bir rota çiziyor; kocaman evleri, beyaz yılbaşı ışıklarını ve çıkma pencerelerde altın gibi parlayan gerçek çam ağaçlarını gururla, sanki hepsi kendi hayatının bir parçasıymış gibi gösterecek.

Maggie bütün gün kendini tutuyor. Tabakları duvara fırlatmıyor, usulca masaya yerleştiriyor. Doğruyor, servis ediyor, dilimliyor ve elindeki çatal bıçağı başka bir amaçla sallamıyor; kendini tutuyor. Bağrış çağrış olması gerektiğini düşünüyor. Başka ailelerde mutlaka gözyaşları olurdu. Sesler yükselir; komşular birini mi arasak, bir şey mi yapsak, diye düşünürlerdi.

Ama akşam olduğunda saklanacak bir yer kalmıyor. Bütün aile bir arada, günün ne kadar güzel geçtiğini konuşuyorlar. Maggie babasına bakıyor; önünde küçük bir yılbaşı tabağı duruyor, elindeki minicik şeri bardağı onu dev gibi gösteriyor. Ayağının dibinde Olivia, yere oturmuş, kalp şeklindeki oje setini dikkatle açıp kapatıyor. Maggie, isterse şimdi ayağa kalkıp konuşabileceğini biliyor. Şömineyi sırf keyif olsun diye yakıp yakmama tartışmalarını bölebilir. Hatta inleyebilir, bu kadarı çok fazla, diye haykırabilir. İçimdeki hayati bir parça çöktü. Bütün bunlar, bugün, bu mutluluk, hepsi yanlış, diye bağırabilir. Ama hiçbirini söylemiyor. Maggie babasını tanıyor. Sen daha çocuktun, seni korudum, diyecek. Elimden gelen buydu. O yüzden Maggie üç çeşit peynir yiyor ve Noel'i paramparça edecek o kelimeleri yutuyor. Günü mahvetmeye kıyamıyor. Heron'la henüz yüzleşemiyor, çünkü nereden başlayacağını, nasıl bitireceğini bilmiyor. Söylemesi gereken onca şey imkânsız görünüyor. Üstelik babası hasta, günbegün zayıflıyor.

/

Yorgun ve tok Heron, kızının ona baktığını fark ediyor; yüzündeki ifadeyi acıma olarak okuyor. Kızım Noel'de *beni* izliyor, diye düşünüyor, sanki beni hafızasına kazımaya çalışıyor. Belki de bunun son olma ihtimaline karşı beni bir anıya dönüştürüyor. Az önce Conor telefonunu masanın etrafında dolaştırıp herkesin kâğıttan şapkalarıyla gülümsediği anları çekerken de benzer bir hisse kapılmıştı Heron. Videoyu tekrar izlediklerinde kendisini arka planda görmüştü; yüzündeki ifade bariz biçimde yanlıştı. Etrafındaki herkes gülümseyip kameraya el sallarken o fazla dik, fazla hareketsizdi. Bir oyun oynamaktan söz ediyorlardı; sessiz sinema ya da şu çizerek oynanan şey. Heron pes edip yatacağını söylüyor. Kimsenin onu on dakika mesafedeki evine bırakacak hali yok. Aslında yürüyerek dönebilir ama Maggie ısrar ediyor. Kalmalı.

Maggie, misafir yatağının ayak ucuna özenle katlanmış bir havlu ve otel banyosundan aşırılmış küçük banyo ürünleri bırakmış. Bu düşünceli detayların her biri Heron'a kendi evinde olmadığını hatırlatıyor. Oda, Maggie'nin dergilerinden birinin sayfalarından fırlamış gibi; duvarlar beyazın tam doğru tonunda, ışık yumuşak, çarşaflar kaliteli. Heron her Noel'de aldığı pijamaların başka bir türü olan yeni pijama paketini açıyor. Havluyu kaldırdığındaysa altındaki kahverengi zarfı görüyor. İçinde, paslı bir zımbayla birbirine tutturulmuş üç sayfa kâğıt var.

/

Şık kadehler hâlâ masanın üzerinde. Conor ikisini soğuk suyun altında çalkalayıp Maggie'ye ağzına kadar kırmızı şarap dolu bir kadeh uzatıyor. Maggie kanepenin köşesinde, ayaklarını altına almış, elleri günün yorgunluğuyla ağırlaşmış halde oturuyor. Babasının yatmaya çıkmış olması onu rahatlattı. Şimdi Heron, mahkemenin verdiği o refah raporunu

bulacak, okuyacak ve Maggie'yle ne zaman, nasıl konuşacağını düşünmeye başlayacak. Maggie, kendisiyle ilgili bu yeni bilgiyi nihayet sindirebilir. Bekleyebilir. Conor şömineye en yakın koltuğa kurulmuş, Olivia'nın daha ilk günden bir uzvunu kopardığı bebeklerden biriyle uğraşıyor. Maggie kocasının o plastik kolu plastik omuza oturtmaya çalışırken yüzüne yerleşen dikkat ve sabrı izliyor. Şarabından bir yudum alıyor, derin bir nefes çekiyor ve öğrendiklerini Conor'a anlatıyor. Bundan sonra ne yapmayı düşündüğünü, ne yapmayacağını söylüyor. Conor dinliyor. Başını sallıyor. Ne söylemesi gerektiğinden emin olmadığını kabul ediyor. Bütün bunlar, düşündüğünden daha büyük ve daha tuhaf. Oyuncak bebeğin kolu yerine oturunca Conor mutfağa gidiyor ve arka kapıyı açıyor; kaz yağının buharı ve hüzün, gece göğüne karışıp uçuyor.

/Aralık
1982

/Korkmadan, kayırmadan, sevgi ve husumet gütmeden

Mahkeme salonu modern; her yanı o parlak, açık renk ahşaptan, sanki gömme dolaplar büyüyüp tüm salonu yutmuş. Dawn, Heron'a baktığında onu neredeyse tanıyamıyor. Buraya nasıl geldiklerine inanmak güç. Bir mahkeme salonunda karşı karşıya gelmeleri, üstelik yabancıların önünde birbirlerini böyle küçük düşürmeleri akıl alır gibi değil. Heron'ın en iyi ikinci takım elbisesini, yani C&A marka olanı giydiğini görmek Dawn'un sinirlerini iyice zıplatıyor.

Boğazının arkasında biriken, içini bir sıvı gibi kaplayan o korku olmasa bütün bu prosedür, ayağa kalkmalar, oturmalar son derece sıkıcı olurdu. Dawn hem gülmek hem de kusmak üzereymiş gibi hissediyor. Önce bazı ayrıntıların netleşmesi gerekiyor; incelenecek tarihler ve bilgiler tek tek sıralanıyor. Konunun uzmanları tarafından hazırlanmış raporlar okunacak. Mahkemenin işleyişi böyle. Avukatlar önce duruşmanın çerçevesini çizecek, sonra ilerleyecekler. Sonra aynı avukatlar Dawn'dan ya kendisini savunmasını ya da her şeyi inkâr etmesini isteyecekler. Sonuçta herkes bir açıklama bekliyor.

İsimleri yüksek sesle okunduğunda Dawn, düğün günlerinden beri kimsenin ona Henry dediğini duymadığını fark ediyor. Kendisine söylendiği gibi sessizce oturuyor. Birazdan bütün hataları ve yetersizlikleri tek tek anlatılacak. Bunlarla

baş etmek için kendini fazla genç hissediyor. Aynı zamanda çok da yaşlı.

/

Heron'ın vekili, kendini tanıtırken küçük bir espri yapmayı seven bir adam. Çoğu zaman, "James Paul. Evet, ikisi de isim, tam bir karmaşa değil mi?" diyor. Bazen de, ortam uygunsa, "İsmim Paul, James Paul." Bu sabah ise Heron'ı Oxbridge usulü bir tokalaşmayla karşılamış ve sadece, "Ben James Paul, telefonda konuşmuştuk. Hadi bu işi halledelim, ne dersiniz Bay Barnes?" demişti.

Bay James Paul konuşmak üzere ayağa kalktığı an Dawn, bu adamın ayakkabılarını hayatı boyunca unutamayacağını anlıyor. Burnu hafif büzgülü, üzerinde altın renkli bir çubuk bulunan küçük, zarif mokasenler. Sonuç ne olursa olsun, bu adam ve o narin, bağcıksız ayakkabıları zihnimin bir köşesinde hep kalacak, diye düşünüyor Dawn.

İlk olarak, omuzlarından düşecekmiş gibi duran kazayağı desenli ceketiyle sosyal hizmet görevlisi çağrılıyor. Çocuğun risk altında olduğunu düşünüyormuş, öyle diyor, ardından kendini düzelterek bunun "profesyonel görüşü" olduğunu ekliyor. Dawn bu sözleri duyar duymaz kendini tutamayıp derin bir şaşkınlık sesi çıkarıyor. Mahkeme bu tepkiyi nazikçe duymazdan geliyor; Heron'ın vekili ise görevlinin söylediklerini biraz daha detaylandırmasını rica ediyor.

"Bayan Barnes'ın kendi kızına zarar verebileceğini mi söylüyorsunuz?"

"Fiziksel olarak olmasa da," diyor sosyal hizmet görevlisi, "ahlaki açıdan. Sonuçta bu ahlaki bir mesele."

/

Heron daha önce hiç mahkeme salonunda bulunmamıştı. Gerçeğinin, televizyonda gördüklerine hiç benzemediğini

fark ediyor. Etrafındaki görevlilere, onların avukatlık ücretlerine ve kullandıkları Latince terimlere bakınca onu böyle bir güne hazırlayacak bir hayat yaşamadığını fark ediyor. Dirseklerini masaya yaslıyor. Burada kendisinden birtakım şeyler bekleniyor: sarsılmaz bir özgüven ve ahlaki üstünlük. Heron kendisini hiçbir zaman cesur bir adam olarak görmemişti, hele intikam peşinde koşan biri olarak hiç. O sadece kuralları severdi. Okuldayken diğer çocuklar, müdürün odasına hiç gönderilmemiş tek öğrenci olduğu için onunla alay ederlerdi. O zamanlar uslu bir çocuktu, şimdi de kendince iyi bir adam. Buna gerçekten inanıyor. Hız sınırını aşmaz. Küfür etme alışkanlığı yoktur; en azından ağır küfürler etmez, kadınların yanında hele asla. Ama bugün, iyiliğin onu nereye getirdiğini çok net görebiliyor.

Heron, farklı çatalları hangi sırayla kullanacağını bilen adamlara boyun eğiyor. Kol düğmesi takan erkeklerin tavsiyelerine uyuyor. Avukatlar ona delilleri göstermişti, yalnızca utancı bile Maggie'nin hayatını mahvetmeye yeterdi. Böyle bir annenin varlığının, kızını da aynı yola sürükleyeceğini anlatmışlardı. Bunun en doğru yol, hatta tek seçenek olduğunu söylemişlerdi. Kızını annesinden ayırmalı, kızıyla birlikte sil baştan bir hayat kurmalıydı. Heron, sorunlarını çözmek için uğraşan bütün bu insanlara baktığında onlara güvendiğini hissediyor. Artık bu davayı durduramayacağının, bundan sonra yaşanacakların kontrolünden çıktığının farkında.

/

Mahkeme öğle arasına girdiğinde Heron sokağın karşısındaki fırından yumurtalı sandviç alıyor ve köpük bardaktaki çayla ellerini ısıtıyor. Hava dışarıda oturmak için fazla soğuk ama Heron nereye gitmesi gerektiğini ya da ne yapmasına izin verildiğini bilmiyor. Avukatları birkaç adım geriden ona

yetişiyor; nefeslerini ellerine üfleyip ayaklarını yere vurarak ısınmaya çalışıyorlar. Avukat, aranın bitimine kadar içebildiği kadar çok sigara içmekle meşgul. Vekil ise yün paltosunu bacaklarının altına çekerek, "Bu öğleden sonra baskıyı artırmamız gerekiyor," diyor, ardından da sesini yumuşatıp, "yani, artırmayı *düşünmeliyiz* bence, ne dersiniz?" diye ekliyor.

Heron beton bankın soğuğunun ucuz paltosunu ve kumaş pantolonunu delip geçtiğini hissediyor. Neredeyse ıslak bir soğuk, dizlerinin arkasından yukarı tırmanıyor. Tam o sırada, daha sonra açıklaması mümkün olmayan bir düşünce geliyor aklına: Belki burada yeterince uzun süre otururs soğuk tüm bedenine işler ve onu cam gibi, düşünmeyen bir buz parçasına dönüştürür.

Sessizce çiğniyor; sandviçteki domates ekmeği yumuşatmış. Normalde domatesi çıkarıp yağlı kâğıda sarardı ama vekilin gözünde huysuz ya da çocuk gibi görünmek istemiyor.

Avukat söze giriyor. "Böyle yumuşak şekilde ilerlemeye devam edersek mahkeme muhtemelen uzlaşma önerecek. Büyük ihtimalle de paylaşımlı velayet. Örneğin, her iki haftada bir hafta sonu ve okul tatillerinin babayla geçirilmesi gibi. Bu da tabii onun hanesine zafer olarak yazılır."

Bunu zaten konuşmuşlardı. Heron yüksek saatlik ücreti ödeyip avukatın karşısına oturarak, kazanmalarını sağlayacak stratejiyi en ince ayrıntısına kadar dinlemişti. Ama şimdi, bu beton bankın soğuğu iliklerine işlerken Heron'ın her şeyi değiştirmek için son bir fırsatı var. Bir şey yapmalı. Karşı çıkmalı. En azından onları yavaşlatacak bir şey söylemeli. Çünkü her an, evet, bunu önerelim, diyebilirmiş gibi hissediyor. Sonuçta kulağa makul bir çözüm gibi gelmiyor mu? İnsanlar boşanabilir. Kızı, annesini seviyor. Heron da kızını hafta sonları bovlinge götüren bir baba olamaz mı? Çizburger yemeye alışamaz mı? Ama sonra, önlerinde uzanan yıllar gözünün

önüne geliyor... Noel günü kimin yalnız kalacağı üzerine kapı önlerinde yapılacak tartışmalar. Dawn'un, kendisine şu an baktığı gibi bakacağı bir ömrü kaldıramaz Heron. Sanki değişen, tanınmaz olan kendisiymiş gibi... Ama asıl mesele, bir türlü çözüm bulamadığı sorun farklı: Bunu kızına nasıl yapabilir? Sosyal hizmet görevlisi de, avukatlar da ona açık açık anlattılar. Görevinin, kızını o hayatın tuhaflığından ve olası sonuçlarından uzakta tutmak olduğunu söylediler. Okul bahçesindeki zorbalardan ya da daha kötülerinden onu korumak Heron'a düşüyor. Her türlü riskten korumak.

Heron kafasını sallıyor, bankta kıpırdamadan oturuyor ve kabul ediyor.

"Evet, tamam. Ne gerekiyorsa yapın."

/Mesele cevaplar değil, sorular

James Paul'un yıllar içinde geliştirdiği, işine çokça yarayan küçük bir taktiği var: Dawn'u sorguladığı süre boyunca bakışlarını Dawn'un sol kulağındaki zarif, küçük altın düğüm küpede sabitliyor. Karşısındaki insanın gözlerine bakmamak işini kolaylaştırıyor, böylece Dawn'un yüzünde beliren şaşkınlık ya da başka herhangi bir ifade de dikkatini dağıtamıyor.

James Paul masasındaki dosyayı açıp yargıcın dikkatini çekeceğini bildiği soru listesini çıkarıyor.

"Bayan Barnes," diye başlıyor, "mahkemeye pratik bir konuyu açıklar mısınız?"

Dawn başını sallıyor.

"Siz ve sevgiliniz seks yaptığınızda..." Burada durup iki parmağını kıvırarak "seks" kelimesini tırnak içine alıyor. "... ne tür cihazlar kullanıyorsunuz?"

Duyduğu soruyla yanakları kızarsa da Dawn adamın ne demek istediğini anlayamıyor. "Cihazlar derken?"

James Paul devam ediyor. "Çocuğunuzun önünde seviştiğiniz oluyor mu Bayan Barnes? O kadınla seks yaparken gürültü çıkarıyor musunuz? Kızınız sizi hiç duydu mu?"

Dawn önüne, birbirine kenetlediği ellerine bakarak, "Ne demek istiyorsunuz?" veya "Tabii ki hayır," dediği an James Paul hemen bir soru daha, sonra bir soru daha yöneltiyor.

"Peki öpüşüyor musunuz? El ele tutuşuyor musunuz? O küçük kız, annesinin başka bir kadını dudaklarından öptüğünü gördü mü hiç?"

"Yanıtlamak zorundasınız Bayan Barnes," diyor yargıç. "Soruyu yanıtlamak zorundasınız."

/

İlk sorulardan sonra Dawn başını dik tutuyor, ya da en azından deniyor. En kötüsünü atlatmış olmalı. Bu akşam Hazel'a her şeyi en ince ayrıntısına kadar anlatmaya çalışacak. Bunun, çok zor bir sınava elinde kalem yerine yalnızca ip parçasıyla girdiğini gördüğün bir kâbusa benzediğini söyleyecek. Tam olarak öyleydi. Adaletsiz. Gerçek dışı. Heron'ın avukatı önündeki evrakları toplarken salona sessizlik çöküyor. Dawn, sonunda sıranın kendisine geldiğini, nihayet kendini açıklayabileceğini düşünüyor.

Hazel'ın mektuplarını burada, avukatın elinde görmek akıl alır gibi değildi. Şimdiye kadar mahkemede yaşanan onca şeyden sonra onu gerçekten sarsan, kalbini sıkıştıran tek sahne bu oluyor. Bunları nasıl bulmuşlar? Dawn, Heron'ın çamaşır dolabının kapağını bir kez olsun açtığını görmemişti. Ev işlerinin saklı köşeleri Heron için hep görünmez gibiydi. Dawn'un ahlaksızlığına dair kanıt aramak için, evden çıktıktan sonra bütün evi didik didik aramış mıydı? Heron'ı bunu yaparken hayal etmek güçtü. O sırada Heron'la göz göze geliyor, aynı şeyi düşündüklerini anlıyor. Tabii ya... Heron değil, annesi bulmuştur bunları. Dawn'un yeni yıkanmış nevresimlerini yerleştirmek için dolabı açmış ya da Maggie'ye banyodan sonra kurulanması için sıcak bir havlu almaya uzanmıştı.

"Onlar özel," diyor Dawn. Ama artık hiçbir şey özel değil.

Yargıç, mektupların mahkeme huzurunda yüksek sesle okunmasına izin veriyor. Yüksek sesle okunacak, her kelimesi daktilonun tıkır tıkır vuruşlarıyla tutanağa geçilecek.

Hazel'ın mektupları.

Dawn, Hazel'a yazarken hep Basildon Bond[1] yazı setinin krem renkli kâğıtlarını kullanmıştı; özel günler için sakladığı kâğıtlardı bunlar. Hazel'ın cevaplarıysa soğan zarı kadar ince *airmail* kâğıdında, *par avion* zarflarında gelirdi; ikisinin arasında, şimdi hatırlayamadığı bir şakanın parçasıydı bu.[2] Dawn o mektupları bir genç kız gibi göğsüne bastırır, her kelimesini ezberlerdi. Lakaplar, şiir dizeleri, "bizim şarkımız" dedikleri şarkıların sözleri. Elbette bu mektupları postalamaz, elden teslim ederlerdi. Bazen de Dawn evden çıkmadan önce mektubu Hazel'ın bulacağı bir yere bırakırdı. Buzdolabındaki süt şişesinin arkasına sıkıştırır ya da gece uyumadan önce görsün diye yastığının altına koyardı.

Avukat, solgun mavi kâğıtlardan oluşan demeti havaya kaldırıp salladığında Dawn oturduğu yerden Hazel'ın el yazısını, üşengeççe uzayan harf kuyruklarını, özellikle de alt satıra taşan y harflerini seçebiliyor. Mektupların gerçekliğini inkâr etmesi imkânsız.

"*Bir günlüğüne bir yerlere gidelim.*" Hazel'ın kelimeleri, avukatın sesinde boğuluyor. "*El ele tutuşur, plajda piknik yaparız. Ya da cips yeriz? Çocukken Cromer'a gittin mi hiç?*"

Vekil, Hazel ve Dawn'un rüyalarını okuyor şimdi. Mum ışığında yemek yemek istedikleri restoranları, beyaz örtülü masaları, uzak şehirlerdeki otel odalarını. Raflarına eşyalarını dizecekleri, kendilerine ait küçük bir evi. Dawn bunların eski bir romanın satırlarına benzediğini düşünüyor. Romantik, zararsız, naif hayaller. Hollywood filmlerinden ve gençliklerinde hayran oldukları ünlülerden ödünç alınmış klişeler.

"Çocuğunuzu terk etmeyi mi planlıyordunuz Bayan Barnes?"

---

1 İngiltere'de, özellikle resmî yazışmalarda kullanılan kaliteli bir kâğıt markası. (ç.n.)

2 *Par avion*, yani "hava yoluyla" gönderilen zarfları birbirlerine aynı kasabada, elden vermeleri kastediliyor. (e.n.)

Kanıtı burada işte, diyor, tükenmez kalemle yazılmış: deniz kenarında bir ev.

"Plan değil bu," diye karşı çıkıyor Dawn. "Oyun gibi bir şey. Eğlencesine yani."

"Eşinizi ve çocuğunuzu terk etmek sizin için eğlenceli mi?"

"Hayır," diyor Dawn, "tabii ki değil. Söylemek istediğim, mektupların içeriklerini yanlış yorumluyorsunuz."

"Öyle mi yapıyorum?" Vekil yavaş ve dikkatli konuşuyor, bozulmak üzere olan bir kasetten çıkıyor sanki sesi. "Öyle mi yapıyorum Bayan Barnes? Bana her şey fazlasıyla açık görünüyor."

Mektuplarda birbirlerini arzuladıklarına dair neredeyse hiçbir iz yok; aptal değiller. Bununla mı suçlanıyorum yani, diye düşünüyor Dawn, farklı bir mutfak lavabosu istemekle mi? Ama vekil yine de bir şeyler buluyor ya da uyduruyor. Kaşlarını kaldırıp odayı süzüyor. O okudukça Hazel'ın kelimeleri sanki paslanıyor.

"*Gece uykuya dalmadan önce sol bileğimin içini öpüyorum; saatimin hemen altında kalan, senin hep öptüğün o gizli yeri. Orada hâlâ dudağının izi olduğuna eminim. Çarşamba günü seni gördüğümde bana birkaç depozito öpücük bırakır mısın? Bileğimi yüz kere öpmene ihtiyacım var, ki ayrıyken onları bozdurup kullanabileyim.*"

/

Dawn'un anlayışı katman katman derinleşiyor; sanki tortular birikiyor ve onu dünyanın çekirdeğine doğru bastırıyor. Kendini açıklamasının bir yolu yok. Mektupları gerçek, kesin niyetler olarak okuyorlar. Onların sadece bir nefes alma alanı sağladığını, görüşemediklerinde ya da telefonda konuşamadıklarında birbirlerine ulaşmak için yazılan kelimelerden

ibaret olduğunu kimse anlamıyor. Zaten mektupların bütün anlamı, gerçek olmamalarıydı. Engellerden ve sonuçlardan bağımsız bir hayat yaratabilecekleri birkaç satırdı. Başka bir dünyanın mümkün olabileceğini hayal etmişlerdi sadece. Bu, o dünyanın gerçekten var olduğuna inandıkları anlamına gelmiyordu.

Dawn bunun olmasına izin verdiği için kendisine çok kızgın. Hazel'ın mektuplarını yakabilir ya da yırtıp atabilirdi. Mutfak lavabosunda ıslatıp hamur gibi ezebilirdi, en azından işlerini zorlaştırabilirdi yani. Şimdi görüyor ki bütün amaçları onu küçük düşürmek. Ama avukatın merakında, yargıcın daha fazla ayrıntı istemesinde başka bir şey daha var sanki. Dawn'dan; kendisinin bile nasıl kullanacağını bilmediği *gücünden* korkuyor gibiler.

Dawn ne söylerse söylesin, ne yaparsa yapsın, hatta ağlasa bile nafile; kimsenin fikrini değiştiremeyecek. O sabah evden çıkarken her şey kafasında ne kadar netti oysa. Kızını seviyordu, önemli olan buydu. İnsanlar mantıklı davranır, adil olurlardı. Şimdi, avukat özel mektuplarını okurken, Dawn oturduğu yerden o kelimeleri yok edebileceği ne kadar çok yol olduğunu düşünüyor. Çamaşır suyu. Ateş. Makas. Aslında çoktan yok etmiş olması gerekirdi.

/

Dawn'a doğru ile yanlış arasındaki farkı anlatmak üzere başka uzmanlar çağrılıyor. Psikiyatrist mahkemeye bizzat gelmiyor ama yazıp gönderdiği uzman görüşü yargıca yüksek sesle okunuyor. Ömrünü fahişelerin çocuklarını incelemeye adamış bu görünmez adamın hükmü net: Bu tür durumlarda çocuğun zarar görmesi kaçınılmazdır. Uyuşturucu. Suç. Alışıldık hikâyelerdir bunlar. Dawn'un avukatı boğazını temizleyip yargıca dönüyor, bu ifadenin davaya uygunluğunu sorgulamadan edemiyor.

"Farklı bir durum söz konusu, sizce de öyle değil mi?"

Ama sayın yargıç aynı fikirde değil; dikkati dağıtıldığı için sinirlenerek avukatın itirazını reddediyor. Ona göre, o örnek hayatın doğal akışına ne kadar uygun değilse, bu dava da o kadar değil. Rapor kabul ediliyor ve okunuyor. James Paul'un kendinden emin sesi, sapık bir anneye sahip çocukları nasıl bir hayatın beklediğini mahkemeye açıklamaya başlıyor.

/

Mahkeme binasından iki mil uzakta Maggie, büyükannesinin elini tutuyor. Pastane vitrinindeki kırmızı-beyaz şekerlerle kaplı çöreği gösteriyor. Maggie son zamanlarda çok fazla kek yedi. Henüz Noel olmamasına rağmen yeni oyuncakları da oldu: banyoda yüzdürdüğü küçük, plastik bir kaplumbağa, gidonuna kurdeleler bağlanmış mavi bir scooter. Bu aralar, neredeyse ne zaman lolipop istese alındı. Maggie neleri isteyip neleri isteyemeyeceğine dair yeni bilgiler edindi. Büyükannesiyle cam kenarındaki bir masaya oturup çöreğin tamamını yedikten sonra yapış yapış olmuş parmaklarını tek tek yalıyor. Bir tane daha yiyip yiyemeyeceğini soruyor. Sonra da, yine, annesinin ne zaman eve döneceğini.

/

Dawn, yüzünün ve bedeninin verebileceği mesajları düşünmeden duramıyor. Kollarını kavuşturmamaya çalışıyor. Ne kaşlarını çatıyor ne de gülümsüyor. Hangi kol, göz ve ağız kombinasyonunun utancını gizleyebileceğini bilemiyor. Fazla umursamaz ya da fazla kayıtsız da görünmemeli. Ellerinin titremesini durdurmak için avuçlarını masaya bastırdığında, masaya vurup kızı hakkında yalnızca kendisinin bildiği sonsuz şeyi sıralama isteğine direniyor. Kızının teninin kokusunu, tırnaklarının kıvrımlarını bildiğini anlatmak istiyor

onlara. Maggie'nin tostunu dört küçük üçgen şeklinde kestirdiğini ve onlara "kedi kulakları" dediğini söylemek istiyor. Kızının yatağının altındaki metal kalemlikte bir pound ve birkaç senti olduğunu, çünkü para biriktirip gerçek ışıkları olan bir bebek evi almak istediğini açıklamak istiyor. O küçük kızı henüz kendisi küçük bir kız olduğu günlerden beri sevdiğini, kendi çocukluk hayalleriyle onu düşleyip var ettiğini anlatmak istiyor. Ve ona bunların herhangi birini neden sormadıklarını anlayamıyor.

Bunun yerine, seks hakkında sorular soruyorlar ona. Ne zaman, nasıl, kimin ne yaptığıyla ilgili şeyler. Ne avukatların ne de yargıcın utanır bir hali var. Aksine, bu meseleyi önemli bir delilmiş gibi ele alıyorlar. Dawn bu konudan rahatsız oluyorsa kendisinden başka kimseyi suçlayamaz sonuçta. James Paul, Hazel'la kaç kez seviştiklerini sorduğunda Dawn'un içinden gülmek geliyor. Sanki defter tutuyormuş da her seferinde on üzerinden puanlıyormuş gibi. Dawn, bir kerenin bile James Paul için yeterli olduğunun farkında; Dawn'u onarılmaz biçimde değiştirmek, tek meşgalesi ve takıntısı *bu* olan birine dönüştürmek için, bir kere yeter de artar. James Paul'un çizdiği tablo şu: Dawn, dizginlenemeyecek kadar güçlü, bencil arzulara sahip bir kadın. İyi bir anne bu riski almaz. İyi bir anne bunu istemez. Dawn, dünyada gerçekten önemli olan her şeyden kopmuş biri olarak gösteriliyor.

/

O akşam Dawn aç olmadığı konusunda ısrar etse de Hazel gücünü koruması için biraz da olsa yemesi gerektiğini söylüyor. Hazel mutfakta, Dawn'un iştahını açabilecek bir şey ararken su ısıtıcısının yanına sıkıştırılmış bir kartpostal buluyor. Üzerinde, "Aşk, umudu kaybetmemektir," yazıyor. Altında da ıssız adadaki bir oğlanın, içindeki mektupla kendisine

doğru yaklaşan şişeyi izlediği bir çizim var. Hazel da bunlardan Dawn'a almıştı; onun aldığında, "Aşk, kaderin kapıyı çalmasıdır," yazıyordu. Çizimde küçük bir çocuk, bir buket çiçeği arkasında saklarken küçük bir kız kapının arkasında utana sıkıla bekliyordu. Birbirlerine yaptıkları kâğıtlı jestlerden biri daha. Bir şey anlatma çabası. Kartpostal dükkânında bu iki kartı kasada yan yana koyduklarında kasiyer kadın onlara gülümseyip göz kırpmıştı. "Erkek arkadaşlarınız şanslı çocuklarmış," demişti, onlar da ödemeyi yaparken kahkahalara boğulmuşlardı.

Hazel tepsiye bir bardak çay, kıymalı turtanın son dilimini ve günün şokunu –mektupların uluorta okunmasının utancını– biraz olsun bastıracak tatlı bir şey koyuyor. Dawn'un hayatı boyunca kulağında çınlayacak o soruları hafifletecek bir şey. Çayı Dawn'un ellerine tutuşturuyor, yanına oturuyor ve ona yalan söylüyor: "Her şey öyle ya da böyle yoluna girecek."

Kartpostalları daha birkaç ay önce almışlardı. O zamanlar böyle şeyler hâlâ eğlenceliydi. Hazel, Dawn'un çayını içmesini izlerken bir şeyi açıklamanın en kolay yolunun yazmak olduğunu düşünüyor. Korkakça, evet, ama aynı zamanda en kolay yol. Her şeyi, ne düşündüğünü, bunun her şeyi çözebileceğine dair umudunu kâğıda dökebilir özenle. Sonra da zarfı, Dawn uyandığında bulması için su ısıtıcısının yanına bırakabilir. Belki de Hazel mektupta, aşkın bazen zor olsa da gitmek olduğunu açıklayabilir.

/Ocak
2023

/Antikorlar hem savunur, hem savaşır

Maggie yastığın serin yüzünü çevirip yorganı çenesine kadar çekiyor. Yenik düşmemek için olabildiğince dayanmış, suda eriyen C vitamini tabletlerini içmiş, buhar banyosu yapmıştı ama son bir saattir, bunun sadece soğuk algınlığı değil grip olabileceği düşüncesi zihninde dolaşmaya başlamıştı.

Yatakta saklandığı yerden ailesini dinliyor; evden çıkmak kadar basit bir işin bu kadar uzun sürebilmesine şaşırıyor. Saç tokası ya da cebine atacağı dudak kremi gibi küçücük ama olmazsa olmaz bir eşyasını ararken koşturan Olivia'nın ayak sesleri koridorun fayanslarında yankılanıyor. Tom homurdanıyor; sabrı iyice tükenmiş. Madem zorla dışarı çıkarılıyor, o zaman bir an önce çıksınlar artık. Yeni montunun fermuarını çekiyor; Kanada'nın sert kışına bile dayanacak bir mont bu. "Bu mont seni Kent'in ılıman ocak ayında yeterince ısıtabilecek mi?" diye soruyor Conor. Tom gözlerini devirmekle yetinip ellerini polarlı ceplerine gömüyor. Sonunda kapı arkalarından kapanıyor ve ev sessizliğe gömülüyor. Farklı bir hava merdivenlerden yukarı, odalara doğru süzülüyor. Maggie diğer yanına dönerken yorgandan çıkan hışırtıyı duyabiliyor. Dışarıda komşunun arabası garaj yolundan geri geri çıkıyor. Maggie gözlerini kapatıp kendisine cumartesi sabahını yaşama izni veriyor. Hafif bir hastalığın sunduğu bütün fırsatları aklından geçiriyor. Öğle yemeğine kadar dönmezler; en az üç saat tamamen yalnız. Yataktan kanepeye geçmeyi düşünüyor.

Saçma sapan bir televizyon programı izleyebilir. Hayal etmesi bile zor ama belki kitap okuyabilir. Böyle bir günün hayaliyle biriktirdiği, henüz kapağını bile açmadığı kitaplardan birine başlamasına engel yok aslında. Sonunda Maggie en isyankâr seçeneği tercih ederek yatakta kalıyor ve dünyanın ve sorumluluklarının, perdelerin arkasında akıp gitmesine izin veriyor.

/

Conor bir elinde kupa diğerinde iştah açıcı atıştırmalıkların olduğu küçük bir tabakla yatak odalarına girdiğinde Maggie hâlâ uyuyormuş gibi yapıyor. Conor tabağı komodine bırakıyor –tabakta bademler, yeşil elma ve Noel'den kalma küp küp doğranmış son birkaç parça keçi peyniri var– ve Maggie'nin uyanık olduğunu itiraf etmesini bekliyor.

"Yürüyüş güzeldi," diyor Conor. "Canları sıkılmaya başlayınca onları şu yeni açılan kafeye götürüp süslü sıcak çikolatalardan ısmarladım. On sterlinlik sıvı şeker kavanozları resmen. Yetmezmiş gibi üstlerine bir de marşmelov koymuşlar."

Conor susuyor ve elini Maggie'nin yüzünden aşağı doğru yavaşça kaydırıyor. Şaşırtıcı bir dokunuş bu, artık zaman bulamadıkları türden. Cumartesi sabahlarının hâlâ var olduğu bir hayattan kalma. Maggie sırtı dönük yatarken Conor'ın parmak uçlarıyla omurgasının kıvrımlarına harfler çizdiği, Maggie'nin bunları çözmeye çalıştığı günlerden.

"Daha iyi misin?"

"Bilmiyorum," diyor Maggie. "Galiba. Belki bir duş alıp kendime gelmeye çalışırım."

"Babanı ara istersen," diyor Conor.

O anda Maggie'nin duymak istemediği bir gerçek odanın havasına karışıyor.

"Neden böyle bir şey yapayım? Ne demek istiyorsun?"

Maggie'nin Conor'ı suçlama çabası zayıf, inandırıcılıktan uzak. Conor da buna kanmıyor zaten. Yataklarının ayak ucunda oturan kocası doğruluyor ve Maggie'ye masal hızlı bittiği için surat asan bir çocuk gibi bakıyor. Conor, hasta değilsin, sadece üzgünsün, deme isteğini bastırıyor ve bunun yerine, "Çünkü belki ikinize de iyi gelir," demeyi seçiyor.

/

Maggie, duşta avucuna şampuan dökerken çoktan kaybettiklerini düşünüyor. Kendi çocukluğu şimdi o kadar uzakta ki, zamanda böyle geri gitmenin gerçekten değip değmeyeceğini düşünüyor. Şampuanla saç derisine masaj yaparken çocukların nasıl değiştiği, kendi kimliklerini ne kadar çabuk kazandıkları geçiyor aklından. Belki Maggie de bunu anlayabilir artık. Heron'ın ona gerçeği anlatmamasının, Maggie'nin bu durumu kendi kendine aşmasını beklemesinin ardındaki mantığı çözebilir. Heron'ın planı, annesini özlemeyecek kadar büyümesini beklemek miydi yani? Belki gerçekten bu kadar basitti. Maggie, kızının ona delicesine âşık olduğu zamanları hatırlamaya çalışıyor; iki, belki üç yıl önceydi. Odaya girdiğinde boynuna sarılır, yastığının altına küçük notlar bırakırdı. Olivia şimdi o körü körüne, taşkın sevgisini arkadaşlarına veriyor. Neredeyse her gün biraz daha değişiyor. Maggie, Olivia'nın artık ondan şüphe etmeye başladığının farkında. Hatalarını, kusurlarını görüyor. Bu doğal, diye düşünüyor Maggie, böyle olmalı zaten. Anneler de, kızları da gerçek insanlar. Olivia'nın bunu öğrenmesi gerekecek. Ama küçükken farklıydı, aralarındaki bağ saf ve bölünmezdi. Maggie o dönemi hatırlıyor; Olivia'nın sevgisinin kıskançlıkla iç içe geçtiği, Maggie'yi başka kimseyle paylaşmak istemediği günleri.

"Bunu bölme işlemi gibi düşünme," diye açıklamaya çalışmıştı kızına. "Daha çok çarpma gibi. Babanı ve Tom'u sevmem, seni daha az seveceğim anlamına gelmiyor."

Kızı onu pürdikkat dinleyip başıyla onaylamıştı.

"Ya da belki sen bir arısındır," demişti sonra. "Arıların üç kalbi olur çünkü."

Maggie o akşam açıp bakmıştı. Tam olarak öyle olmasa da, arıların üç kalbi ya da kalp yerine geçen kapakçık ve damarlardan oluşan bir sistemleri olduğu söylenebilirdi. Onlar için hayati bir sistemdi bu.

Bütün bunları sindirmek imkânsız. Ama bir yandan da tamamen kaçınılmaz. Maggie, parmaklarını şakaklarına bastırarak düşüncelerini de yıkıyor sanki, zihnini temizliyor. Suyun sıcaklığını fazla artırıyor; hak edilmiş, hafif bir haşlama. Yetişkin bir kadın o, kendi hayatından kaçamaz. Suyu kapatıp banyodaki aynanın karşısına geçiyor. Göz altlarına, çene hattına ve alnına küçük noktalar halinde yüz kremi sürüyor. Son zamanlarda yaşlı kadınları izlemeye, onların dünyaya kök salmadan yaşayış şekillerine hayranlık duymaya başlamıştı. Giydikleri kıyafetleri, yabancılarla konuşma biçimlerini seviyordu. Aynadaki yansımasına bakıyor şimdi o da ama annesine dönüşüp dönüşmediğine dair hiçbir fikri yok.

/Zaman hep biraz şaşar

Noel tatillerinin son gününde Maggie çocuklara dedelerinin hasta olduğunu söylüyor. Bir Amerikan filmindeymiş gibi, onları kanepede yan yana oturtuyor. Gözlerinin içine bakarak durumu açıklıyor fakat ikisi de ağlamaya başladığında nedenini tam olarak anlayamadığı bir öfke hissediyor. O sizin değil, benim babam, diye bağırmak istiyor onlara. Bunu hissetmeye hakkı olan benim. Karşısındaki kendi çocukları ama. Yumuşacık yüzleri yaşlarla ıslanmış, gözlerini yumruklarıyla siliyorlar. Haberin üzerlerindeki etkisini izliyor Maggie. Tom başını sallıyor, pek bir şey söylemiyor. Olivia'nınsa sekiz yaşındaki bir çocuğun soracağı türden, doğrudan ve sansürsüz soruları var.

"Hemen mi ölecek?"

"Cenazeye gidecek miyiz?"

"Ne giyeceğiz?"

"Şu an bunlar için çok erken," diyor Maggie. "Şimdilik normal hayatımıza devam edeceğiz. Hadi kalk, hamsterini besle. Sonra da ödev zamanı."

Kalkın ve gidin.

O anda çuvalladığını anlıyor. Aceleye getirdi, kötü haberi hızlıca geçiştirmek istedi. Çünkü başka bir yol bilmiyor. Bu ânı hafifletebilmesi, onları bekleyen acıyı annelik kum torbalarıyla yumuşatması gerekirdi. Ama yapamadı. Bir ânı daha yanlış yönetti, aralarındaki mesafeyi biraz daha artırdı.

Çocukların hatırlayacağı şey bu olacak, diye düşünüyor Maggie: Annem bize dedemizin öleceğini söylediği gün duygularımızı bastırmamızı istedi ki kendisi yüzleşmek zorunda kalmasın. Bugünü böyle anlatacaklar. Listelerine yenisi eklenmiş olacak; terapi seanslarında ya da yeni bir sevgiliye gece yarısı iç dökerken yeniden anlatılacak bir yara daha bu. Çocukluğum böyle geçti, diyecekler. Annem böyleydi işte. Soğuktu.

/

Maggie bu aralar sık sık, bir gün kendisinin de öleceğini öğrendiğinde nasıl tepki vereceğini düşünüyor. Elbet bir gün önemsiz olmayan bir kitle ya da bir ağrı olacak. Tabii haberi olursa. Önden böyle bir uyarı alabilmek de şans meselesi; hâlâ yaşayabiliyorken insana "hayatın tadını çıkar" diyen bir işaret. Acaba babası doktora gitmeden önce biliyor muydu? Sonuçta beden sinyaller verir. İki hamileliğinde öyle olmuştu, haber testlerden önce vücudundan gelmişti. Başına gelene kadar Maggie bunu hep hurafe sanmıştı oysa. Ölümün de benzer bir sezgiyle geleceğinden emin. Bedeni ona söyleyecektir. Maggie, o an geldiğinde delicesine yaşayacağını, gözü kara davranacağını umuyor. Belki aklına eser, bir dövme yaptırır. Ya da yamaç paraşütü öğrenir. Belki her dakikasını sonuna kadar yaşar. Ama içten içe biliyor: Bunların hiçbirini yapmayacak. Yaşamak için son şansında bile bocalayacağını hissediyor. Uygunsuz bir hâl alana kadar faturaları ödemeye, dolapları toplamaya devam edecek ve bir gün sessizce ortadan kaybolacak. O zaman bile, sorumluluklarını yerine getirmemekten korkacak. Özgürce yaşamaktan da. Çocuklar küçükken Maggie gecenin bir yarısı ölüm korkusuyla uyanırdı. Rüyasında bir otobüsün onu ezdiğini ve Olivia'nın tarağının yerini kimsenin bilmediğini görürdü. O zaman,

yaşaması gerektiğini söylerdi kendine, çünkü ona ihtiyaçları vardı. Yanlarında kalmak zorundaydı.

/

Mutfaktan, sonuna kadar açılmış bir radyo programının sesiyle, ocağın üzerine pat küt indirilen tavaların gürültüsü geliyordu. Ailenin geri kalanı mısır gevreği yemekten memnun olsa da Conor'ın abartılı *brunch* hazırlığı ortalığı inletiyor. En sevdiği yemeği pişirerek Maggie'yi neşelendirme çabası Conor'ın her defasında işe yarayan bir numarası. Az sonra Maggie yanına gelecek. Kahveyi hazırlayacak. Fincanları çıkarıp sütü ısıtmaya başladığında Olivia kapıda beliriyor. Geyikli terliklerini ayaklarına ters giymiş, yüzü soru işaretleriyle dolu.

"Kanser dedemin canını acıtıyor mu?" diye soruyor, gözlerini anne babasına dikerek. "Doktorlar ona yardım edemez mi? İlaç veremezler mi?" Conor, kızını mutfak taburesine oturtuyor; poşe yumurtalar biraz kendi başlarının çaresine bakabilir. Kızının yüzünü avuçlarının arasına alıyor.

"Yardım edecekler. Doktorlar elinden geleni yapacak. Ama bedenlerimiz sonsuza kadar çalışmaz."

Olivia babasına uzun uzun bakıyor. "Benimkisi de mi?"

/

Dördü de mutfak masasında; en anlayışlı, en kibar hallerindeler. Tom bile kötü haberin ardından durgunlaşıp kibarlaşmış. Bir yandan yemek yiyor bir yandan da ertesi gün yeniden başlayacak normal hayatları üzerine konuşuyorlar: okul, iş, bu evden dışarı adım attıklarında geri dönmeleri gereken kimlikleri. Maggie bu ânın fotoğrafını çekmeyi düşünse de vazgeçiyor. Karşısındaki bu kusursuz aileye bakarken hâlâ şaşırıyor. Küçükken bir gün anne olmayı hayal edip etmediğini

hatırlayamıyor artık ama ne olursa olsun, böylesini asla düşleyemezdi. Her yıl biraz daha yabancılaşan insanlara âşık olmanın tuhaflığı... Süt sürahisine uzanırken kemerinin üzerinden bir kat etin sarktığını hissediyor ve o anda, içini bir rahatlama kaplıyor, inkâr edilemez bir gerçek.

Yemek bittiğinde hepsi evin farklı köşelerine dağılıyor. Her biri yapacak bir şey, ellerini oyalayacak bir meşguliyet arıyor. Başparmaklarını Xbox kumandasına yerleştiren Tom futbolcularını sahada koşturuyor. Olivia boncuk diziyor; karmaşık düğümler atarak arkadaşlık bilezikleri yapmaya koyuluyor. Conor, ön kapıda hâlâ asılı duran son Noel ışıklarını indiriyor. Bu süsler bir sonraki yıla kadar kutuda bekleyecek. Maggie dökme demir tavayı lavabonun içine bırakıyor. Çocuklar bugün yeni bir şey öğrendiler: Hiçbir şey değişmez ama her şey değişir. Ellerini mutfak bezine siliyor, sonra telefonundaki uygulamaları tek tek dolaşıyor. Bir türlü bulamadığı bir şeyi durmaksızın arıyormuş gibi. O artık yetişkin. Ve hiçbir şeyden tam olarak emin değil. Alışverişte etiketleri okuyan bir kadın olduğunu biliyor. Saçlarının hiçbir zaman tam istediği gibi görünmediğinin, kötü değilse de asla tam istediği gibi olmadığının farkında.

Babasına gitmeye karar veriyor.

/Bir satranç oyunu

Maggie zili çaldığında Heron bunun ne anlama geldiğini biliyor. Maggie ona doğru bir adım attı, sadece bir hane ilerledi. Henüz uzlaşma sağlanmış değil.

Maggie hazırlıklı; ne söyleyeceğini, öfkesini, sorularını, hepsini kafasında planladı. Heron kapıyı açtığında kükreyecek, hepsini onun üstüne salacak.

Ama Heron'ın ağzından çıkan sözcükler, "İçeri girer misin?" oluyor.

Maggie'den dökülenlerse, "Bugün olmaz." Yine de fena değil.

Normal olan, belki de doğru olan bağırmaktı. Dişlerini göstere göstere, hırlar gibi bir sesle. Kırk üç yaşında olsa bile babasının yanında asla söylemeyeceği sözler söylemek. Ama görüşmedikleri bu haftada Heron değişmiş. Maggie'nin hayatından sürgün edildiği bu kısacık sürede yüzünün rengi solmuş, kapının eşiğinde dururken bile güçsüz görünüyor. Maggie, onu o eşikte un ufak etmeden söylemek istediklerini nasıl duyuracağını, hissettirmek istediklerini nasıl hissettireceğini bilmiyor. Bu yüzden duruyorlar. Maggie dışarıda, Heron içeride. Aralarındaki dar eşik, tuhaf bir oyun sahnesini andırıyor. Askıda Heron'ın paltosu. Köşede, olası yağmur ihtimaline karşı bir şemsiye. Heron bunu açıklamanın ne kadar zor olduğunu anlatmaya çalışıyor. O günlerde verdiği kararın sadece doğru ve gerekli değil, mecburi göründüğünü

söylüyor. Ama artık her şeyin değiştiğini, Maggie'nin gözünden nasıl göründüğünü anlayabiliyor. Hayatın zorluğunun tam da bu olduğunu da Maggie'nin anlaması gerekiyor. Her şey değişir, bir zamanlar doğru kabul edilenler artık yanlış sayılır, hatta başından beri yanlış oldukları anlaşılır.

"Niyetim başkalarını suçlamak değil Maggie. Ama o zamanlar gerçekten bana, hatta ikimize yardım ettiklerini düşündüm. Her şey değişir, öyle değil mi? Her şey. O zamanlar bugünkü gibi değildi."

Maggie başını sallıyor; hemfikir olduğu için değil, söylediklerinin duyulduğunu göstermek için. Kayda alındı. Bir an öylece kalıyorlar, ta ki Heron kıpırdayıp koridordaki yerini terk edene kadar.

/

Yalnız kalan Maggie, kapıya yaslanırken komşulardan birinin görmemiş olmasını umuyor. Merdivende durmuş, tamir etmeye çalışıyormuş gibi kilide bakıyor. Annesinden nefret ederek, onun yasını tutarak geçen onlarca seneyi, boşa harcadığı onca enerjiyi düşünüyor. Yokluğuna böylesine alıştığı birini yeniden hayal edecek zamanı ve gücü var mı artık, emin değil. Sonra Heron kapıda yeniden beliriyor; elinde içi dosyalar ve kahverengi zarflarla dolu bir karton kutu var. Kutu, ağzına kadar Maggie'nin geçmişiyle dolu.

/

En zoru, açılmamış doğum günü kartları. Kabartmalı beş, altı, yedi rakamları zarfların içinden seçilen en eski kartlar bile var aralarında. Daha sonraki yıllara ait olanlar da: şimdiye kadar iki CD'li albüm derlemelerine ya da türlü Athena[1]

1 1980'li ve 90'lı yıllarda Birleşik Krallık'ta oldukça popüler olan, sanat baskıları, kartpostallar ve posterler satan ünlü mağaza zinciri. (e.n.)

posterine dönüşmüş olması gereken, süresi çoktan dolmuş hediye kuponları. Hiç teslim alınmamış hediyeler. Maggie, sahipsiz kalmış bütün bu eşyaları masaya diziyor.

Gazete kupürlerini kenara ayırıyor. Heron'ın onları bu kadar dağınık saklamasına şaşırıyor, tam da bir albümde toplamalık duruyorlar. Kendini avutmak için, belki de delil niyetine sakladığı yazılar bunlar. Maggie, kendisiyle ilgili ilgisiz bütün başlıkları okuyor: kalın puntolarla yazılmış rezaletler, ahlaki panik ve aile değerlerinin çöküşü. Kanser metaforlarına ve melodrama ne kadar düşkün olduklarını fark ediyor hepsinin; bu mesele yüzünden zavallı yargıçların ve politikacıların gözüne uyku girmemiş olmalı. Temyiz Mahkemesi Yüksek Yargıcı Glidewell. Kusursuz, pürüzsüz ilerleyen bir isim. Gerçek olamayacak kadar kusursuz.[1] Maggie, bu kelimelerin bizzat adamın elinden değil, şık bir bluz giymiş, parlak ayakkabılı bir kadının daktilosundan döküldüğünü hayal edebiliyor; dakikada yüz elli kelime yazabilen parmaklardan süzülen bir "bilgelik":

> *Çocuk için en ideal ortam, sevgi dolu, ilgili ve sağduyulu ebeveynlerinin, annesi ve babasının yanıdır. Bu ideal ortam sağlanamıyorsa, mahkemenin görevi sözü geçen ideale en yakın seçeneği belirlemektir.*

Maggie kendisini kutluyor. İlgili. Sağduyulu. Çocuklarını *ideal* şekilde yetiştiriyor.

/

Evde tek başına kalıp düşünebileceği köşeler buluyor Maggie. Uzun duşlar alıyor. Bir akşamüstü tavan arasına çıkıp

1 Sör Iain Glidewell (1924–2016). İngiliz Temyiz Mahkemesi'nde de (Court of Appeal) görev yapmış kıdemli yargıç. Özellikle aile meselelerini ilgilendiren konularda ebeveynlerin değil, çocukların hakkını önceleyen katı duruşuyla tanınır. Yazar, soyadını oluşturan *glide* ve *well* kelimeleriyle söz oyunu yapıyor: "pürüzsüzce, sorunsuzca süzülüp giden." (e.n.)

çocukların bebeklik kıyafetlerini ayıklar gibi yapıyor, oysa aslında kimseye görünmeden o belgeleri tekrar tekrar okuyor. Bunun, kendisinin maruz kaldığı mı yoksa suç ortaklığı yaptığı bir şey mi olduğunu anlamak için zamana ihtiyacı var. Evrak çantaları taşıyan yabancı adamları hatırlamaya başlıyor, ya da hatırladığını sanıyor. Acaba kendisi de delil olarak sunulmuş muydu? Annesine karşı açılan davada mahkeme, dağılmış saç örgülerini ve yapış yapış ellerini yanlış mı yorumlamıştı? Nasıl bir üç yaş gevezeliğiyle, ya da belki de sessizliğiyle, hepsinin sonunu hazırlamıştı?

Bazen geri geliyorlar. Anılar yani. Genellikle duşta ya da trendeyken, kısa anlar şeklinde gözünün önüne geliyorlar. Heron ona, soran olursa annesinin yurt dışına çalışmaya gittiğini ya da barda tanıştığı bir adamla kaçtığını söylemesini tembihlemişti, değil mi? Peki kendisi hiç bunu söylemiş miydi? Bir öğretmenine ya da sınıf arkadaşına? Birileri sormuş muydu hiç? Şimdi, haberi olmadan arkasından fısıldanan dedikoduları duymaya çabalıyor. Kırk yıldır duymadığı bütün kelimelere kulak kesiliyor.

Geçmişi hatırlamıyor değil. Çocukluğuna dair pek çok anısı var. İlk yıllar kayıp ama ilk yıllar hep kayıptır zaten, herhangi özel bir sebepten değil. Şimdi gerçekten yitirdiklerini, bütün o insanları ve mekânları hatırlamaya uğraşıyor. Maggie yıllar sonra ilk kez babaannesinin evini düşünüyor: içine gömüldüğü kalın halıları, raflar dolusu cam kâğıt ağırlıklarını, porselen dikiş yüksüklerini. O ev Maggie için hep bir sığınaktı. Ondan önce de Heron'ın çocukluk eviydi. Heron çilli yüzünü o lavaboda yıkamış, yatmaya giderken o merdivenleri ikişer ikişer çıkmıştı. Maggie babaannesini de, maun yüzeylerin üzerine dizdiği toz tutan hazinelerle dolu evini de severdi. Şimdiye kadar zihninin bütün bunları sakladığını hiç fark etmemişti. Önemini hiç bilmediği binlerce ufak tefek

detay birikmiş, duruyordu belleğinde. Avustralya'da yaşayan uzak kuzenlerin gönderdiği buzdolabı süsleri, pencere pervazındaki kurumuş çiçekler, limon kremalı turtalar, parlatılmış pirinç eşyalar. Geçmişin huzuru ve güveni.

Kaybolan insanlar vardı, ardından özlem duydukları da. Ama Maggie annesini özlediğini hiç düşünmüyor. Kendini bildi bileli onun hakkında konuşmaması, o konuyu asla açmaması gerektiği söylendi ona. Annesinden söz ettiği anda etrafındaki yetişkinlerin yüzü değişir, sesleri başka bir tona bürünürdü; gerçek insanların mutfaklarından ziyade pembe dizilerdeki kişilerin mutfaklarına yakışacak cümleler çıkardı ağızlarından. Maggie bunu çok iyi hatırlıyor. Neşeli, şen şakrak babaannesinin, bir anda yüzünün düşüp, "Benim evimde o kadının adını ağzına alma. Benim için öldü o," demesini hiç unutmuyor.

Sanki bu bir tercih meselesiymiş gibi.

Sanki isterlerse annesini öldürebilir, onu yok edebilirlermiş gibi.

/

Maggie yatmadan önce her zamanki gibi, yataklarında çocuklarını kontrol ediyor. Uyuyorlar. Nefes alıyorlar. Ve her zaman olduğu gibi, onları en çok uyurlarken sevdiğini hissetmenin suçluluğu saplanıyor içine. Onlar uyurken kötü bir ebeveyn olamayacağını hatırlatıyor kendine. Hepsi bu. Sonra, artık çoğunu ezberlemiş olsa da, lambanın yanındaki berjere oturup belgeleri tekrar okumaya başlıyor: *Aklıselim herkes, çocuğun daha normal bir ailede, daha normal bir hayat sürmesi gerektiğini söyler.* Ezberlediği korkunç bir şiir gibi. Conor risk alarak elini Maggie'nin omzuna koyuyor. Onu yatıştırmaya, sağduyulu bir ses olmaya çalışıyor. Birlikte belgelere yeniden bakıyorlar. Conor okuyor. Başını önce yukarı

aşağı, sonra iki yana sallıyor ve Heron'ın, kapı eşiğinde söylediklerini bir mazeretmiş gibi tekrarlıyor.

"Canının acıdığını biliyorum Maggie ama o zamanlar her şey farklıydı."

/Ocak
1983

/Hepsi bir arada yöntemi

Banyo vakti. Kızı kusursuz; sırtının kıvrımı, her uzvu, her santimi.

Kendilerini şımartmak için köpüğü biraz fazla kaçırıyorlar.

Dawn, Matey[1] şişesini şapkasını çıkarıyormuş gibi eğiyor ve her zaman yaptıkları gibi *What shall we do with a drunken sailor*[2] şarkısını söyleyerek şişeyi dans ettiriyor.

"Birazdan kuru üzüm gibi buruşacaksın," diyor Dawn, Maggie'ye. "Parmaklarına baksana." Maggie'yi sudan çıkarıp kapüşonlu havlusuna sarıyor.

Maggie biraz da pudra şeker isteyince Dawn kızının üstüne hafifçe talk pudrası serpiyor.

Ardından kızını kucağına oturtup dikkatle tırnaklarını keserken mırıldanıyor: Bu tutmuş, bu getirmiş, bu pişirmiş, bu yemiş; bu da "Hani bana? Hani bana?" demiş.

Maggie'nin odasında Dawn, kızının en sevdiği kitabı üç kez okuyor. Her seferinde kedicik aynı ölçüde unutkan; ne daha fazla, ne daha az. Son cümlede, birlikte, "Şu kediciğe bak hele!" dedikten sonra Maggie bir kez daha okuması için annesine yalvarıyor. "Bir daha anne. Bir kerecik daha. Lütfen!" Ama artık bırakmaları gerek, yatmadan önce yapacak

1 İngiltere'de ünlü, kapağı şapka, şişesi ise insan figürü şeklinde bir çocuk şampuanı markası. (e.n.)

2 (İng.) "Ne edelim bu sarhoş denizciyi?" Korsan şarkısı olarak da ünlenmiştir. (ç.n.)

çok işleri var. Maggie, uyumadan önce kendi bebeği Julie'yi de plastik yatağına yatırmalı. Oyuncak bebeği nazikçe yatırdığında Julie'nin gözleri kapanıyor; sahte gözyaşları bu akşamlık kurumuş. Julie'nin üstünü birlikte örtüyorlar; mantar kesimli platin saçları Dawn'un eski geceliklerinden kestiği minicik yastığın üzerine yayılıyor. Soğuk plastikten sıcak tene kadar tüm alınlara sırayla birer öpücük kondurduktan sonra Dawn kapının eşiğinde duruyor ve koridorun ışığını açık bırakacağına söz veriyor.

/

Eve sessizlik çöktüğünde Dawn kararı bir kez daha okuyor. Elindeki kâğıtlar, masal diyarındaki bir şatodan gönderilmiş gibi; dans eden tekboynuzlu atların, başında taç taşıyan aslanların hüküm sürdüğü bir evrenden çıkmış izlenimi veriyor:

> *Bu tip kadınların doğal annelik içgüdülerinden yoksun oldukları herkesçe malumdur. Bu nedenle kızının tam velayet, bakım ve gözetim hakkının Bay Barnes'a verilmesi, çocuğun iyiliği adına en doğru karardır. Bay Barnes'ın yeniden evlenmesi kuvvetle muhtemeldir. Çocuk, kısa süre içinde, herkesin gözü önünde, bütünüyle normal bir aileye kavuşacaktır. Annesinin sapkınlığını kimsenin bilmesi gerekmeyecektir.*

Bu kelimeler Dawn'un zihnine, gece boyunca suda bekletilmesi gereken dibi kararmış bir tencere gibi yapışıp kalıyor. Maggie için en iyisinin bu olacağını söylemişlerdi. Bu utancı yaşamayacak, demişlerdi.

/

Heron, eşyalarını toplaması için ona yalnızca birkaç saat vermişti. Dawn evin içinde dolaşıyor, yanına alamayacağı

eşyalara dokunuyor. Kimisi fazla büyük, kimisi artık ona ait değil. Çorap çekmecesinin dibine sakladığı en değerli eşyalarını çıkarıyor: yassı, küçük Kodak fotoğraf makinesi ve Maggie'nin doğduğu gün hastanede taktığı küçük plastik bilezik. Kıyafetlerini, ancak yanına alabileceklerini dikkatle katlayıp bavula yerleştiriyor: kot pantolonları, en sevdiği hırka. Tişörtlerin bazıları evlenmeden önceki günlerden kalma; bir hayattan diğerine onunla birlikte taşınmış kıyafetler. Hepsinden uzun yaşayacak olan iplik ve düğmeler.

Dawn çantasını topladıktan sonra mutfağa geçiyor. Büyükannesinin ona düğün hediyesi olarak aldığı kahverengi kâseye yumurta kırıyor. Tereyağıyla şekeri çırpıyor, ardından unu ekliyor. Kekin pişmesini, sonra da soğumasını beklerken gece akıp gidiyor. Acele etmiyor; topaklanmasın diye pudra şekerini eleyerek ekliyor. Önce katların arasına, ardından da üstlerine tereyağlı krema sürüyor.

Söz verdiği gibi, çikolata parçalarını dört rakamını oluşturacak şekilde diziyor. Keki kutuya dikkatle yerleştiriyor, yanına da dört tane pembe doğum günü mumu koyuyor. Heron'ın mumların yerini bilmediğini biliyor çünkü.

/Şubat
2023

/Hâlâ en hızlı rotadasınız

Maggie büsbütün umursamaz değil, en azından ilk adımı planlıyor. Evden çıkmadan önce, geri döndüğünde hazır olsun diye elektrikli tencereye bir şeyler koyuyor. Herhangi bir tarife uyduğu söylenemez, buzdolabı çekmecesinden çıkanları kullanıyor sadece; bir konserve domates ve ne yaptığını biliyor izlenimi verecek kadar sarımsak. Altı e-posta gönderiyor, bir toplantıyı erteliyor. Birini geri arıyor. Olivia'nın okulunun sitesine girip Dover Şatosu gezisinin ücretini ödüyor. İşte de, evde de günü verimli geçiriyor. Maggie geriye dönüp baktığında temelde iyi bir insan olduğuna inanıyor. Her ay otomatik ödemeyle Lifeboats'a[1] bağış yapıyor. Üzerinde bozukluğu olduğu sürece neredeyse her zaman *Big Issue*[2] alıyor. Evet, bazen kediyi beslemeyi unuttuğunu itiraf etmek zorunda ama ertesi gün telafi etmek için hep biraz daha fazla mama koyuyor. Elinden geleni yapıyor. Her şeyle, insan olmanın ağırlığıyla baş etmeye çalışıyor. Conor'a bir not bıraktıktan sonra bir gecelik çantasını hazırlıyor.

Doğuya uzanan yollar uçsuz bucaksız düzlükler ve tarlalarla çevrili. Kilometreler boyunca depolar, elektrik direkleri ve kulağa gerçek değilmiş gibi gelen yer adlarının yazılı

1 Royal National Lifeboat Institution (Kraliyet Ulusal Cankurtaran Kurumu): Birleşik Krallık ve İrlanda kıyılarında denizde tehlikeye düşen insanları kurtarmak için kurulmuş gönüllü bir arama-kurtarma organı. (e.n.)

2 İngiltere'de, özellikle evsizlerin sokakta satarak gelir elde etmesini amaçlayan sosyal yardım dergisi. (ç.n.)

olduğu yol tabelaları: Thickthron, Hethersett, Cringleford; her biri bir öncekinden daha masalsı. Maggie en iyisinin, şimdilik hiçbir detayı; oraya vardığında ne yapacağını veya söyleyeceğini fazla düşünmemek olduğunu söylüyor kendisine. Zaten o noktaya varmadan gerisin geri dönmeyeceğinden emin değil. Şimdilik sadece ilerliyor. Arabayı ona doğru sürüyor. Arabada tek başına olmak ona tuhaf geliyor; arka koltuk çocukların yokluğunu taşıyor sanki. Ne açtığı müzikten şikâyet eden var ne de bıkıp usanmadan daha ne kadar kaldığını soran. Arabada yalnız kalınca düşünmeye, zihnini toparlamaya fırsat buluyor. Maggie uzun zamandır kendisine aynı hikâyeyi anlatıyordu; kim olduğuna dair üzücü, basit bir hikâyeydi bu: Karısı tarafından ardına bile bakılmadan terk edilmiş, mağdur bir baba ve kızını yanında kalacak kadar bile sevmeyen bir anne. Oysa hikâyenin yeni hali çok daha karmaşık, her yeni kanıt sayfasıyla kelime kelime örülmüş. Yargıcın kararı, psikiyatristin ve sosyal hizmet görevlisinin raporları. Maggie böyle şeylerin gerçekten var olduğunu bilmiyordu, en azından kendi dünyasında, kendi hayatında. Ama artık biliyor ve kendini okumayı yeniden, baştan öğreniyormuş gibi hissediyor. Okumayı öğrenmek, çocukluğundan çok net hatırladığı ender anlardan biri. Beş ya da altı yaşlarındayken harflerin şifresini çözmeyi öğrenmiş, dünya birden anlaşılır olmuştu; yol tabelaları, çizgi romanlar ve mısır gevreği kutularının arkası... Kelimeler her yerdeydi, bir anda her şey yerine oturuyordu. En güzeli de, tüm bu anlamların en başından beri orada olmasaydı; mağazaların tabelalarında, atletinin etiketinde. Hepsi bir anda erişilebilir olmuştu. Netleşmişti.

Onunla konuşmaya çalıştığında Conor bunun bir trajedi, tarihi oluşturan üzücü hikâyeler arasına eklenen bir başkası olduğunu söylüyor. Hikâyedeki herkes için üzülüyor, tabii ki kendisini kötü de hissediyor ama Maggie, hislerini kelimelere

dökemiyor; en fazla bir kaşıntıya ya da kafaya alınmış bir darbeye benzetebiliyor. Annemin yapabileceği başka bir şey var mıydı, diye merak etmekten kendini alıkoyamıyor. Benim için daha fazla savaşabilir miydi? Bir akşam çıkagelip beni kaçıramaz mıydı? Maggie, kendisi böyle bir durumda olsa bunu yapacağından emin.

Conor ona, "Sen olsan böyle mi yapardın?" diye sorduğunda Maggie omuz silkmiş ama içinden, evet, tabii ki evet, diye düşünmüştü. Çocukları doğduğu andan beri kendisi hakkında bildiği o gerçek, onlara duyduğu hislerin gücü onu hep korkutmuştu. Çaresiz kalırsa onlar için yapacaklarının sınırı olmadığından emindi.

/

Onu aramaya, çocuklar yattıktan sonra başlamıştı bir akşam. Telefon ekranı için fazla önemli bir konu gibi geldiğinden dizüstü bilgisayarını mutfak masasına kurmuştu. Maggie, *Annem nerede* yazmaya başladığında Google o daha bitirmeden farklı öneriler sıralamıştı bile. Biri şuydu: *Annemiz içimizde*. Bir diğeri: *Annem nerede filmi*. Annesini önce kızlık soyadıyla, sonra evlilik soyadıyla aramıştı; sosyal medya profilleri ve küçük işletme sahiplerinin arasında gezinmişti. Karşısına hep başka Dawn'lar çıkmıştı. Olması gerekenden yirmi yaş genç ve az ünlü biriyle evli bir Dawn Brown mesela. Ya da Tulsa'da doğup büyümüş bir Dawn Barnes. İsimler ya fazla sıradandı ya da ona annesi yerine "bir çiftlik üzerinde doğan güneş" veya farklı saç boyası renkleri öneren arama motorları için fazla kafa karıştırıcıydı.[1]

İkinci akşam, bilgisayara karşı daha dürüst olmuştu, bütün umudunu o küçük büyüteç simgesine yüklemişti. *Uzun*

1 Yazar, İngilizcede "gün doğumu, şafak" anlamına gelen *dawn* ve "kahverengi" demek olan *brown* kelimelerine dayanan iki kelime oyunu yapıyor. (e.n.)

zamandır kayıp olan annemi nasıl bulurum? Ya da daha önemlisi: *Uzun zamandır kayıp olan annemi aramalı mıyım?* İçindeki onca hüzün ve özlemi, ucuz uçak bileti ya da araba sigortası aradığı yere dökmek biraz utanç vericiydi. Bazı sorular internet için fazla büyüktü ama bunları ilk kez soran da kendisi değildi. Maggie başkalarının benzer dertlerini tıklayıp okurken, zihninin derinliklerinden uzun süredir unutulmuş bir günün anısı yüzeye çıktı: Beş yaşındayken kaybolmuştu. Süpermarket raflarını hatırlıyordu, üstlerinden bakamayacağı kadar yükseklerdi. Her koridor birbirinin aynısıydı ve Heron ortalıkta yoktu. Maggie babasını ararken koşturup durmuş, sonunda bir kadının tam göbeğine çarpmıştı. Kadının bebeğinin tombul bacakları, alışveriş arabasının oturağından Maggie'nin göz hizasında sallanıyordu. "Ağlama, sakin ol. Anneni buluruz şimdi," demişti kadın.

/

Üçüncü akşam geldiğinde Maggie artık kayıp insanlar konusunda uzmana dönüşmüştü neredeyse; kamu kayıtlarına nasıl ulaşılacağı hakkında makaleler okuyor, özel dedektif tutarken nelere dikkat edilmesi gerektiğini araştırıyordu. Para karşılığında onun yerine arama yapan şirketler varmış; buna neden şaşırdığını bilememişti. Elbette böyle bir piyasa olacaktı. Başarı hikâyelerinin videolarını da izlemişti saatlerce: otuz yıl sonra birbirini bulan ikizler, yüzüncü yaşına günler kala mucizevi şekilde bulunan bir büyükanne... İnternette Maggie'nin yaşlarında, ebeveynlerini hiç tanımamış bir dolu insan vardı. Kameraya bakarak, artık tamamlandıklarını, yıllar sonra ilk kez bütün hissettiklerini anlatıyorlardı. Maggie küçük çarpı işaretine tıklayıp videoların hepsini kapatmıştı. Umutsuz vakalar için de siteler vardı; bulunmak istemeyenler ya da hiç bulunamayacak olanlar için. Maggie gittikleri

kampta kaybolan oğulların, partiden eve bir daha dönmeyen kız kardeşlerin hikâyelerini okumuştu. Her bulanık fotoğrafın altında benzer mesajlar diziliydi: Sadece güvende olduğunu bilmek istiyoruz, kendini hazır hissettiğinde buradayız. Maggie sayfada aşağı doğru inmişti. Ölüm belgesi aramak bunlardan daha kolay olur, diye düşünmüştü.

Sonunda, avukatlara ulaşmayı da denemişti ama firmanın başka bir şirketle birleştiğini ve bu süreçte tüm eski belgeleri imha ettiklerini öğrenmişti. Bütün bu engelleri bir işaret olarak görebilirim, demişti kendine, ya da belki "denedim ama olmadı" diyebilmek için bir bahane. Heron'dan aldığı mahkeme evraklarında geçen bir isim daha vardı elinde, son bir aramadan zarar gelmez, diye geçirmişti içinden: Cesaretini kaybetmeden önce tüm Hazel Wright'ları hızlıca taramıştı, çok genç ya da çok yaşlı olanları elemişti. Uygun görünenleri aramıştı, kim olduğunu ve ne istediğini açıklamaya çalışırken kekelemiş, utanmıştı. Newcastle'da yaşayan bir hemşire vardı. Swansea'nin banliyölerinde Labrador üreten bir kadın vardı. Bir okulun internet sitesinin hakkımızda sayfasında gülümseyen bir okul müdürü vardı. Maggie tüm bu yabancıları Google'layıp aramış ve onlara kırk yıl kadar önce bir kadını tanıyıp tanımadıklarını sormuştu. Sonunda, içlerinden biri, "Evet, tanıyordum. Şimdiki adresini de biliyorum, evet. Yazabiliyor musunuz?" demişti.

/

Maggie bir sandviç almak ve tuvalete girmek için mola veriyor. Bir paket peynirli-soğanlı cips yerken, annesine kendisini nasıl tanıtacağını düşünüyor. Yola devam ederken Dawn'u hayal etmeye çalışıyor; o günlerde nasıl biri olabileceğini düşünüyor. Çocukken hiç eşcinsel birini tanımadığını fark ediyor. Gerçekten öyle miydi? Yalnızca televizyonda görürdü, o

da nadiren. Onlar da ya komedi unsuruydu ya da bir belgeselcinin acıma dolu bakışının hedefi. Okuldaki bazı çocukları hatırlıyor; daha kendileri fark etmeden başkalarının onlar hakkında fark ettiği şeyleri. Okul bahçesindeki zorbalıkları çok iyi hatırlıyor. Geciken bir otobüsün, sürpriz matematik sınavının ya da herhangi bir saçmalığın "tam bir ibnelik" olmasını. *Tam bir ibnelik.* Kendisi de böyle şeyler söyler miydi? Herkes söylemez miydi? Yıllardır ilk kez, o zamanlar hepsini korkutan o mezar taşlı televizyon reklamını hatırlıyor.[1] Ve söylentileri. Tuvalet oturağından bulaşırmış. Hokeyden sonra salonda fazla oyalanırsan beden eğitimi hocasından kapabilirmişsin. Otobüsü beklerken, onlardan biri sana iğne saplayıp bulaştırabilirmiş.

/

Adres eline geçtiği anda işin rengi değişmişti. Maggie, bu durumu artık bizzat çözmesi gerektiğinin farkındaydı. O akşam, sanki son birkaç ayda bütün dünyaları altüst olmamış gibi, babasıyla akşam telefon konuşmalarına yeniden başlamıştı. Belki de böyle düzelir, diye düşünüyordu. Büyük jestlerle ya da özürlerle değil, arkasına yaslanıp Heron'ın bahçeyle ilgili güncellemelerini, komşular hakkındaki dedikodularını dinlemeye geri dönerek. Ailelerin hep yaptığı gibi, bir şey olmamış gibi davranarak.

"Pazar günü öğle yemeğine gelmek ister misin?" diye sormuştu babasına. "Olivia piyano sınavına çalıştığı için *Fış fış Kayıkçı*'nın katledilişini dinlemek zorunda kalacaksın ama eğer bunu göze alıyorsan..."

"Gelirim," demişti Heron.

---

1 1987'de İngiliz televizyonlarında yayınlanan, AIDS'e karşı duyarlılık kazandırma amacı güden reklam. (Toplumsal etkisi için bizde 1994'te yayına giren Trafik Canavarı reklamı örnek verilebilir.) (e.n.)

Bundan sonra böyle olacaktı: farklı, ama neredeyse aynı. Heron pazar günü gelecek, sabırla piyano tıkırtılarını dinleyecek, Tom'un bisikletine yardım etmenin bir yolunu bulacaktı. Maggie de ona anlatması gerekenleri o zaman söyleyecekti: telefon konuşmalarını, onu arayışını, bu yolculuğu. Yolun sonunda onu neyin beklediğini öğrenecek ve ancak ondan sonra Heron'a her şeyi anlatacaktı.

Maggie arabayı sürerken navigasyondaki azalan mesafeyi izliyor. Trafiğin olmadığı bir günde annesinin evi, kendi evinden üç saat kırk altı dakika uzaklıkta. Dayanılmaz bir yakınlık. Ekranda Maggie'yi temsil eden küçük mavi nokta, Dawn'un evini gösteren damalı bayrağa adım adım yaklaşıyor. Üç çeyrek mil sonra sola dönmesini söylüyor. *Varış noktanıza ulaştınız.*

/

Araba sürmekten bacakları tutulmuş. Sürücü koltuğundan kalkıp arabadan indiğinde sırtı kütürdüyor. İlk başta, neredeyse hiç bakmadan evin yanından geçip gidiyor. Önce kendini toparlayacak, soluklanacak. Küçük bir kasaba burası; yalnızca başka bir yere giderken yol üstünde uğranacak bir yer gibi. Yazın daha kalabalık olabileceğini tahmin ediyor. Ama şubatta her yer kapalı, oturup bekleyebileceği bir kafe yok. Bir pub var, bir de henüz açılmamış bir balıkçı. Köşede kamp tüpü ve piyango bileti satan küçük bir dükkân görüyor. Maggie buraya kadar geldi sonuçta, o küçük kulübeyi gördü. Sevimli, diye geçiriyor içinden, doğru kelime bu. Taş duvarları ve kırmızı boyalı, küçücük bir kapısı var; içeride normal boyda bir insanın yaşadığına inanmak güç. Arabaya binip dönebilir, ya da kapıyı çalabilir.

/Sular çekildiğinde

Taş kulübenin içi tertemiz. Etraf yapay odun parçalarından yapılmış tabelalarla dolu. Hepsi sahil klişeleriyle bezenmiş; açık mavi renkte ve çapa ya da halat figürleriyle süslü. Lavabonun üzerinde de bir yazı var: "Hayat, sahilde daha güzeldir." Yanlış sayılmaz, diye geçiriyor Maggie içinden. Ama sahil kasabalarında yaşayanların bu kendini beğenmiş halleri onu hep şaşırtmıştır. Yine de bütün bunların hoş bir havası var; hepsi dikkatle seçilmiş, özenle yerleştirilmiş. Dikey radyatörler, muntazam gri koltuklar... Bu küçük evin her köşesi, babasının evinin tam zıddı. Maggie'nin hatırladığı kadarıyla –ve şimdi düşününce fark ettiği üzere– annesi gittikten sonra o evde hiçbir şey değişmemişti. Bu durum bile artık ona farklı görünüyor. Babasının evin solup gitmesine, adeta yaşlanmasına göz yummasını hep komik bulurdu; bununla önce dalga geçmiş, sonra da bu babasının bilinçli, estetik tercihiymiş gibi benimsemişti. Duvar kâğıdını değiştirmemek onun için neredeyse ahlaki bir duruş gibiydi. Ama belki de Maggie baştan beri her şeyi yanlış anlamıştı. Acaba özellikle mi öyle kalmasını istiyordu? Geçmişte kalan bir hayatın hatırlatıcısı olsun diye mi? Onun için bu bir çeşit kefaret miydi? Hüzün ve kayıtsızlık çoğu zaman birbirine benziyor, diye düşünüyor Maggie.

/

"Biraz yürüyelim mi?" diye soruyor, annesi olan kadın. "Denize doğru?"

Uzun araba yolculuğundan sonra hava almanın iyi geleceği konusunda hemfikir oluyorlar. Dawn'un evinin ön kapısından çıkıyor, dar ana caddeyi geçip Maggie'nin burada bile hâlâ ayakta olmasına şaşırdığı türden bir pubın önünden sola dönüyorlar; kampanyalı fiyatlarının kara tahtaya tebeşirle yazıldığı, ucuz Avustralya bira markalarının solmuş renkli şemsiyelerinin kış geldiği için kapalı tutulduğu bir pub. Dawn dönmeleri gereken köşeyi işaret ediyor, bir karavan parkının içinden geçiyorlar. Pek de mobil sayılmayacak beyaz ve limon sarısı evlerin her birinde, küçük de olsa kişisel bir dokunuş var: Galler bayrağı, plastik bir çiçeklik. Bir çocuğun evini bulması için bırakılmış ipuçları gibi. Maggie, bütün bölgenin kış uykusuna yatmış gibi göründüğünü düşünüyor; kendini kapatmış, daha sıcak günleri bekliyor sanki. Bahar gelince bu patikalar kuruyacak. Yazın da çıplak ayakların altında sertleşecek ve insanları sahildeki mangallara, tuzlu tenlere yönlendirecek. Ama şimdi gün dönüyor, akşam çökmeden önce kış güneşinin göz alıcı parlaklığının son saatindeler. Aşağı inerken merdivenleri kullanıyorlar; Dawn, beton rampanın dizleri için fazla dik olduğunu açıklıyor.

Yürüyüşe çıkmak gerçekten iyi fikirdi. Adımlarına odaklanmak, birbirlerinin yüzüne fazla bakmalarını, gözlerinde ya da elmacık kemiklerinde benzerlik aramalarını engelliyor. Serin kumların üzerinde yan yana yürüyorlar; birkaç adımda bir, sanki varlığını doğrulamak istercesine denize bakıyorlar. Maggie, Dawn'a sahilin ne kadar güzel olduğunu söylemiyor, bu kadar açık olmak istemiyor. Fark ediyor ki asıl isteği, o derli toplu küçük evde yaşayan bu kadını etkilemek. Acele etmiyorlar. Geç kalan treni aynı istasyonda bekleyen iki yabancı gibi havadan sudan konuşuyorlar. İkisi de yıllardır

yanına yaklaşmaya bile cesaret edemedikleri o büyük konuya adım adım yaklaşıyor. Birbirlerinin sesini dinliyorlar. Daha yumuşak, derin kuma kaydıklarında Dawn onları yeniden kıyı çizgisine yönlendiriyor; ıslak, yosunlu taşların üzerinden geçip sert kuma çıkıyorlar. Maggie kışlık botlarını giydiğine memnun; derisinin göreceği zararı çoktan göze almış durumda. Denizi sola, kayalıkları ve karavanları sağa alınca yürüyüşleri daha da rahatlıyor. Beklenmedik bir şey daha var: Annesi denizi bilen biri. Nerede yürümek gerektiğinden, gelgitlerden anlıyor. Ayaklarının dibine vuran deniz ganimetlerinin hepsinin adını tek tek sayıyor: denizkızı kesesi, mürekkep balığı kemiği, parçalanmış yengeç uzuvları.

Eve yaklaşırken Dawn yemek hazırlayabileceğini söylüyor. Tabii başka bir şey isterse, o da olur. İki kadın, buram buram kızarmış patates ve sirke kokusu gelen dükkânın önünde duruyor.

"Bunu hak ettik sanırım. Ne dersin?"

Sıcacık kâğıtlara sarılmış paketleri eve taşıyorlar; kokusunu neredeyse tadabiliyorlar. Dawn tabakları ve çatal bıçakları çıkarıp hazırladıktan sonra iki kadeh soğuk beyaz şarap dolduruyor.

Yemek yerken ikisi de aynı şeyi düşündüklerini bilmiyor: Hayatta, soğuk havada yapılan bir yürüyüşün ardından sıcacık patates kızartması yemekten daha güzel çok az şey var.

Kapı kilidinde bir anahtar dönünce ikisi birden başlarını kaldırıyor. Dawn hemen ayağa kalkıp masanın kenarından dolanarak onları tanıştırıyor.

"Maggie, bu Hazel. Hazel..."

"Ah, evet," diyor Maggie. "Telefonda konuşmuştuk."

/Ve bu, bu da bir ninni

Bir yandan olabilecek en tuhaf, bir yandan da en sıradan akşamlardan biri yaşanıyor. Yemekten sonra Dawn ve Hazel, Maggie'yi rahat ettirmek için etrafında pervane oluyorlar; ona tekrar tekrar kendini evinde hissetmesini söylüyorlar. Onu koltuğa buyur edip fazladan bir yastık veriyor, yeterince dikkat edilmezse kırılacak bir şeymiş gibi ona özenle davranıyorlar. Maggie, Dawn'un yanına oturuyor; kendini korumak için aralarında birkaç santimlik mesafe bırakıyor. Telefonundan çocukların fotoğrafını gösterdiğinde Dawn ekrana dokunup gülümsüyor. Zaten biliyor olması gereken şeyleri yeni öğrenmenin yarattığı bu yabancı acıya katlanmak için derin derin nefes alıp veriyor.

Hepsi en iyi hallerinde: örnek bir misafir ile kusursuz ev sahipleri. Bu büyük buluşmanın hakkını vermeye çalışıyorlar. Fazla ileri gitmemeye ya da hızlı davranmamaya özen gösteriyor, kendilerini tutuyorlar. Maggie her şeyi inceliyor; önemsiz görünen detaylar bile büyük anlamlar taşıyor. Annem bu marka çayı seviyormuş, diye geçiriyor içinden. Annem ukala yerine *ukela* diyormuş. Her şey yeni. Her şey önemli. Sadece Dawn değil, Hazel da öyle. Maggie bütün akşam ikisini izliyor; mutfakta birbirlerinin etrafında dolaşmaları, yıllardır birlikte yaşayan iki insanın uyumlu dansı gibi. Pencere pervazına dizilmiş fotoğraflara bakıyor; birlikte gezmiş, görmüş, bir hayat kurmuşlar. Evlerini süsleyen küçük

detayları inceliyor; şömine rafındaki çerçeveyi, anahtarlarını koydukları mavi sırlı kâseyi. Ve kendini tutamayıp, aklına gelen düşünceye yüksek sesle gülüyor.

Lavabodan dönüp ona bakan Dawn, "Ne oldu? Neye güldün?" diye soruyor.

Maggie kendini toparlamaya çalışarak, "Hiç. Özür dilerim," diyor. "Sadece bir an... Yargıcın beni kurtardığı o büyük rezaletin *bu* olduğunu düşündüm de."

"Tabii, kurtardı seni," diyor Hazel. "Bu kadarı da fazla artık. Altmış yaşında iki kadın bulaşık yıkıyor!"

"Üstelik bir örnek terliklerle," diye ekliyor Dawn.

/

Saat on buçuğu biraz geçince Maggie gerçeklere dönüyor; eve dönüş yolu uzun, içtiği şarap az değil. Yakınlarda bir otel bulma ihtimali epey düşük görünüyor.

"Burada kalabilirsin," diyor Dawn. "Kendini rahat hisset. Lütfen. Yani, tabii istersen. Biliyorum biraz... şey."

Böylece karar veriliyor.

Çarşaflar çıkarılıp misafir odası hazırlanırken Maggie fırsattan istifade evi arıyor, merak etmesinler diye. "İyi," diyor Conor'a. "Yani, garip tabii. Ama iyi. Güzel." Yarın eve dönecek. Telefonu kapattıktan sonra ekranda Heron'dan gelen mesajı görüyor; her zamanki akşam telefonunun yerine:

MR çekildi, sorunsuz geçti. Bir sonraki randevu Pazartesi. Gayet iyiyim. Baban.

Maggie parmağını ekranın üzerinde gezdiriyor. Babasının mesajını annesinin evinde okumak tuhaf bir his bırakıyor içinde.

İyi haber, sevindim, yazıyor. *Bu akşam meşgulüm. Yarın arayacağım, öptüm.*

Ve yanlış anlaşılmaya mahal vermemek için kalp emojisi ekliyor.

/

Merdivenlerden inerken Maggie, Dawn'u yukarıdan, kendi evinde, kendi hayatının içinde izliyor. Bu görüntünün, eskileri silmesine izin verecek. Bu akşamın bütün ayrıntılarını, annesiyle ilgili giderek uzayan bilgi listesine ekleyecek. Dışarıda hava kararmış. Dawn perdeleri kapatıyor, kadehlere biraz daha şarap koyuyor. Tam kanepeye yerleşirlerken Hazel yukarıda halletmesi gereken bir işi olduğu bahanesiyle kalkıyor. Üçü de bunun, onlara ihtiyaç duydukları alanı tanımak için oynanan bir oyun olduğunun farkında.

Hazel gözden kaybolur kaybolmaz Dawn lafa giriyor. "Seni bırakmak istemedim. Bunu anlamanı istiyorum."

Maggie başka bir şey düşünmeye fırsat bulamadan cevap veriyor: "Ama bıraktın. Beni bıraktın."

/

Maggie'nin ağzından çıkan sözler aralarından buz gibi bir cereyan misali geçiyor. Artık zor soruların ve onlardan da zor cevapların zamanı geldi. Dawn bu konuşmayı binlerce kez yapmıştı aslında. Kendisiyle, Hazel'la; hayatını altüst eden çöküşlerin ardından onu toparlamaya çalışan danışman ve terapistlerle.

"Onları dinlemek hataydı," diyor Dawn. "Dinlemem gerektiğini sanmak... Herhalde bütün detayları biliyorsundur?"

Ama Maggie bilmiyor, bilemez de. Dawn insanların, bakış açılarının, ülkenin, yani işte her şeyin o zamandan beri ne kadar değiştiğini düşünüyor. Bunu tam olarak anlatmanın da, açıklamanın da bir yolu yok, ama yine de deniyor.

"Bana kötü bir anne olduğumu söylediler," diyor. "Seni kötü etkileyeceğimi söylediler." Şimdi dönüp bakınca ne kadar kolay çürütülebilir duruyor bu. Ne kadar basit. Maggie

hâlâ konuşmuyor. Dinliyor. Dawn'un anlatmaya çalıştığı her şeyi sindirmeye çalışıyor.

"Dünya kötü annelerle dolu Maggie. İnsanlar çocuklara korkunç şeyler yapıyorlar. Ben öyle biri değildim. Onların bana... *bize* yaşattıklarını hatırlamak hâlâ kolay değil."

Dawn, konuşurken bir yandan da her şeyi yeniden yaşıyor. Koltuk altları terliyor, boğazı düğümleniyor. Gözleri yanıyor; çünkü bu akşam kendini tutacak, ağlamayacak. Dawn için, yaşananların hiçbiri geçmişte kalmış değil; hepsi hâlâ burada, bu odada, derisinin hemen altında.

"Yine de..." diyor Maggie sonunda.

"Yine de ne? Daha fazlasını mı yapmalıydım? Savaşmalı mıydım?"

Dawn artık titriyor, parmağıyla bluzunun dikişini ovalıyor. Yıllarca bu ânı hayal etmiş, ne söyleyeceğini, şaşkına dönmüş küçük kızını hangi sözlerle teselli edeceğini defalarca prova etmişti. Ama Maggie artık küçük bir kız değil. Dawn'un gözlerinin içine bakıp açıklama bekleyen bir kadın, bir anne.

Dawn nefes alıyor. Ellerinin titremesini durdurmak için avuçlarını dizlerine bastırıyor.

"Sana göz kulak olmalarını istedim," diyor. "Geriye kalan son birkaç arkadaşımdan. Sana mektuplar yazdım, doğum günlerinde hediyeler gönderdim. Noel'de de." Dawn bunların hepsinin kulağa ne kadar önemsiz, ne kadar yetersiz geldiğinin farkında. Her sene "Doğum Günün Kutlu Olsun Kızım" kartını elinde tutmanın, kasada parasını öderken yaptığı o kaçınılmaz konuşmanın, kartı posta kutusuna attığı anda içinden kopup gidenlerin nasıl hisler uyandırdığını anlatması imkânsız. Her kart, kendisinin gidemediği yere yolladığı küçük bir elçiydi.

"Sana yapabileceğim en büyük iyiliğin hayatından uzaklaşmak olduğunu söylediler. Beni unutabilmen için. Ben de

onlara inandım. O zamanlar, inanmamam gereken çok şeye inandım."

Maggie duyduklarını sindirmeye çalışıyor. Karşısındaki kadını, zihninde geçmişteki haliyle yan yana getirmeye çalışıyor. O zamanlar kaç yaşındaydı ki? Yirmi, belki yirmi üç. Maggie kendisi o yaştayken, hesabının eksiye düşmesini zor engelliyordu. Her şeyi yeniden düşünmesi gerektiğini hissediyor. Hem hukukun hem de babasının adil, güvenli ve "doğru" olduğuna dair kanıksadığı her şeyi yeniden tartması gerekiyor.

/

Yanlarına dönen Hazel kapı pervazına yaslanmış, onların göremediği bir şeyi görüyor. Ne kadar benzediklerini. Ve nihayet yaşanan bu ânı.

"Her şeyi olduğu gibi anlatsana," diyor Hazel.

Dawn deniyor.

"Geri döndüm aslında. Çabaladım yani," diyor. "Hem de birkaç kez. Avukatlardan seni görmem için izin almalarını istedim. En azından tatillerde ya da hafta sonlarında. Ama baban her defasında bir bahane buldu. Ya okula yeni alışıyordun ya da sınavların vardı. Babaannen yeni ölmüştü. Hep bir şey çıkıyordu. Ben de o dönem pek iyi durumda değildim. Sonrasında yani."

Maggie dinliyor, boşlukları zihninde kendi tamamlıyor.

"Söylemek istediğim şu: Ben artık bir şey yapabilecek hale geldiğimde çok geç olduğunu söylediler. Ve sanırım gerçekten de öyleydi. Tek yapabileceğim senin büyümeni ve kendi kararını vermeni beklemekti. Beni daha erken bulacağını düşünmüştüm."

/

Elbette bütün bunlar bunaltıcı. Baş döndürücü. Pişmanlık ve buz gibi bir hüzünle dolu. Dünyaya ve kendine öfkelenmenin yeni yollarını keşfetmek Maggie'nin başını döndürüyor. O anda, önceki hayatına dair bir tür özlem duyuyor. Buraya gelmekle iyi yapıp yapmadığından emin değil. Bulduğu kâğıtları çöpe atıp hayatına devam ederek ikisini de bu kalp ağrısından kurtarabilirdi. Ama artık çok geç, merakına çoktan yenildi. Bu yüzden içinden geçeni söylüyor.

"Yani hayatına devam edip beni unuttun mu?"

Dawn yutkunuyor. Kızının gözüne bakıyor ve "Seni kaybetmek, hayatta başıma gelen en kötü şeydi," diyor. "Ama Maggie, yirmi üç yaşındaydım. Ne yapabilirdim? Kırk yıldır bir odada tek başıma ağladığımı mı düşünüyordun?"

Dawn ilk kez ona dokunmak için elini uzatıyor. Maggie'nin saçlarını, aralara karışmış birkaç gri teli okşuyor.

"İnan, o halden buraya bir haftada gelmedim. O zamanlar hiç iyi durumda değildim. İşsiz, parasızdım. Ailem benimle konuşmuyordu. Ama sonra, yani yıllar sonra fark ettim ki olabilecek en kötü şey zaten olmuştu. Bunu anladıktan sonra artık hiçbir şey beni yıkamadı."

"Bunu nasıl yapabildiğini anlamıyorum," diyor Maggie yine. Bunu söylerken aslında söylemek istediği şey şu: Seni özledim. Her şeye rağmen seni hep sevdim.

/

Hazel odanın diğer ucundan onları izliyor. Maggie geri adım atmıyor. Dawn her saldırıyı sessizce karşılıyor, sonra kendisini korumak için savunma hattını yeniden çekiyor. Hazel dışarıdan bakınca, kavga eden bir anne kız gibi göründüklerini söylemek istiyor. Ya da yıllar sonra yeniden karşılaşan iki yabancı.

"Benim o davada velayeti ya da başka herhangi bir şeyi kazanmam imkânsızdı," diyor Dawn. "Ama kendime bir hayat kurdum Maggie. Bu da direnişti."

Maggie son gücünü toplayıp, "Gönderdiğin kartların hiçbiri bana ulaşmadı," diyor.

/

Saat artık gecenin bir yarısı. Saatlerce konuştular; daha da konuşacaklar. Parçaları tek tek birleştirip, hayatın onlara yaşattıklarına bir isim koymaya çalışacaklar. Maggie kaybolan zamanın büyüklüğünü, Dawn'un bu düzenli evde yaşayan, deniz kabukları toplayan bu kadına dönüşmesinin yıllar sürdüğünü yeni yeni idrak ediyor. Göz kapakları ağırlaşsa da ikisi de gecenin bitmesini istemiyor. Bu yüzden sırayla, bu sadece başlangıç, demenin farklı yollarını buluyorlar. Geçmişi hatırlamaktansa plan yapmanın daha kolay olduğunu fark eden Dawn, "Havalar ısınınca çocukları getirmek ister misin?" diye soruyor umutla. "Kumdan kale yapacak yaşı geçtiler mi? Çocuk yaşlarından pek anlamıyorum."

"Kumdan kalenin yaşı olmaz," diyor Maggie ama Tom'un bunu çocukça bulacağından da emin. Olivia'dan emin değil ama. Neredeyse dokuz yaşına gelen Olivia, bir an aynanın karşısında kiraz kokulu dudak parlatıcısı sürerken hemen ardından oyuncak bebeğine görünmez yemekler yedirebiliyor. Şu an tam sınırda; bir sonraki haline dönüşmenin eşiğinde. Maggie bu değişimi yakından izleyecek.

Dawn yeni torunlarının daha fazla fotoğrafını görmek istediğinde Maggie telefonundaki albümler arasında geziniyor. Çocukların şimdiki hallerini gösteriyor; her saat başı biraz daha uzayan, ciddileşen yüzlerini. Yıllar önceki hallerini de gösteriyor annesine. Yumuşacık, yapış yapış bebeklerini.

"Senin bu yaşta fotoğrafın var mı hiç?" diye soruyor Dawn.

"Evde var," diyor Maggie. "Sen geldiğinde bulup çıkarırım."

"Bu kasabada bir kadın var. Daha doğrusu iki kadın," diyor Dawn. "Bir bebekleri var. Bebek arabasıyla yürüyüşe çıkıyorlar. Kimse bir şey demiyor. İnsanlar onlara selam veriyor." Kaybettikleriyle yaşamayı öğrenmesi bir ömür sürmüştü. Başkalarının payına düşenleri hep uzaktan izlemişti. Tamamen şans eseri, biraz farklı bir zamanda, biraz farklı bir yerde doğmanın insanın hayatına neler katıp kaybettirebileceğini anlamıştı.

Maggie annesinin elini tutuyor. Aynı ince parmaklar, aynı tırnaklar. Başparmaklarının şekli bile bire bir aynı.

/

Maggie boş sokağa bakan misafir odasında yatmaya hazırlanırken, artık tamamlanmış bir insan olduğunu hatırlatıyor kendisine. Neredeyse sabaha dönen geceyi izliyor; çatılara, kırmızı tuğlalı bacalara bakıyor ve evde bıraktığı evrak dolu o kutuyu düşünüyor. Kutunun içi, Maggie'nin varlığını kanıtlayan belgelerle dolu: pasaportu, diploması, vergi beyannameleri... Hepsi onun gerçek bir insan olduğuna dair kâğıt parçaları. Sol bacağında yeni yeni beliren varislere sahip, saçını henüz düzenli boyamayan ama muhtemelen artık bunu yapmaya başlaması gereken bir kadın o. Ama durumu iyi. Bunu atlattı. Hepsi bunu atlattı.

Maggie yatağa giriyor ve Dawn ile Hazel'ın uyumadan önce evi toparlayışlarını dinliyor. Ön kapının sürgüsü çekiliyor, bulaşık makinesinin kapağı tok bir sesle kapatılıyor. İkisinin, böylesi bir günün akşamında bile yan yana çalışarak yapılması gereken sıradan işleri tamamlamalarını dinliyor. Etrafı topluyor, ertesi güne hazırlanıyorlar ve birazdan kendi odalarının karanlığında baş başa kalacakları, kafalarını

yastığa koyacakları ve sonunda birbirlerine, oldu, nihayet gerçek oldu, diyebilecekleri o ânı bekliyorlar.

Maggie merdivenden gelen ayak seslerini duyuyor; düzenli adımlar kısa süre sonra yatak odasının kapısında duruyor. Ne yapması gerektiğini hatırlıyor Maggie: Gözlerini kapatacak, çenesini göğsüne yaklaştıracak. Dawn kapıyı sadece bir parmak kadar aralıyor; kızının nefes alış verişini duyabileceği, yüzünü görebileceği kadar. Nefes alıyor, nefes veriyor.

/Yazarın notu

1980'lerde, Birleşik Krallık'ta Dawn ve Heron'ınkine benzer boşanma davalarında yer alan lezbiyen annelerin yaklaşık yüzde 90'ı çocuklarının velayetini kaybediyordu. Kesin rakamlara ulaşmak neredeyse imkânsız; çünkü birçok kadın, sonucun ne olacağını öngördüğünden mahkemeye başvurmamayı tercih ediyordu.[1] Bu roman, tek bir vakaya dayanmasa da o dönemde hukuk sisteminin gerçek ailelere yönelik tutumunun izlerini taşır. Nitekim Fiona Tasker ve Susan Golombok'un da belirttiği gibi, 1990'ların ilerleyen yıllarında bile "mahkemeye başvuran birçok lezbiyen anne, çocuklarını kaybetmemek için verdikleri mücadelede başarısız oluyordu."[2]

Bu kitabı yazmanın en zor yanlarından biri, Maggie karakteri henüz bu kadar küçükken aileye böyle bir ayrılığın dayatılması fikriydi. Dava sırasında Maggie daha dört yaşına basmak üzere; ben romanı kaleme alırken en küçük kızım da o yaştaydı. Heteroseksüel ebeveynler arasındaki velayet davalarında yerleşik hukuki emsal, altı yaşından küçük çocukların velayetinin anneye verilmesi yönündeydi; fakat Dawn gibi anneler söz konusu olduğunda aynı ilke uygulanmıyordu. Bir yargıç raporunda, "lezbiyen bir annenin çocuktan süratle

1 *Lesbian Mothers' Legal Handbook*, Rights of Women Lesbian Custody Group, Women's Press, 1986.

2 *Growing Up in a Lesbian Family: Effects of Child Development*, Tasker, F.L. ve Golombok, S., Guilford Press, 1997.

uzaklaştırılması" tavsiye ediliyor örneğin. Yargıç, dört yaşındaki bir çocuğu "dayanıklı ve uyum yeteneği yüksek" olarak tanımlayarak, "değişiklik ne kadar erken yaşanırsa o kadar iyi olur," ifadesini kullanıyor.[1]

Mahkemenin çocukların lezbiyen anneleriyle kalmasına izin verdiği nadir vakalarda bile, dayatılan koşullar çoğu zaman en temel insan haklarını ihlal ediyordu. Partnerlerin birlikte yaşaması ya da çocukların yanında birbirlerine sevgi göstermesi yasaklanabiliyordu. Aileler sıklıkla yerel makamların gözetimi altında tutuluyor, yıllarca süren bir ayrılık tehdidi altında yaşamaya zorlanıyordu.

/

Dawn'un bir topluluk ve destek arayışıyla yöneldiği dergi için, son sayısı 1981'de yayımlanan gerçek dergiler *Arena Three* ve *Sapho*'dan esinlendim.

> *Birçok kadın için Arena Three'ye erişmek hiç kolay değildi. Evli kadınların bu yayını okumasının doğurabileceği hukuki sonuçlara ilişkin uyarılar üzerine Arena Three'nin kurucuları, abonelik başvurularında evli kadınlardan eşlerinin yazılı onayını isteme şartı getirmişti.*[2]

Bu tür dergiler, yalnızlık çeken kadınlar için hayati bir destek sağlasa da, aynı zamanda aleyhlerine delil olarak kullanılabiliyordu. 1974 tarihli bir davada bir kadının *Spare Rib*[3]

---

1 "Law, State and the Family: The Politics of Child Custody" (Doktora tezi), Brophy, J.A., 1985.

2 "*Arena Three*: Britain's first lesbian magazine", Steven Dryden, LGBTQ_ Histories for The British Library. (https://www.bl.uk/lgbtq- histories/articles/arena-three-britains-first-lesbian-magazine)

3 Türkçeye "Yedek Kaburga" olarak çevrilebilecek bu derginin adı, Havva'nın Âdem'in kaburgasından yaratıldığına dair İncil anlatısına ironik bir gönderme içerir. 1972-1993 yılları arasında Birleşik Krallık'ta yayımlanmış etkili bir feminist dergidir. (ç.n.)

dergileri, onun radikal feminist görüşlerinin ve dolayısıyla anneliğe uygun olmadığının kanıtı olarak sunulmuştu.

/

Romanda iki zaman dilimi arasında geçen yıllar, eşcinsel hakları hareketi tarihinin en önemli dönemlerinden birine denk gelir. 1988'de Başbakan Margaret Thatcher liderliğinde Muhafazakâr Parti, yerel yönetimlerin "eşcinselliği sözde bir aile biçimi olarak"[1] sunmasını yasaklayan ve bugün kötü şöhretle anılan ünlü 28. Madde'yi yürürlüğe koydu. Sonraki on yıllara yayılan bu kısıtlamalar, Hazel gibi öğretmenlerin hayatında somut ve acı sonuçlar doğurdu. Aynı şekilde, devlet destekli homofobi iklimi Maggie'nin eğitimini de şekillendirmiş ve Heron'ın, kızına gerçeği çok daha erken söylemekten kaçınmasında etkili olmuştur kuşkusuz.

Daha umutlu bir açıdan bakıldığında, bu on yılların aynı zamanda gerçek değişimlere de sahne olduğunu görürüz. Toplumsal tutumların ve yasaların değişmesiyle, bu karakterleri ilk tanıdığımız zamandan oldukça farklı bir dönemde görüyoruz. 28. Madde'nin kaldırılması (2003), Medeni Ortaklıkların yürürlüğe girmesi (2005), Eşit Evlilik Yasası'nın kabulü (2014) ve aynı cinsiyetten çiftlerin tüp bebek tedavisine yasal erişim kazanması (2009), "Ebeveynliğin, LGBTQ ilişkilerinin tasavvur edilen geleceklerinin doğal bir parçası haline gelmesini" mümkün kıldı.[2]

Bu kitabı kaleme alırken, karşılarında neredeyse aşılmaz görünen bir hukuki ve siyasi baskı duvarına rağmen mücadele eden aktivistlerin cesareti beni sık sık derinden etkiledi.

---

1 Daha ayrıntılı bilgi için Paul Baker'ın kapsamlı çalışmasına bakılabilir: *Outrageous!: The Story of Section 28 and Britain's Battle for LGBT Education*, Reaktion Books, 2022.

2 "Unsettling lesbian motherhood: Critical reflections over a generation (1990-2015)", Gabb, Jacqui, *Sexualities* (21:7, 2018), sf.1002-20.

Okuduğum her velayet davası, fedakârlık ve kederle dolu bir hikâyeydi; gerçek annelerin, gerçek çocukların hikâyeleri. Bu ailelerin bazıları, hukukun onları korumayacağını fark ederek kendi aralarında çözümler bulmuştu. Bazılarıysa yıllarca süren velayet davalarına girerek risk almıştı. Bugün sahip olduğum pek çok şeyde onların cesaretinin ve direncinin doğrudan payı var; bunun için minnettarım.

Bu romandaki karakterlerin tümü kurmaca ürünü olsa da, mahkeme sahnelerinde avukatların ve yargıcın ağzından duyduğumuz, resmi belgelerde yinelenen ifadeler *gerçek*. Bu ifadelere, yakın geçmişin hem ne kadar geride kaldığını hem de aslında ne kadar yakınımızda olduğunu hatırlatmak için yer verildi.

/Teşekkür

İkimizin de memnuniyetle bastırdığı duyguları açığa çıkarma pahasına, en içten teşekkürlerimi editörüm Kaiya Shang'a sunarım. İnsanın hayatının bir ocak ayı öğleden sonrasında tamamen değişmesi sık rastlanan şey değildir. Benimkini değiştirdiğin ve o günden bu yana bu kitaba böylesine özenle eşlik ettiğin için teşekkür ederim.

Bu kitabı okurlarla buluşturmak için büyük emek veren Chatto&Windus ekibine hayranlık duyuyorum. Sam Stocker, Becky Hardie, Katrina Northern, Anna Redman Aylward, Julia Connolly ve bunu mümkün kılan herkese teşekkür ederim.

Olağanüstü bir ajan olan Emma Finn'e gönülden teşekkür etmek isterim. İç görün ve rehberliğin için ne kadar teşekkür etsem az. Eğer sıra dışı bir doğum günü pastası işe yarayacaksa, söylemen yeter. İlk taslağa dair harika notları için Saida Azizova'ya, son taslak üzerine yönelttiği ilham verici sorular için de UTA'dan Sarah Fuentes'e teşekkür ederim. Bu hikâyeyi dünyayla buluşturmak için yaptıkları her şey adına Kate Burton ve C&W Telif Hakları Bölümü'ne gönülden teşekkürler.

Yeni yıl hedefimin bir roman yazmak olduğunu söylediğimde nazikçe gülümseyen arkadaşlara sahip olduğum için çok şanslıyım. Sosyal ortamlarda tarihsel velayet istatistikleri üzerine yaptığım tiratlara katlanan herkese teşekkür ederim. Buna rağmen beni davet etmeyi sürdürdüğünüz için de.

Son olarak, kahramanca sabrı ve ilk okurum olduğu için Bethan'a teşekkür ederim. Ve canım kızlarım Orla, Megan ve Wren'e. Bu kitapta resim olmadığı için özür dilerim. Muhtemelen haklısınız, o tür kitaplar genelde daha eğlenceli oluyor.